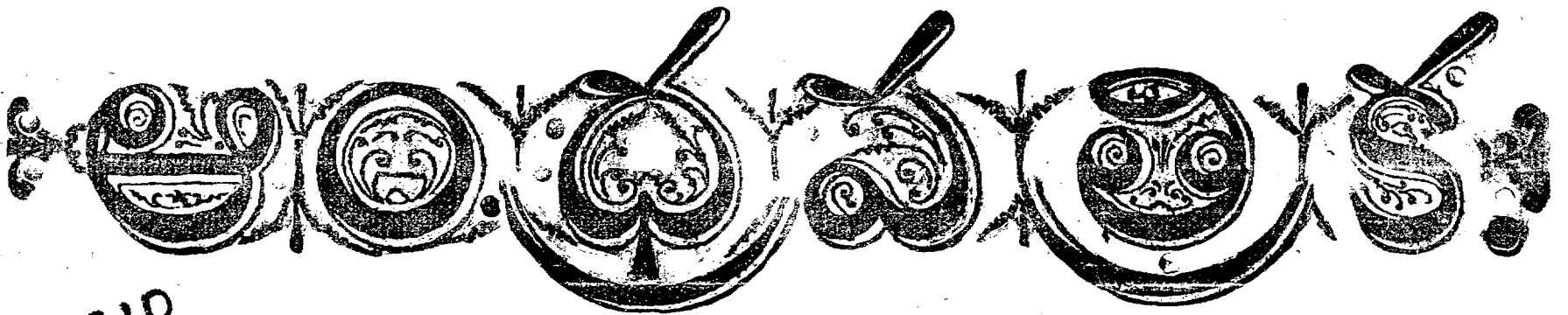

Register No. M. III8.

Post Box No. 212.

విడి వత్తిక 1-8 0-1-8

Telephone No. 544.

3/9/10

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ మే నెల 12-వ తేది సోమవారము
శ్రీ రక్తాక్షి నామ సంవత్సరము, వైశాఖమాస శుద్ధ అష్టమి ౮.

No. 35
సంచిక 3౫

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ

తలనొప్పిల మాన్పును, బాంబుపుపోట్ల బాపును,
సర్పపు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
తగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

నొప్పులకు సంజీవంతిది

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

కుష్టుకు తైలము

డబ్బీ 1-కి వెల రు. 0-8-0 వి. పి. నహా 0 13-0
ఈతైలము పొడలు, బొల్లి, తెలుపు, నలుపు,
కుష్టులకు రాయుటకు ఉపయోగించును.

వేలకు మందు

వెల సీసా 1-కి రు. 0-4-0

ఈమూసెన తలకురావిన వేలు ఈపి నశించును. చర్మ
మును వెండ్రుకలకు హాని యుండక వెండ్రుకలు పెరుగును.

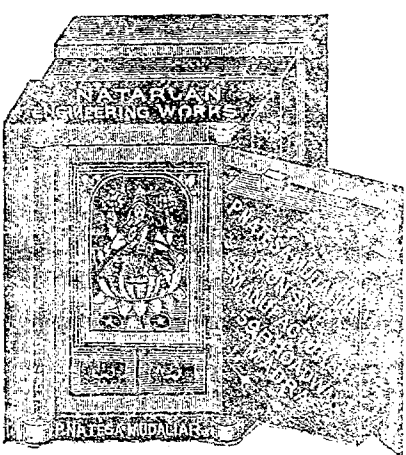
రోమహరి డబ్బీ 1-కి రు. 0-8-0

ఈ భస్మమును నీటితో కలిపి పట్టించిన రోమములు రెం
డునిమిషములలో మొదలంట రాలిపోవును. దీనివలన చర్మము
నలు వెక్కిరి, మంటయుండదు. రోమములు రాలిపోవును

వక/నిడబ్బీతో నహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డబ్బీ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండవగినది

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుకెట్టినిది మదరాసు.

సరసము

దృఢమైనది

యిప్పటిమోస్తకప్రకారము బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుపవెట్టెలు
ఈదిగున తెలుపబడిన వారివద్ద అమృతమునకు సిద్ధముగాయున్నది.
బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు
మొదలగువాటికి సూఫరా చేయబడినవి.

పి. న. శేష మొదలియార్,
ఇరుపవెట్టెలు చేయువారు.

(ప్రాత్యై)కు, 58, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.
నటరాజన్ ఎంజినీరింగు వర్కుసు, విరన్ ఆండు బ్రాస్ ఫౌండర్లు
ఆయిల్ ఎంజనులు, మోటారులు, మెషిన్ భాగములు, మున్నగునవి
రిపేరు చేయుటయందు సమర్థులగువారు.
సుబ్బరాయప్పశైలి, పెద్దనాయక్ శేట, మద్రాసు.
మెషిన్లకు సంబంధించిన భాగములన్నియు ఆర్డరు యిచ్చిన తయారు
చేసి యివ్వబడును. ఈ తీర్మానము వ్రాసిన బదులు వ్రాయబడును.

ఆర్డరు చిన్నదియైనను లేక పెద్దదియైనను మిక్కిలి శ్రద్ధతో చేయబడును

పట్టెలుతీర్చిన దైమందుగాజులు

8 ను-7 నవరములలో తయారుగను జత 1 కి చేదారము ౫ నా మజూరి రు. 10.

బోలు చేతిగొలుసులు

4 ను-8 నవరములలో తయారు చేయవచ్చును. తరుగునహా మజూరి జత 1 కి రు. 14

గెట్టిగొలుసులు

5 ను-20 నవరముల వరకు తయారు చేయవచ్చును జత 1 కి మజూరి రు. 10, 15 వరకు గలదు.

(6)

172 ఫుట్లగుల అందమైన మా క్యాటలాగు 1 కి ధర రు. 1-0-0.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ, నలువరత్తులు, వై నాబజారులోడ్డు, మదరాసు.

వెల్లింగ్టన్ సినిమా

10-5-24 తేది శనివారమునుండి 17-5-24 తేది శుక్ర
వారమువరకు రెండుసార్లు సాయంత్రము 6-15 నిమిషమున రాత్రి
9-20 గంటలకు శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 8-15
గంటలకునూడ యూనివర్సల్ స్క్రీమింగు సిరియల్ ది
ఈగిల్స్ టాలస్సు మిక్కిలి భావంకర, ధైర్య,
కృత్యములు, ప్రాణముతీయుట,
ప్రాణముపోవుట మొదలగునవిగల అద్భుతము. (ఫేడ్ థావ్
నక్ టి ఆన్ లిటిల్ ప్రధానాపాత్రలను ధరించిరి. ఉపకథలు
10, 11, 12, నాలుగవవారము 6 భాగములు. యూనివర్సల్స్
గ్రేట్ బాక్సింగు సిరియసు ది లెడర్ ఫువర్స్ ఇంటర్ నేషనల్
మ్యాగు & కామిక్ మాడ చూపబడును.

జూలై 1924 నాటికి వచ్చిన అన్ని సినిమాలు

“ఎం. టి. ఎం.” పేరకలు

బడిల్లెట్ కాల ఉపయోగకరము.
ప్రేమపడి చూడలే కనుక దూ ప్రాచీనిచ్చెదము.
విద్యుత్ ఈ దివ్య విజ్ఞానమును ప్రాయుజ్యం.

Messrs. T. H. Khanna
27, Linga Chetty Street, Madras.

కావలెను

ఫిల్ములను తయారుచేయునట్టి కంపెనీకి వాటాలను కన్
నాను చేయు ఏజంట్లు ప్రతియూరిలోనూ కావలెను. కమిషను
ధారాశముగా నియ్యబడును. వివరములకు ఈదిగువవిలాస
మునకు వ్రాయవలెను.

ఇండియన్ సినిమా ఫిల్ముకంపెనీ లిమిటెడ్,
నెం 4, కెన్నెల్ సందు, ఎగూరూరు, మద్రాసు.

అస్పృశ్యతా నివారణము

సంక్షిప్తముగా చిట్టచుట్టలు

అహింసాసంఘాధ్యక్షులగు పెండ్యాల సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రిగారి యువనానందము

1 "అసంబాధ్యతతో మానవానాం యస్యా ఉద్యతః ప్రపతః సమంబహుః నానాపీఠ్యా బిషధీర్యాబిభర్తి పృథివీ సః ప్రథతాంరాధ్యతాం నః॥" అధర్వశ్రుతిః 12-1-1

తా॥ ఏభూదేవి బాధలేకుండగ మానవుల నొకచోటునఁ గూర్చుచు, నందరు సమానముగ జీవించుట కనువగుచు, నానా విధబలములనిచ్చు నోషధుల ధరించుచున్నదో ఆభూదేవి, మమ్ములను, రక్షించుగాక.

2 "జనంబి భ్రతీబహుధా వివాచసంనానాధర్మాణం పృథివీయో ధోకసం సహస్రంధారా ద్రవిమస్యమే దుహంసృజేవ ధేనురసపస్సురంతీ॥ 12-1-45

తా॥ ఈదేశమాత, పెక్కుభావలను మాటలాడుచు, ననే కధర్మములు గలజనులకు వారివారి స్థితుల కనుకూల మగుచు, గోవుపాలనిచ్చునటుల సహస్రవిధములుగా ధనమునిచ్చుచున్నది.

3 యేగ్రామా, యదరణ్యం, యాస్సభాః అధిభూమ్యాం, యేసంగ్రామాః సమిరయస్తేషు చాయనదేవతే॥ 12-1-56

తా॥ ఓభూదేవి! నీయందే గ్రామములు కలవో, యే యరణ్యములు, ఏసభలు, ఏజనసమాహములు, పండితసమాహములు, కలవో? వానియందు, నీకుఁబ్రయముగనటుల మాటలాడుచుముగాక.

శ్లో॥ మాణిక్యకాణా మపలాలయంతీం మదాలసాం మంజులవాగ్విలాసామ్, మహేంద్రసీతమృతిశోమలాంగీం మాతంగకన్యాం మనసా స్మరామి॥

సోదరి, సోదరులారా! దీనదయాపరులారా! నిన్నుజాత్యుద్ధరణార్థమై దయచేసిన మీకు స్వాగత మొసగుచున్నాడను. మహాజనులారా! తొల్లి పరమేశ్వరుఁ డాకాశాదిపంచభూతములను సృజించి భూతపంచీకరణముచే పృథివీయందోషధులను, పిమ్మటజంతుజాలమునునుజులనుసృజించినటులుశ్రుతులు, బైబిలు వాకొనుచున్నవి. ప్రారంభస్పష్టిలో వికారిణి (అమీబా)వంటి త్వుజీవియే, మొదట కలిగినయు పిమ్మట గొన్నియగుతులకు గాని మనమృత్యుస్థి కలుగలేదనియు "డాల్ఫిన్" వంటి పాశ్చాత్యపరిణామసిద్ధాంతలేత్రలు చెప్పుచున్నారు. మన దేశీయులు స్వరించెడి మత్స్య కుర్రు నరాహటి దశావతారచరితము కూడ పరిణామావస్థనే సూచించుచున్నది. ఏది ఎటులైనను సూక్ష్మజీవ సృష్ట్యనంతరము కొన్నియగుతులకుమృత్యుస్థి కలిగినదను సిద్ధాంతమునే నమ్ముచు. ప్రస్తుత భూగోళమునందెట్లు ప్రారంభస్పష్టి కలిగె ననుదానిలో నభిప్రాయభేదము కలదు. ఆర్యజాతి ఉత్తరప్రదేశముననుండి గలిగి కాలాంతరమునఁ బ్రాచ్యపాశ్చాత్యదేశములకు వ్యాపించెనని లోకమాన్య తిలకు మహాశయుడు వ్రాసియున్నాడు. మనపురాణములలో నార్యజాతి మేరుపర్వతమున సృజింపబడెననియు, యక్షరక్షజాతులు హిమాలయోత్తరభాగమున సృజింపబడెననియు కలదు. ఈమేరు పర్వతమేదీ? యంగుకొండ! చైనాభాషలో "ఆల్టాయి" పర్వతమునకు బంగరు కొండ, యనియర్థము "పామిర్" అను పిట్ట నేలకు "ఉపమేరు" అనునర్థము గలదు కదా? సిద్ధాంతముల తమ పంచాంగములలో?

శ్లో॥ యల్లంశోజ్జయన్ పురోపరికురుతేత్రాదిదేశాంతస్సెవిత త్సూత్రంమేరుగతం బుధైర్నిగదితా సామధ్యరేఖాభువో అని భూమధ్యరేఖను నిర్ణయించుకొనుటలో పామిరు నే మేరువుగా దలంచినటుల దోచును. పాశ్చాత్యసిద్ధాంతప్రకారము మేరువు భూమధ్యగతము "ఆల్టాయి" పామిరు ననుసరించియే వ్యాపించినది. ఆమహామేరువునందే దేవగంధర్వాది జాతులద్భవించినవి. దేవతలు త్రివిష్టపము (తిలత్) నకు వ్యాపించిరి-గంధర్వులు గాంధారము (కాంధహా)నకు వ్యాపించిరి. మహాసముద్రమునుండి యంతర గుర్మ్య ద్వారముచే హిమాలయ మా విర్భవించిన కాలమునందు జలప్రాముఖదేశ మగు, నాహిమాలయోత్తరభాగము నందు, జక్ష, రక్ష అను, రెండు, పలుకుల బడిన జంతువులే పరిణామావస్థచేయుతులుగాను, రక్షస్సులుగాను మారిరి. యక్ష రక్షగంధర్వ కిన్నరారులు, దేవయోనులని పౌరాణికులు చెప్పుదురు. ఈయక్షరక్షజాతియే, సుంగోలియా జాతిగా పరిణమించి, చైనా, జపాన్ దేశములకు, హిందూచీనా

ద్వీపకల్పమునకును వ్యాపించినది. గంధర్వజాతియే, పార్శవ కార్యజాతి యైనది. దేవజాతియే యార్యజాతియైనది. ప్రాచీన కాలమునందు భూగోళ మటులులేదు. వింధ్యమునకు దక్షిణమునందుండిన, మహారాష్ట్రోద్భోత్కలాదిదేశములు, (ద్రవిడ దేశముకప్ప) సమద్రగర్భమునందగుచుండినవి. సింహళ ద్రవిడదేశములు సందాద్వీపములు కలిసి, లంకాద్వీపముగా నుండెను. అందు "మహజ" జాతులవారు కలరు. వారిత్రకులు వారిని "శిలాయగ" మనుజులందురు. వింధ్యపర్వతము విస్ఫంభించినపుడు, లంకాద్వీపము విచ్ఛిన్నము గాగా, నాంధ్ర మహారాష్ట్రోత్కలాదిదేశములు, సమద్రమునుండి సాదమాపి విచ్ఛిన్నలంకాద్వీపశేషమును, నేటిద్రవిడదేశమునకు, నార్యావర్తముతో సంధికలిగించినది. వింధ్యవిజృంభణ మగ అగ్నివృత్తోద్ధారమని తలంపఁ గోరెదను. లంకాద్వీపవాసులగు దనుజులు, క్రమముగా వింధ్యపర్వతప్రాంతమునకును, పిమ్మట నార్యావర్తమునకు నేటికి ఆర్యావర్తమునుండి బహిష్కరింపఁబడిన, "దండు" దనురాజు, పయసుజుల కధికారియై స్వతముల నాశ్రయించిన యాదనుజుల కిండ్లుకట్టుకొనట యను సంఘటనస్మరణముఁ గలుగజేసెను. అయినను వారిపట్టణము నూరాముడ కలదియై, తేనెపట్టణ కారమై, మధుమంతమన నొప్పెను. అనగా వారియిండ్ల నొకచోటునుండి మరియొకచోటునకు మార్చుచుండిరి. ఆనమజజాతుల జ్ఞాతులే కొయ, చెంచు, గవబ, లంబాడి మొదలగు, నాటకులు. దండ మహారాజుగారు నెలకొలిపిన, సంస్కరణముప్రకారము, పూర్వాచారము లగు పైనారు తమయిండ్ల నెటులమార్చుకొనుచుదురో, తజ్జులకు విదితమే! అదిని నరమాంసభక్షకులగు వీరిలో "శ్వేతకి" మహారాజు, విదర్భ "భీరారు" నేలుచుండువాడు. అగస్త్యమహర్షి, వింధ్యకు దక్షిణమునకువచ్చి, నరమాంసభక్షకులను దనుజనాయకులగు శ్వేతకి ఇల్లుల, మహారాజులను, నరమాంసాహార విమర్శిగా జేసెను. నరమాంసాహార దనుజులు శ్రీరామచంద్రమూర్తి దండకారణ్యములో సంచరించు నాటికి, పర్వతప్రాంత మగు, యెముకల గుట్టకు కలిగించిరి. అది, యార్యర్ష్యస్థక సంఘాతమే? ఖర వ ధా నం త ర మానరమాంసభక్షకులు, తమ కృత్రిని మార్చి కొనిరి. యక్షరక్షజాతులలోనివారో, దనుజజాతులలోనివారో నేటి భీమద్రావంతమునందుండిరి. వారి నాయకుడు ఆజకుడు. వానివంశమునందు "కుశ" కుశనాభాదు లుద్భవించిరి. కుశుడే, ఋగ్వేదభాషలో "కుయవ" అని యుచ్చరింపఁబడినటుల దోచును. కుయవాదు లార్యవిరోధులు. కుశునిసంతతివాడే "కాశికా" పరనాముడగు విశ్వామిత్రుడు. కుశునకు నరమాంసభక్షకులై దానిని మానిన విదర్భరాజుల సంబంధము కలదు. ఈ యనార్యప్రభువును విశ్వామిత్రుఁ డార్యనిర్విశేషుఁడగుచు, వసిష్ఠాదులతో బోరాడి, జయము నొందెను. విశ్వామిత్రసంతతిలో కొందఱుకు శ్వేపచత్వము విశ్వామిత్రునినాడే సిద్ధించినది. నేడును వారికి, పూర్వవాసన విడువలేదు. వారు నీచస్వత్తులనే యశలంబించుచుండిరి. వారిలో కొందఱాంధ్రులు. ఆంధ్రుల ప్రాచీనవృత్తి, యరణ్యపశుహింసనము. విశ్వామిత్రుని యభిజనము, బేహరునకును, ఆతని మాతామహస్థాన మగు, విదర్భకు నడుమగు, "మాల" శ్మేతము కలదు. అది నేటి యాంధ్రదేశపు వాయవ్యభాగమునంటిన మధ్యరాష్ట్రమునంగలదు. విశ్వామిత్రసంతతివారగు నాంధ్రు లీమాలశ్మేతము నందు మొదలును వివరించి పిమ్మట నీదండకారణ్య ప్రాంతమున కేతించి, యీప్రదేశమునకు, నిచటికిఁ బిమ్మటవచ్చిన యార్యజాతులకు నాంధ్రత్వము నిచ్చిరి. ఈ దేశమునందు ప్రజాభాషాశక్తము కలిగి, ప్రత్యేకజాతిసంజ్ఞ కాపరిపచ్చినపు డీవైశ్వామిత్రులు, తమ మూలప్రదేశవిహ్వలగు, "మాల" శబ్దమును, నేటి యాంధ్రప్రాంతములు, వేగినాడు, వెల్నాడు, మొదలగు శాఖావిహ్వలములను ధరించినటులనే ధరించిరి. ఆర్యావర్తమునందు జారిణియగు బ్రాహ్మణికి మంగలికి బుట్టి యార్యులచే బహిష్కరింపఁబడి చండాలసంజ్ఞ నొంది దక్షిణమునకు నలవచ్చిన మతంగుండను వానిసంతతియే మతంగులు. లేక, మాదిగలు అని చెప్పబడుచున్నారు. మతంగసంతతిలోని శ్రీరత్నమే "మతంగి" ఆమె కాలిదాసమహాకవికి నిష్టదైవతము. మంత్రోపాఠకులకు కులదేవత. ఆర్యేతరజాతులకు నివాసము, కీకట (గయాప్రదేశము) పుండ్రాది గంగాప్రాంత ప్రదేశములు, వింధ్యకు దక్షిణమునందుండిన దేశములు, నార్య నివాసార్హములు కావని, బోధాయనాదులు వక్కాణించుటయే కాక, యచటి కేగిన యార్యుడు ప్రాయశ్చిత్తార్హుడని కూడ నుడివిరి. ఆనియమ మిపుడు పాటింపఁబడినచో, నిచట బ్రా

హ్మణు డొకడైన కలడా నని తోచును. ప్రాయశ్చిత్తార్హుని నిర్ణయించిన కీకటదేశములో "గయా" ప్రదేశమును, పుండ్రదేశములో, "గంగాద్వార" పుణ్యక్షేత్రమును కలవు. పితృదేవతలు తరించుటకును, జన్మ తరించుటకుఁగూడ, వైప్రదేశములు నేవ్యములగుచున్నవి. అనగా కాలాంతరమునందాశ్మేతము లత్యంతపవిత్రత నొందివి. అటులనే, ఆర్యగర్భితుడగు విశ్వామిత్రుడు నాతని గోత్రములు, నిపుడు బ్రాహ్మణులలో గౌరవము నొందుచున్నారు కాని విశ్వామిత్రశాపాపహతులగు, నాద్యాంధ్రులుమాత్రము, లేని చండాలత్వమునకు గుఱియై శాపనుపిమచే కాబోలు నేటివరకు నీచత్వము ననుభవించుచున్నారు. విశ్వామిత్రుడు, మూలపు మూలపుష్కణ్యు, ఆతడు మాలేతలఁ బెంచును. చండాలునకుఁ బురోహితు డాయ్యెను. ఆతనిసంతతివారు శ్వేపచత్వైరి.

ఆర్యర్షి బహిష్కృతు లగు, మతంగులకూడ దురదృష్టము ననుభవించుచునే యున్నారు. అనార్యులుగా కొందరు, తలంచు మూలతో మాదిగ లిపుడును భేదపడుచుండినటులనే మతంగజాత్యాదిపురుషుడగు మతంగుడును, మిత్రజాతీయులగు, ప్రియవదాది గంధర్వులతోడను వానరనాయకుడగు వాలిలోడను పోరాడి సర్వజాతి బహిష్కృతుడై నటులఁ గాన్పించును.

కాని ఆద్యాంధ్రులగు మూలకు మతంగులగు మాదిగలకు, నార్యసంబంధము గోగియుండటచేతను దనుజ సంకతి వారగు, కొయ, చెంచు, సనరాదులవలె నార్యేతరదేవతల నారాధింపక, రామకృష్ణ ద్వార్యదేవతారాధననేచేసి, భారతీయ మోక్షస్థాన మొక్కటియేయని తోపింపజేసిరి.

ప్రాచీనార్యప్రముఖులు, రాజ్యములగూడ సక్రమముగ పరిపాలించినటులకు విశ్వామిత్ర చరిత్రమే నిదర్శనము. ఆర్యర్షులెంత యినుపకచ్చుడాల గట్టునిననను, త్రానార్య శ్రీసంపర్కమును మానలేడ. ఆయాార్య నార్య సంపర్కజనితులే వ్యాసాదులు. ఆర్యానార్య సంపర్క మొక్కొక పరిపరీతముగ పరిణమించుటయుఁ గలదు. రక్షశ్రీ సంపర్కముచే, విశ్రేవస్సునకు జన్మించిన రావణుడు, లోకకంటకు డయ్యెను. నీచజాతి శ్రీసంపర్కముచే, మహావృషనందుఁ డుచుండి, భీమఖండస్థ క్షత్రియజాతి కంతకుఁ డయ్యెను. అటులనే, నిమ్నజాతిపురుషులకు నుత్తమజాతిశ్రీ సంపర్కము కలిగి వికృతముగ పరిణమించి మతంగుడు లంబువించి చండాల ప్రముఖులైరి. మనుస్మృతి కాలమునకే యనులోచ, ప్రతిలోమ వ్రాత్య సంతతులనంతము లైనవి. మహాభారత యుద్ధముకూడ, సంకర సంతానదోషము చేతనే కలిగినదని నానిశ్చయాభిప్రాయము. ఆపస్తంబాదులు, చండాల దర్శన స్మరణములను, నిషేధించినను ఇటీవల స్మృతికర్తలచే చండాలుడుగా నెన్నబడిన మంగలి వండిక యన్నమును, వైశ్యదేవమున కుపయోగించుటకును, వెనుదీయలేదు చూడుడు.

నూ! చండాల పస్వర్యనే సంభాషయాం దర్శనేచ దోషః

తత్రప్రాయశ్చిత్తం—అవగాహన మపాముపస్వర్యనే! సంభాషయాం బ్రాహ్మణా సంభాషా! దర్శనేచ జ్యోతిషాం దగ్ధనమితి.

తా॥ చండాలునిఁ దాకినను, వానితో మాటలాడినను, వానినిఁ జూచినను, దోషము కలుగను.

దానికి ప్రాయశ్చిత్త మేమనగా చండాలునిఁ దాకిన స్నానముఁ జేయవలెను. వానితో మాటలాడిన బ్రాహ్మణుని తో మాటలాడవలెను. వానిఁ జూచిన నక్షత్రములఁ జూడవలెను. ఇది యనుష్ఠాన సమయముననే యని, ప్రకమవిధానముచే నూహింపఁబడుచున్నది. లేకుండిన నితటి కరిన నిబంధనల నేర్పరచిన యాపస్తంబుఁడ, వైశ్యదేవవిధిలో, శ్వపాకున కన్నమిడుకు విధియనియు, శానికి నన్నమిడినపిమ్మటనే బ్రాహ్మణుడు భుజింపవలెననియు, నియమముఁజేసి యుండడు. ఆపస్తంబుని మతమునందు చండాలుడు, ప్రతిలోమ జనితుడు, శ్వపాకుడు, వైశ్యమిత్రుడనునని తోచును. "చతుర్వర్గ చింతామణియందు" హేమాద్రిపండితుడు, పదనారుగురు చండాలరు కలరని, చెప్పియున్నాడు. చూడుడు.

శ్లో॥ రజక శ్వర్మకారశ్చ నలోబురుడవచ, వైష్ణవమేదభిల్లాశ్చ స్వర్ణకారశ్చ సౌచికః. తక్షక శ్చైలయంత్రీచ సూనుశ్చక్రీతథా ధ్యజీ, నాపితోకాయకైవ్ర పాడైలేజనంగమాః.

గ్రామచండాలా ఇత్యర్థః.

తా 1. చాకలి 2. చర్మపునివాడు 3. నటుడు 4. దొమ్మరి 5. పల్లెవాడు 6. మేదరి 7. భిల్లుడు 8. కంసాలి 9.

మహాత్ముడు నాయకత్వము నెదలుకొనునా!

ఆత్మహృదయ పరిశోధకము

గాంధీమహాత్ముడు యీవారపు ఎంగు ఇండియాలో నిట్లు ప్రధానమాత్యునిగా వ్రాసెను.

ఒక సుప్రసిద్ధ విలేజురి వ్రాసిన లేఖను దుఃఖిని ముగిసిన పుస్తకముతో నీక్రింద ప్రకటించుచున్నాను:

"ఈ మధ్య ఎంగు ఇండియాలో వ్రాసిన వ్యాసము నాసంబంధములను చాలవరకు నివారించెను. కాని యింకను సంబంధము నివృత్తి గాఢమైన విషయములు గొన్ని గలవు. ఇయ్యవి ఎంగు ఇండియాలో గూడ త్వరలో ప్రచురింపవలెనని నాకోరిక. శాసనసభా ప్రవేశమునగూర్చి మీ అభిప్రాయము లిప్పుడు విశదమైనవి. ఇప్పుడు దానిపయ్యె నాకెట్టికష్టమును లేదు. ఐతే మునిసిపాలిటీలు జిల్లాబోర్డులందు స్థానముల నాక్రమించుటను గూర్చి మీ అభిప్రాయములను చెలువలయు నని గూడ కోరుచున్నాను. నేను యీవిషయములపై మీ అభిప్రాయములను చెలుపుట గాను ఒక శీఘ్రవార్తను 1921 లో పంపగా యీక్రింది ప్రత్యుత్తరము వచ్చెను:—

"ముగిసిపాలిటీల నాక్రమింపవచ్చునని జిల్లాబోర్డుల మాట సంబంధముగ నున్నది."

1922 ఆఖరున అన్ని ముగిసిపాలిటీలలోను క్రొత్త యొన్నికలు జరిగెను. అందు చాలవరకు అసహాయవాద ప్రవేశించిరి. జిల్లాబోర్డు యొన్నికలందుగూడ మేము పోటీ జేసితిమి. ఈ యొన్నికలందు గల్గిన ఫలితములు చాల దుఃఖ భావముగ నుండెను. వానివలన అసహాయ ప్రచారకులలో నొకరి కొకరికి అన్యాయ వైషమ్యములును ద్వేషములును తగదాలును సంభవించెను.

ఇండియాగాక మితవాదుల బలమును సానుభూతిని భూస్వాములు మున్నగువారియొక్క సానుభూతి నిగూడ కోల్పోయితిమి. వారిభుక్తు మనలను భయపెట్టుచు మన కాలంకముగనుండి అగౌరవము జేయుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. ఇంతకన్న ఎక్కువవిషయ మేమనగా ప్రభుత్వముతో సంబంధమును తీయకుండ నుంచుకొనవలసి వచ్చుచున్నది. ప్రభుత్వవిరాళములను బొందుచు ప్రతివిషయమును ప్రభుత్వాధికారులకు చెలువలసి వచ్చుచున్నది. ప్రజాసేవజేయుటకు అనకాశములు గల్గు మాట నిజమే. కాని అందులకు మనము వినియోగించు కష్టము కాలము శక్తియంతయును నిష్ఫలమై స్వరాజ్య సంపాదనమున కేమాత్రమును తోడ్పడకపోవుచున్నది. జిల్లాబోర్డుల ప్రైవేటు సెకండరీ విడిలు స్కూళ్లు మన అధికారము క్రిందనే యుండును గాని వీనిని ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించిన మార్గములనే నడుపవలయును. కావున యీవిషయమై మీ అభిప్రాయముల చెలువలసినదిగ కోరుచున్నాను. మాజిల్లాలో చెయ్యవలెననుచు చెయ్యవలసినవిని త్వరలో జరుగనున్నవి. ఈస్థానములకై ఆభ్యుద్ధులకు నుండవచ్చునో కూడదో మాకు స్పష్టముగ ప్రత్యుత్తరము కావలయును. ఒకటి మాత్రము నిశ్చయము. మనవాళ్లే చెయ్యవలసినవిను చెయ్యవలసినవి నన్నదన్న యీసంస్థలో ప్రవేశించుటవలన యేవిధమైన లాభమును లేదు.

ఇక నేను చివరకును ప్రశ్న యేమనగా మనము మన కాంగ్రెసు నిర్మాణములలో నేమిజేయవలయును. నిబంధనల ప్రకారము గ్రామములనుండి సర్కిల్లకును, సర్కిల్లనుండి తాలూకాకును, తాలూకానుండి సబ్ డివిజనులకును, సబ్ డివిజనులనుండి జిల్లాకును, జిల్లానుండి రాష్ట్రమునకును, రాష్ట్రమునుండి ఆఖిల భారత కాంగ్రెసు సంఘమునకును యొన్నికలు జరుగును. ఇది యొక పెద్దబండు పని. మన ప్రచారకులను లేదు డబ్బును లేదు కావున యీ మహా త్యాగమును నెఱవేర్చజాలము. కాంగ్రెసు నిర్మాణములను వానిగతి వానివని మేలవేసి జిల్లాబోర్డులందును ముగిసిపాలిటీలలోను పట్టుదలతో పనిజేయవలెనని మాయందర అభిప్రాయము: కాంగ్రెసు నిర్మాణముల నడుపుటకు చాలవరకును. దాదాపు అన్నియును మృతప్రాయములై యున్నవి గూడాను.

ఇకను నిర్మాణ కార్యము విషయములలో అయ్యది మన ప్రచారకులకుగాని, గ్రామస్థులకుగాని జనసామాన్యమునకుగాని యేమాత్రమును నచ్చలేదు. దానికి చాలకాలము పట్టును. అందు స్వరాజ్యము శీఘ్రముగ నెట్లురాగలదో నాకేమియును జోచుటలేదు. నిర్మాణ కార్యమవసర మని నేనంగీకరించెదను. కాని దాని శీఘ్రముగ నెఱవేర్చు పెట్టునదియే ప్రశ్న.

ప్రచారకు లందరకును విశ్వాసము పోయినది. వారు జేయు పనికి ప్రజాభిమానములేక పోవుటవలనను స్వయంబు పోషణము భారముగ నుండుటవలన వారికి నిరుత్సాహముగలగినది. పోషణములేక పోవుటవలన అందరను చాలవరకు కాంగ్రెసు నిర్మాణముల వదలివేసిరి. మనప్రచారకులందరకును శీవభృతి నైనదిచ్చి నూతనజీవితమును విశ్వాసమును గలుగునట్లు జేసిన గాని యేపనియైనను సాధ్యముగాదు. ఇప్పటికే విశాంతయును చెలిసియుండును. ఇంతకన్న యెక్కువ యేమియును జెప్పనక్కరలేదు. ప్రజలకు మనకాంగ్రెసు నిర్మాణములందు నమ్మకము పూర్తిగపోయినది. అందుచేత మనకు యేమైన నిమ్ముటకుగాని పోషించుటకుగాని యిష్టము లేకున్నది. మనము ఉన్నతాదర్శులకు మనోవాక్యాదు కర్మలందు దౌర్భాగ్యరహితముగ నుండనియే చెప్పవలయును. మనలో మనమే అసహకార మవలంబించితిమి. ఒక అసహాయవాది మరియొక అసహాయవాదిని ప్రత్యర్థిగ భావించును. అన్యాయ వైరభ్యములు దుస్సహనము సోదర సమభావము సత్యసంస్మరణకుండుట మున్నగు వాని వలన కాంగ్రెసు నిర్మాణమునకంతకును ఆప్రతిష్ఠ గల్గెను. కావుననే యెట్టి అభిమానమును ప్రజలనుండి రాలేదు. ప్రచారకులు మందగనుండి ఒకరితో నొకరు పోట్లాడుకొనుచుండుట కన్న చిత్తశుద్ధితో దౌర్భాగ్యము నెరుగని సత్యవంతు లగువారలు కొలదిమంది యున్నను జాలును. మనమే పనివైనను సుష్టుగ జేయుటకు కాంగ్రెసు నిర్మాణము నంతను పూర్తిగ పరిశుభ్రము జేసి హృదయములు నిర్మలత్వమును గాంచవలయును. పేరు ప్రతిష్ఠలు నాయకత్వమును దుర్భవలో మనము చిక్కుకొని యుంటిమి. ఇందువలన మనలో నెట్టిశిక్షణమును లేక పోవుటయు ద్వేషభావములును అసూయయు బంబులుదేరినవి.

మనము పునీతులము గావలయును. అదియే ముందు జరుగవలసినది. ఇకను రెండవది యేమనగా మనప్రచారకులు తమకును తమకుటుంబములకును యేదో కొంత సంపాదించు కొనవలెనను మనోవ్యర్థలేకుండవలయును. భాగ్యవంతులైనవారు మనకు ధన సహాయమునైన జేయవలయును. లేదా తామే దేశసేవకు గవంగవలయును. కావున భారమంతయును వీదతరగతులవారిపై బడుచున్నది.

ముఖ్యగమనాంశములు

1. ఇప్పుడు పనిజేయుచున్నవారికి పెంబుసేధనసహాయమున కేర్పాటు జేయవలయును. లేకున్న యిప్పుడు పనిజేయుచున్న కొలది మంది గూడ విడిచిపొయిదురు.

2. జిల్లా బోర్డులలోను, ముగిసిపాలిటీల ను పని జేయవలెనన్న యీసంస్థలలో నేమి పనిజేయవలయునో స్పష్టముగ నాకార్యమును మీరు తెలుపవలయును. మీరందులకు ప్రతికూలముగ నుండునెడల మేము ఒక్కపెట్టిన అందరమును స్థానములను, వదలి రావలసిను. ప్రజలు సెస్సులను అడ్డెలను యియ్యకుండు వలసివచ్చిన యియ్యకుండుటకు ప్రజలు సంసిద్ధులుగ లేరు. ఆసంస్థలలో నెట్టి ఆచరణము గల్గియుండవలెనను విషయమును గూర్చి చాల కలవర మున్నట్లు గాన్పించుచున్నది. ఈసంస్థలను ప్రభుత్వ సంరంభ భూమిగఘోషారవలెనని కొందరును, ప్రతిష్టంభములు జేయవలెనని కొందరును, జెప్పుదురు. మరికొందరు యీసంస్థలను ప్రజాతేమమునకై పనిజేవలెనని జెప్పుదురు. ఈసంస్థల నాక్రమించుటవలన కాంగ్రెసు నిర్మాణములు దుర్భలమై పోవుమాట నిజము."

ఈ విలేఖకునకు ప్రజాజీవితమునందు వికేషమభవము గలదు. చిత్తశుద్ధితో పట్టుదలతో పనిజేయువాడు. కావున ఆయన వ్రాసిన లేఖను జాగ్రత్తగ పరిశీలింప వలసియున్నది. అయ్యది నాకు హృదయ పరిశోధకముగ నున్నది.

ప్రతిదానికిని యీవిధముగ నాపై ఆధార పడియుండుట నాకిప్పటికిని యెప్పటికిని యిష్టములేదు. దేశవ్యవహారములను సవరించుకొనుటకు యియ్యది అసహాయమార్గము. ఆవ్యక్తియెంత మహాత్ముడైనను మంచివాడైనను కాంగ్రెసు ఆ ఒక్కడు జెప్పినట్లులనడువ నక్కరలేదు. అట్లుకాగూడదు. నేను కారాగారమున నుండవలసినంత కాలమును పూర్తిగనుండిన నాకును దేశమునకుగూడ బాగుండెడిదని నేను అనుకొనుచుంటిని. అప్పటికి దేశముతనదియని యొక కార్యవిధానమును నిశ్చయించుకొని

యుండెడిది. ఇప్పుడు నేనుకాంగ్రెసు కార్యవిధానము యేవరిదో చెప్పట కష్టముగనున్నది. ప్రచారకులు ప్రతిసారియు నన్ను మార్గమును జూపుమని కోరునెడల అయ్యది దేశమునకు సంబంధించినదిగాదు. అది నాదిగాదు. ఏలవనగా నాకు మాత్రము నేను యేకార్యమునుగాని ఒక్కడను జేయజాలను. ఈవిలేఖకుని పరాశ్రయమునందు ప్రత్యేకమేమియును లేదు గాని అందరను అతేమాదిరిగ నుండుట, మరియొక మిత్రుడు, కార్యవిధానము నందంతయు ఆతేమిందుముట్లు నాయున్నాడు. నేనిన్ని ఆతేమింటచెల్పినను మీయందు నాకు గల భక్తిక్రియ ప్రేమయు అంతగా భయముగ నుండుటవలన నేను మీతో నేకీభవించినను లేకున్నను మీరెట్లు చేయుమన్న అట్లు చేయుటకు సిద్ధముగ నున్నాను." మొదటి మిత్రునికన్న యీమిత్రుడు యొక కొంచెమెక్కువమహిమయెను. ఈరెండవ మిత్రుడు కార్యవిధానము నంగీకరించుచు సలహాను గోరుచున్నాడు. మొదటి మిత్రుడు ఖండించుచుయొకను చెప్పినట్లు విందుశనుచున్నాడు. నాయెడల యిట్టిభక్తి క్రియాభిమాన ప్రగల్భము గావచ్చును. కాని యిందువలన మన ఆదర్శమునం దభివృద్ధిగాంచుటకు బట్టును. మనము పెద్దతప్పులను జేసెదమును భయమున్నను మనమనస్సుకు యెట్టినిశ్చయము దోచునో అట్లుచేయుటకు దౌర్భాగ్యముగల్గియుండవలెను. స్వరాజ్యము, పరిశులు విచారణలు గూర్చి తప్పులతో ప్రభుత్వమార్గము. మనము తప్పులను జేసి యెందుకుగాకుండ పోవుటయే, యెక్కువ తెలివెగలవాడని మరియొకరు జెప్పినట్లుల నెప్పుడును సందరించుటకు నేమిరెట్లుమంచిది. నేను దేశవ్యవహారములనుండి పూర్తిగ విరమించి సత్యాగ్రహోద్యమము విత్తుల పోషణమును బడయునంతకాలము అచటనుండి పిల్లలతో నాడుగనుచు అత్యంత పీడితగల వధుకు నేతపనుల నేల జేసికొనుచుండుట దేశతేమమునకు మంచిగాదాయని నేను ఎక్కువగ నాలోచించుకొనుచుంటిని. ఈమాట యెట్లున్నను మిత్రులకును తోడిప్రచారకులకును నేనిచ్చుకట్టిసలహా నామాటను వేదవాక్యముగ నెప్పటికిని దీసికొన వద్దనియే. వారి కప్పుడు గావలెనన్న అప్పుడుసలహాను తప్పయిచ్చెననుకాని అదియెప్పుడు పట్టిన నప్పుడడుగకుండ అరుదుగ నడుగుచుండవలెను.

వైవిధ్యప్రకటించిన లేఖను జాగ్రత్తగ జదివినయెడల, ఆవిలేఖకుడే తాను వివరించిన దోషములన్నిటికిని మంచినివారణమును దెప్పినట్లుల దోయగలదు. చిత్రమాలిన్యము, దంభము, అసూయ మనలో ప్రవేశించినయెడల ఆదోషములను పెరికివేయవలయును. అట్లు చేయుటకు మనలోమనమే స్వర్గముని చేయవచ్చును. విశ్వాసము లేకుండ చిత్తశుద్ధితేకుండ నేగోవిధముగ పనిజేయువారికి పేలమంది యుండుటకన్న చిత్తశుద్ధితో సాన్నిధ్యత్వముజేసి విశ్వాసముతో పనిజేయగలవారై యుండుట యేమాటికైనను మంచిదే. అట్లుజేల లదిమంది యుండుటవలన యీవిధుగరుచేయుపనికి గూడ అటంకముగనుండును.

ఇకను యితరవిషయములమాట విచారించెదము.

జిల్లాబోర్డు ముగిసిపాలిటీలలో ప్రవేశించుటవలన అసహాయవాదులు కాంగ్రెసు ఆదర్శములనుసంఘటించుచున్నారా యనునకు సహాయముజేయునెడల అట్లుచేయుట న్యాయమేయగును. ఈ సంస్థలద్వారా ఖద్దరు కార్యక్రమమునుగాని సింహామహామృదీయమైతినిగాని, పెంపొందించలేకపోయినను, అప్పుకులు నుద్దరించుటకును, జాతీయపాఠశాలలకునుసహాయముజేయలేకపోయినను, మనము వానిని వదలివేసి నిరసించవలయును. అందుప్రవేశించుటవలన అసహాయవాదులలోనే ఒకరి కొకరికి తగదాలువచ్చి ద్వేషములు బంబులుదేరునెడల తప్పక వానిని నిరసించవలసినదే.

ప్రచారకులపోషణము రాష్ట్రీయనిర్మాణములే చేయవలెననుటకు సంబంధములేదు. కేంద్రసంస్థలు రాష్ట్రీయసేవల కొరకు జీతములనిచ్చుచు సవరించుచు నడుపుటకు శక్తిగలిగియుండజాలవు. రాష్ట్రీయనిర్మాణము పోషించవలసినయెడల అయ్యది మృతిబొందుటకుతగియొయుండును. సహాయబలిమిలేదన్నయెడల ఆరాష్ట్రీయలో నది ప్రజాసమగ్రముగా లేదనియె చెప్పవలయును. ప్రజాసమగ్రముగానియెడల ఆకాంగ్రెసు సంస్థలన నేమిప్రయోజన ముండును? సభ్యులెక్కువమంది యుండునెడల ఒక్కొక్కరు ఇచ్చు నాల్గొకలు చందాయె కాంగ్రెసుసంస్థను పోషింపగలదు.

అందు సభ్యులెక్కువగ లేకున్నయెడల అయ్యది ప్రజాసమగ్రముగాదనియే యనవలయును. ఎవ్వోటనైననుసభ కద్దరు పని కాంగ్రెసు బాగుగ జరుపుచుండునెడల తన్నిర్మాణము ప్రజాసమగ్రమనియు, స్వయంపోషకముగ లేకుండెనయెడల ఆ మార్గముననున్నదనియు నానమ్మకము. కానినేనుధరించిన రెండవ విలేఖకుడు వ్రాయుచు నాకు రాటుమసండు ఇప్పుడు నమ్మకముపూర్తిగ తగిపోయినది. మధ్యతరగతి జీవనము జేయుటకుంబము రాటుమసాదనే ఆధారపడియుండ జాలదు. ఒకవేళ అట్లుండియెడల యితరపనులను మానుకొనవలసి యుండును. ఇట్లుజేయుట పందెపుగట్టుములను నాగలికొట్టుటలై ఆధికముగ

లాభకరముగనుండక చాలనష్టముగనుండును. ఈవాక్యములు జూడ వ్రాసి నాయన చెల్లినటుల రాటుముటల యింత చేకూర్చునని తేనిపోని యాశలు కల్పించెనని తెలియుచున్నది. రాటుమున నడుకుటచేత మధ్యతరగతి జీవనము జేయు కుటుంబము పోషించబడునని యెన్నరును నూచించియుండలేదు. అది ఒక్కటియే యెంతటి చిదకుటుంబమునైన పోషించగలదని చెప్పనూలేదు. కాని యింతవరకును రోజుకు రెండు కాస్తాలో రృప్తిజేయుదు ఆన్నములేక మాడుచున్న స్త్రీపురుషులకు మా మాత్రము అది పోషకముగ నుండెనని మాత్రము చెప్పబడెను. లక్షలకొలదిగల రైతులకు వారు శంపాదించు కొనుదాని కిది చాలనరకు తోడ్పడుననిగూడ చెలపబడెను. ఇకను యీ పని మధ్యతరగతివారికి గల్పించినది, నిత్యమును శిక్షణము బొందుటకును రాటుపు ధోరణిలో పెట్టుటకును కూడాకి వడుకువారి కెక్కువ మూలయున్నటులజేయుటకు నైయుండెను. మధ్యతరగతి వారుపాలిలవలెనే నేతనేసిజీవించవచ్చును. మధ్యతరగతికుటుంబము రోజుకు రెండుమాడు రూపాయలు సంపాదించుకొనునెడల స్వల్పముగాదు. ఇతర పనులన్నియును మానుకొనుటయం లేవమిటో నాకుచెలియుటలేదు. ఇతరప్రజాపితకార్యములై నయెడల ప్రస్తుతము దానినాపినయెడల యిట్లుండిలేదు. స్వరాజ్యవాంఛితమునకు అత్యంతా వ స ర మై న యీ ని ర్వాణమును గలుగజేయుటయే యిప్పుడు కావలసినది. అప్పుడు పం దెఘుగట్టులను నాగలికగట్టుటగానే నాగలికగట్టుగట్టులనుపం దెముగట్టులుగ జేయుటయగును. ఒకటిడనిప్పంటుకొన్నపుడు కాస్తానైనా పంపువద్ద ముందునిల్చుని మిగిలినవారుగూడ ప్రాణమును రక్షించుకొను ఆతావునకు వచ్చునటుల జేయును. ఓడనిప్పంటుకొనగా కాస్తానెకులాసాగాఫీడెలు వాయింతుకొను చునావికులును యితరులును జూక్సెనలతోసిట్లుపోసి నిప్పుచల్లార్చవలెనని యూరకుండుట యెట్లుండునో ఆలోచింపుడు!

పత్రికారచనభాష

ఒకమిత్రు డిట్లు వ్రాయుచున్నాడు. 'క్రానికిలులోను హోతునకుసన్మానప్రతిము' అనుప్రధానవాగ్దానమును జదివితే రా? ఆగ్రాసినవారు యిట్లువ్రాసిరి. "అనివేదికమునుగాని యిద్దరుముగ్గురు ప్రతిహతుల ప్రసంగములగాని జూచినయెడల ఆప్రతిఫలమును జేయవలయునని జేసినట్లుండెను. ఆప్రతిఫలమును వృత్తియందు దు స్పృ భా వు లు గ ను న్న వా రి గూర్చియు, మ హాత్ము ని యు ద్య ము వి జ య మం దె నను అనూయలన రక్తనాళములలోని నెత్తురు విడుమైనవారి యెడలను గురిపెట్టబడెను" టైము పత్రిక మహాత్ములీగారి గూర్చి వ్రాసినపుడు మీరు అద్దాని గూర్చి హితబోధచేసిరి. క్రానికిలపత్రిక మిమ్ముల ననుసరించుచు రాజకీయవిషయములందు ప్రత్యేకముగ నున్నవారి యెడల యిట్లు నిర్ని రో ధ ము గ క టు వై న అ స త్య మై నే భా వ ను ప యోగించుటను గూర్చి మీరు చెప్పవలసినదేమియును లేదా?" టైముపత్రికకు హితబోధ జేసిన మాట నాకు చెలియదు. అట్టిబుద్ధియున్న దైర్ఘ్యముండియుండజాలదు. బహుశః యీ విలేఖకుడు నేను కొన్ని దేశభాష పత్రికల జేయుదుప్రచారమును గూర్చి వ్రాసినదానిని గూర్చి చెప్పుచుండవచ్చును. నేను టైము ఆఫ్ ఇండియాపత్రికనుండి అనువదించబడినభాగములను జరుపుట తటస్థించుట చలన దాని పేరైతలస్థివచ్చెను. కాని నేను యిచ్చిన సలహా టైము ఆఫ్ ఇండియాకు గాక ఆ దేశభాష పత్రికల కైయుండెను. కావలసిన యావిలేఖకుడు యావిషయమును సరిజూచుకొనవచ్చును. నేను టైము పత్రికకు హితబోధ జేయలేదని చెప్పుచున్నను, క్రానికిలులో వ్రాసిన వారు దార్జ్వ న్య ర హిత ఆ స హాయము న క ను గుణ్యము గ సన్మాన పత్రమునకు ప్రతికూలురుగ నుండినవారికెట్టి దుర్భావములున్నటులగాని యారోపించుకుండ నుండవలసినదని నేను జెప్పుచున్నాను. నేనావ్యాసమును జరువలేదని మాత్రము అవిలేఖకునకు చెల్లుచున్నాను. భారత పత్రికలు నక్కుసాగడినను నిరసించినను నేను వానిని జరుపవద్దని చదువను. ఇతరులసహాయము లేకుండ నే నాకు ఆత్మాభి మా న మె క్కు వ గ ను ం డు ట చలన నా కుస్తోత్రపాతము లక్కురలేదు. ఇకను నన్ను ఖండించి న దానిని జదివిన యెడల లోపలనున్న మంచి పోయి చెడుగు వచ్చినా అహింస కెక్కడ భంగము గల్గునోయని భయముగనున్నది. నేను క్రానికిలువ్రాతను గూర్చి వ్రాసిన ముక్కలు ఆ వ్యాసమునంతనే చదివిన పిదప మార్చిన, మార్చునీయుండును. ఆ వ్రాసినది జే.వి.పెటిటుగారికిని కంటి జ్వారకదాసుగారికిని సంబంధించినవి నేనూహించెదను. నేను వారి నిద్దరిని బాగుగనెరుగుదును. అసహాయార్థమును రాకముందున్నటులనే వారికిని

నాకును మిత్రసంబంధముగలదు. వారిద్దరిలో నెవరికిగానినాపై విషముండునని భావించజాలను. వారలకు నా ప్రోము బాత్రిగా సరిపడవు. వారుప్రతిఫలించుట అట్లుచేయవలెనని మాత్రము జేయదు. ఆ సన్మాన పత్రము నకు అనుకూలముగ సమ్యకుల నిచ్చినవారు, పెటిటుగారుచాల బిగబట్టి మాటాడినని చెప్పగావలెనని. ఆయనయిష్టము నిచ్చినయెడల భాట్రిగా బోవునని నాకు చెలియును. మిత్రుని విషయముగావున తానుజేయవలసి వచ్చినచని చాల కష్టమైనదని ఆసన గుర్తించెను. ఆయన కార్పొరేషనుకు ప్రాతకాపనటచేత కార్పొరేషను సుగుణరాశియైనను, (పెటిటుగారికి) మావ్యములగు రాజకీయభావములు గలవారికి సన్మానపత్రమునొసంగుట ఆచారము నుండి వైదొలగుటయని ఆయన చలంచెను. జొంబాయి కార్పొరేషనుఅట్లుజేయుటలేవచ్చు అభిప్రాయముతో తమప్రతిఫలమును చెల్లుటయందు పెటిటుగారు కంజీగారను న్యాయమైనవని నే జేసిరిని నాభావము. ఐనను ఇప్పు డిరోజులలో ప్రజాజీవితమునందు దుర్భావా రో పణ ము యె క్కు వై న ది. సహకారలమాటయలుంచినను స్వరాజ్యపత్రమువాని యీమాగున్నవద్దను వారిచేతులలో నలుగుచున్నారు. ఇకను మార్చువద్దను వారు స్వరాజ్యపత్రమునారితేతులలో పోట్టుచుచున్నారు. ఇకను మితవాదు లభయిలచేతనుదిను నున్నారు. అదివరకు మర్యాదతో నుండినసానినవారు రాజకీయభావములు మారినంతనే అమర్యాదకు యేల పాల్గొనవలయును? అసహాయ వాదులు వారిప్రత్యర్థులు గాకవారు మారుట నలన ప్రత్యేకము జాగ్రత్త గ నుండవలయును. ప్రత్యర్థులు తమతో నేకీభవింపకు న్నయెడల వారితప్ప గానేరదు. కావున నాకు గల కోపమునంతను ఆ అభిప్రాయములు గలవారిపై గాక ఆ అభి ప్రాయముల మీదనే ప్రసారించెదను. మో||కా||గారి

వినిపింపాలిద్దానీ

ఎంగ్లండ్‌యిలో మహాత్ము డిట్లు వ్రాయుచున్నాడు. నేనుగిద్దానీగారి జేమమును గూర్చి విచారించుటకు వ్రాయగా వారితమిది యిట్లు వ్రాయుచున్నది. "నే నాయనను జూచుటకు కొంతకాలము క్రిందవెడలి యుండ అధికారులు నాభారయెడ కటువుగ నున్నటులనేను గ ను గొం టి ని. ఆ య న ను తా శం దె ట్టి రి. ఆయన గుడ్డలు మురికిగ నుండెను. ఏమహోజులపవనించుటలేన ధిక్కియుండెను. నెనుక చారిత్రాచార్యుడువచ్చుననిచినను అంతటికలేదు. ఇతర ఖైదీలకు బెట్టిన అన్నమునే ఆయనకును బెట్టుచున్నారు. ఆయనను చూచుట కవరైనవచ్చిన యెడల అన్ని విధముల కష్టములును గలవు. ఆయన సోదరుడు చూడవలెనని రెండుసార్లు వ్రాయగా సఫలము గాక పోయెను. నేనివిషయముల గూర్చి మనసాపశుబొందను. మానవుడు కష్టమార్గముననే ఉన్నతీతి బొందును." భర్తయందు అమితభక్తి కనురాగములు గల స్త్రీవ్రాసిన లేఖ యియ్యది. పాపము గిద్దానీ సతీమణి వ్రాసినలేఖను ప్రచురింప నుద్దేశించలేదు. ఆమెభర్తయొక్క స్థితినిగూడ విచారించుచు నేనొక మిత్రునకు వ్రాయగా ఆయనకు గిద్దానీ సతీమణి వ్రాసిన గృహసంబంధముల లేఖయియ్యది. గిద్దానీ సతీమణి దేవ్విసలే ఆ స్థితిగతులుండు నెడల నాభా ప్రస్తుత పరిపాలన మేమియును ప్రత్యేకముగ లేదు. ప్రిసిపాలు గిద్దానీగారిని విచారించుటను సామాన్యపు దుష్టుని జూచినటుల జూచుచున్నారు. జమిందుగారు దెప్పినటుల ఆయన మా న వ కా గుణ్య బుద్ధితో ఆయన సంస్థానపు సరి హద్దును ప్రవేశించెను. పైచెల్లిన వాక్యములు సరియైనవో కావో వివరించి చెబువలసినదని నాభాపరిపాలకుల గోరుచున్నాను. గిద్దానీ సతీమణి! దెప్పినదానిని ప్రచురించినట్లే వారు దెప్పినదానినిగూడ ప్రచురించెదనని వాగ్దానము జేయుచున్నాను.

బందరు మ్యునిసిపాలిటీకి తర్ఫీదు కాబడిన ఒక లేడి హార్ట్

విజిటరు కావలయును నెలకు జీతము రు 50 లు కాపురముండుటకు ఇల్లు ఉచితముగా నివ్వబడును. 1924 సం॥ మే నెల ఆఖరువరకు యోగ్యతాపత్రికలతో సహా దరఖాస్తులను యీదిగవ సంతకము చేసినవారికి పంపుకొనవచ్చును. మ్యునిసిపల్ ఆఫీసు బందరు 9 వ మే 1924 ఎస్. జగన్నాధరావు నాయుడు చైర్మన్

మహాత్ముని కారాగృహనుభవములు

(యంగ్లండ్‌ ఇండియా పత్రికనుండి)
మహాత్ము గాంధీగారు యంగ్లండ్‌యో పత్రికలో తన కారాగృహనుభవములగూర్చి 4 వ వ్యాసము వ్రాసిరి.
రాజకీయ ఖయిదీలు
"రాజకీయ ఖయిదీలకు సాధారణపు ఖయిదీలకు వ్యత్యాసము గమనింపము. మీ విషయమునగూడ అట్టి ప్రత్యేక సౌకర్యము లేమిజేయ నుద్దేశించుకొనలేదు" అని 187 జార్జి లాయడుగారు గత సంవత్సరాంతమున యరవాడా చెరసాల జూడ వచ్చి నపు డనెను. నామాటలలో తొందరగా 'రాజకీయ' అను విశేషణము నుపయోగించుటచే అందుకు బదులుగా నాత డిట్లు నెను. ఆపదమును గవర్నరుగారు సహించరని దెలిసియుండుట చే నేను వచింప రాదు. ఆ య న ను మా లో చాల మంది ఖైదీలచరిత్రచెబుపు ట్రిక్సెట్లపై "రాజకీయ ఖైదీలు" అని స్పష్టముగా వ్రాసియుండటం వింతగానున్నది. నేనా గంగతిని నూపర్చెంటుకు చెలపగా జయిలు అధికారులకు స్పష్టముగా దెలియుటకై అట్లు వ్రాయబడినదనియు, అది రహస్యముగా వారి ఉపయోగమునకే గలదనియు నాకాయన దెలిసెను. ఖైదీలగు మేముమాత్రము దాని పాటించ గూడదు. ఏమన, దానినిబట్టి మేమేమియు యెక్కువ సౌకర్యములను గోరకూడదు.
సర్ జార్జి లాయడుగారు పలుకలసేసగ నానకు జ్ఞాపకమున్నంతవరకు వ్రాసితిని. ఆయన చెప్పినదానిలో కటువైన మర్కముగలదు. నేను యేమియు సౌకర్యములను ప్రత్యేకముగా కోరుటలేదని ఆయనకు దెలియును. మాటల ప్రసంగమునందు యీ విషయము చర్చకువచ్చెను. "పరిపాలనా విధానమునందు శాసనముల ప్రకారము నీవు యితరులకంటె యేమియు నెక్కువ వాడవుగావు" అని నాకు దెలియబడుటకే ఆయన యుద్దేశించెను. కాని యిందుగల అసందర్భ మేమన నిర్ధారితమునందు తృప్తి కరింప బడుచున్న యీవ్యత్యాసమే ఆచరణయందు గమనింపబడుచున్నది. అనేక సాయలు రాజకీయ ఖైదీలకే హానికరముగా ఆచరింపబడుచున్నది.
ఖైదీలలో వ్యత్యాసము గమనింపకుండ నుండుట చాల కష్టసాధ్యము. మానవసౌకర్యమునే పాటించినచో, ఖైదీలజీవితాచారములను తెలిసికొని, తెయ్యలో వారి జీవితములకు ఆయాచారముల కనుకూలముగా యేర్పాటు జేయువలెను. ఇచ్చట గమనింపవలసినది గొప్పబీర, విద్యావంతుడు విద్యావిహీనుడు అను తారతమ్యము గాదు. వారు అలవాటుపడిన జీవిత విధానమునందుండు వ్యత్యాసము గమనింపవలెను. ప్రభుత్వశాసనముల ప్రజలను గోరవింపవనియు, గొప్పవాడుగాని పేదవాడుగాని, విద్యావంతుడుగాని యెవరు నేరముజేసినను ఒక్కటియే యనియు ప్రజలుదెలిసికొనటకై ప్రస్తుతవిధానము యేర్పడినదని చెప్పుబడినది. ఇది శాసనములనుగూర్చి దెలిసిన అపార్థము. శాసనములకు నిజముగా నీయర్థమే యున్నచో శిక్షననుభవించువారు తమసామర్థ్యములబట్టి కొందరు యెక్కువగను కొందరు తక్కువగను బాధ నొందెదరు. అతికోమలశరీరుడగు కొంగకు 80 దెబ్బలునుగొట్టి అన్ని దెబ్బలనే దృఢకాయుడగు దొంగకుగూడ కొట్టినచో మొదటివానికి కూరముగా శిక్షించి, రెండవవానికి కనికరించినట్లుగును. అవిధముగ నే, పండిత మోతీలాలునెహ్రూగారిని మాతకచావపై కటికి నెలను పరుండునుట. యెక్కువ శిక్షవిధించుటయగును గాని, యితర ఖైదీలతో సరిసమానముగు శిక్షవిధించుట కాజాలదు.
మానవులకు సహజముగా దాక్షిణ్యమునే జయిలుపరిపాలనయందు జూపవలెనన్న, ఖైదీలను చేర్చుకొనునపుడు జరుపుతంతు వేరువిధముగా నుండును. వేలిముద్రలు తీసికొనుట, యదివరకు జేసిన నేరములను రిజిస్ట్రలో వ్రాయటం తప్పక జగును. కాని, ఖైదీలయొక్క జీవితవిధానము ఆచారములను గూడ తెలిసికొనవలెను. వ్యత్యాసము గమనింపుట యనుటకన్న విభజనము జేయు ఓత్సరసము ఖైదీలను మానవజాతివారిగా జూడ నెంచినచో అధికారులు యావిభజన జేయక తప్పదు. ఒక విభజన విభజన యిప్పుడు గలదు. పెద్దగులలో, కైదీలను గుంపులుగా నొక్కగదిలోనే యుంచుచుండుదు. ఎక్కువ భూరమైన నేరము లొనర్చిన వారిని ప్రత్యేకమైన గదులలో గడి కొక్కరివొప్పున యుంచెదరు. ఇతరుల సంపర్కము లేక ఒంటరిగా శిక్షననుభవించువారికి ఒంటరిగదులు గలవు. ఈశిక్షవిధింపబడిన వారిని "కండెము నెల్లు" అని ప్రత్యేక గదులలో నుంచెదరు. విచారణ యింకను కానున్న వారికి ప్రత్యేక గదులుగలవు. రాజకీయ ఖైదీలను ప్రత్యేక గదులలోను,

బంటరి గదులలోను, ఒకప్పుడు కండెయ్యి పెట్టులోను ఉంచుచుండిరిని వినుటకు చదువరు లాశ్చర్యము జెందెదరు. అధికారుల కన్యాలు మొనర్చినట్లు భావింపవలయును. ఈ ప్రత్యేక యేర్పాటుల నెరుంగని వారు “కండెయ్యి” గదుల ననుట తోడనే చాల అవ్యయముగా నుండునని తలంచెదరేమో. అట్లుగాదు. అవి గూడ యితరగదుల వలెనే గాలి వెలుతురు గలిగి బాగుగనే యుండును. ఎరవాడ జెయిలులో కట్టున్నవని నేను జెప్పగలను. కాన యిందు ఆ తేజస్వీయమైన నేమన అవి ఉరి శిక్షాశిథిల బడినవారికి సంబంధించిన వనుటయే.

నేను దెలిపినట్లుగా యిట్టి విభజన ఉండక తీరనపుడు, అదిమానవుల కనభవింప టిలుగా నేల యుండరాదో తెలియకున్నది. కను నూచించిన రీతిగా విభజనజేయవలెనన్న జెయిలు శిథిలమయియు మార్పులనియుండును. అట్లుజేయుటకు యెక్కువ వ్యయముగలదు. నూతన పద్ధతిని నడపించుటకు క్రొత్తరకమువారు రావలెను. కాని ఇప్పుడధికముగా వ్యయము జేసినచో ముందు యెక్కువ లాభముండును. ఈరీతిని మార్పుచేసినచో నేతల దుర్మయములు తగ్గును. వైదీలలో మార్పువచ్చును. అప్పుడు జెయిలుసంస్కరణలములై పాపకర్మములు గెడచినయులుగా మార్పుజేసి సంఘమునకు తిరిగి ప్రపాదించుచుండును. ఇతి జరుగుటకు చాలకాలమునండి అలవాటు పడియున్న ఆచారమును వదిలి కొన గల్గినచో మన జెయిళ్లను సంస్కరణలములగా మార్పు కష్టసాధ్యము కాదు.

ఒక జెయిలు ఆధికారి ఒకప్పుడు పలికిన భావ పూరిత మగు వాక్యము నిందు ఉదాహరించెదను. “నేను వైదీలను పరిశోధించి వారిని గూర్చి రిపోర్టు జేయనపుడు వారికిన్న సెంటిమెంటును విచారించుకొనుచుండును. వారిలో చాలమంది యొనర్చిన నేరములకన్న యెక్కువ నేరములను నెరుజేసినట్లు దైవమునకే యిరుక. వారికి నాకుగల వ్యత్యాసమేమన వారి నేరములు బయలుపడినవి నా నేరములు బయలుపడలేదు” అని జెయిలు యధికారి నేను. ఆయన పలుకులు మనలోకూడ చాలమందికి మర్రింపవా? బయలుపడిన నేరములకన్న బయలుపడని నేరము లెక్కువగా లేవా? వాటిని సంఘము చేర్చి జూపలేదు. కాన నేరముజేసి బయలుపడకుండు తప్పించుకొన జాలకుండిన వారిని తృణీకార దృష్టితో జూచుటకు మనము అలవాటుపడియున్నాము. ఖయదు జేయబడుటచే వారి హృదయములు కఠినమై యెక్కువ అర్జుణ్యముబడిన తోడనే వైదీలను చుగములవలె జూతురు. ముద్దాయి నేరముజేసినట్లు రుజువుగవలదు యేమియు నెఱుంగనివాడుగనే గణింపవలెను. వారిని శిక్షయందుంచు కాపలా వారు క్రూరముగనూ, ద్వేషముతోను జూతురు. శిక్షింపబడిన వైదీ సంఘమునుండి తొలగింపబడును. వైదీలో బడినతోడనే హిసపుణ్ణికి వచ్చును.

రాజకీయ వైదీలట్లు జెయిలు వాతావరణమునకు లొంగిపోరు. హృదయములను క్రుంగింపజేయు పరిస్థితులకు లొంగిపోవక, వాటిని బాగుజేయ ప్రయత్నించెదరు. సంఘములోనుగూడ వారు నేరములుగా గణింపబడరు. వారిని పీరులుగను, త్యాగపురుషులు గను ప్రజలు గౌరవించెదరు. జెయిళ్లలో వారి కష్టములు కొలదిగా నున్నను ప్రజలు గొప్పగా ప్రశంసించురు. అంతయెక్కువగా గణించుటచే రాజకీయ వైదీలు నీతిబాహ్యముగాకూడ మాయమన్నారు కాని దురదృష్టవశము ప్రజలు వారియెడల యెంత కనికరము జూపెదరో అధికారులు అంత కఠినముగ జూచుచుండురు. సాధారణ వైదీలకన్న రాజకీయ వైదీలు సంఘమున కెక్కువ హాని గలిగించెదరని ప్రభుత్వమువారు దలంచెదరు. సాధారణపు వైదీ జేయునేరము ఆయననే బాధించును గాని రాజకీయ వైదీలు జేయునేరము సంఘమునంతకు అపాయము తెచ్చి పెట్టునని ఒక ఉద్యోగి వాదించెను.

రాజకీయ వైదీలకు వారు జేయు నేరమును దెలియజరచుటకే ప్రత్యేకలను నిషేధించి ప్రత్యేకగదులలో నుంచుచుండురని వేరొక ఉద్యోగి వాతావరణము. రాజకీయ వైదీలు శిక్షయన గౌరవముగా జూచుచుండు రుకను. కాని వారి నిషేధమును లక్ష్య జెట్టుటలేదు. అందుచే, ప్రభుత్వమువారు వేరొకరీతిని శిక్షింప నెంచిరి. కావుననే యితర వైదీలకుండు సాధారణపు సౌకర్యములుగూడ వీరికి తొలగింపబడినవి. నేను ట్రెయిన్ ఆఫ్ ఇండియా వారపత్రిక, లేక, ఇండియన్ సోషల్ రిఫార్మర్స్ సర్వెంటు ఆఫ్ ఇండియా, మోడరన్ రివ్యూ, ఇండియన్ రివ్యూ ప్రత్యేకలలో నేదొయొకటియైనను గోరినప్పుడు వైదీలనుచెప్పెను. ప్రత్యేకలు భోజనమంత యావశ్యకమో అంత అవశ్యకములుగా గణించువారికి యీశిక్షయంత బాధగనుండునో చదువరుల గ్రహించురుగా? మాజీ గారికి ప్రత్యేకలవదుననిచ్చినచో మతిచెడిపోకుండెడిదని నేను జెప్ప సాహించెదను. నానల యెప్పుటికప్పుడు సర్ది నైజము గల

వారు కాకపోయినచో రాజకీయ వైదీలకు భూరి నేరములు జేయు వైదీలతో కలిసియుండుట చాలకష్టముగానుండును. యరవాడ జెయిలులో అందరిని కలిపియుంచిరి. ఒక్కనద్దావ నైనను అదియెరుంగక నోరువిప్పిన పక్షపాత్యములు, వివరానిమాటల నాడువారితో గలసియుండుట నులభసాధ్యము కాదు. ప్రభుత్వమువారు రాజకీయ వైదీలను విశ్వసించి సాధారణపు వైదీలను బాగుచేయు నుద్దేశముతో అట్లు అందరిని ఒకచో నుంచిన బాగుగనే యుండును. అట్లు మార్పుగలిగించుట చాలమధురమైన కార్యమని నేను జెప్పలేదు. రాజకీయ వైదీలను అప్రసిద్ధమైన రిఫర్మేషన్ మధ్యనందుట యెక్కువ శిక్షవిధించుటయగును. వారిని జెయిలులో ప్రత్యేక భాగమునందుంచి, వారి పూర్వాచారముల కనుగుణ్యములకు పూర్వాద నొంగివలెను.

ఈ వ్యాసమునందు యితర వ్యాసములందు నేను నూచించిన జెయిలు సంస్కరణముల గూర్చి కాన్సల్టెంట్ నము జేయునన్న వారు పొరబడవలయు గాక. సత్యాగ్రహము జేయువారు తమకు గల్గు యిబ్బందుల గూర్చి నొచ్చుకొనుగూడదు. అతిక్రూరమైన శిక్ష ననుభవించుటకే వారు సిద్ధపడియుండురు. వారికి కనికరమును నూచించున దయనచో సరియే. లేకున్నను సరియే

చెటిగారు - ఆర్థిక విజ్ఞాన నిరాకరణము

బ్రిటిషు మంత్రి వర్గమునకు దెలుపు విషయములు

ఆంగ్ల గౌరవము గలవారికి వేరుమార్గము లేదు బొంబాయి మే 10:— భారత కాన్సల్టెంట్లకు ఆర్. కె. పబ్లికేషన్స్ కంపెనీ రీడిన నామ “నెట్టువా” పోషించు అంగీకరణము ప్రకటించెను. ఆర్థిక విజ్ఞానము నొచ్చు జనని గురించి ఆంగ్లేయ మేజు వెన్ను ప్రతినిధి చెట్టిగారి ప్రక్షేపణ “భారత దేశమునది రాజకీయ పరిస్థితుల తీవ్రతను గురించి కార్మిక ప్రభుత్వమువారికి వివరించెదను. విభుతత చరిత్రయొక్క గణాంకము వారు భరతీయోత్సాహ, భారత భాగ్య ప్రభుత్వ కాన్సల్టెంట్ల తీవ్రమగు మార్పుల నొనర్చుండెదట్లు వారి ప్రకటనయే.” అని నడిచెను. భారత కాన్సల్టెంట్ల రాష్ట్ర కలెక్షన్లు నిరాకరించుట ను గురించి ఏమి చెప్పెదవని చెట్టిగారి చెట్టిగారి నడిచెను. “అర్థిక విజ్ఞానము ప్రభుత్వ గావించిన ప్రకటనను జూచిన తరువాత, భారత యా లాశ్చర్య గౌరవమునకు భంగములేదని నిశ్చయించుట, ఆర్థిక విజ్ఞానము నిరాకరించుటకు వేరుమార్గము లేకపోయినని నిశ్చయించు దెలిచెను. వారు, భారతీయుల చిక్కులను గురుంచి, మంచవ్యవస్థ యొక్క నిధిని నాకునవ్యవస్థ గలదు. ఆ! వె! !

విశ్వవిద్యాలయముల మహాసభ

రెవెన్యూకు కలియముగారికి మరియు క యుద్యోగము అలహాబాదు మే 10:— పిమ్మలో జరుగవచ్చు విశ్వ విద్యాలయముల మహాసభకు పునఃవిమోచన పెట్టుట గారికి తోడుగా కాన్సల్టెంట్ల మేగారు దా|| ఆర్. కరంజీవే, జి. కే. బా. రుగూడ పాల్గొనెదరు. ఈ మహాసభ ప్రియమైన విశ్వవిద్యాలయము కాన్సల్టెంట్ల పనిజేయవలెను. ఆ పయనీక ప్రతి కథ తెలిసెను. (ఆ. వె)

క్రొత్తనాటకము!

రాజకళింగ గంగు

మంచినవలలు!

ఆంధ్ర దేశ రాజచంద్రుడగు కళింగ-గంగు చరిత్రము!

ఆంధ్ర దేశ కవిచంద్రుడగు వేములవాడ భీకవి ప్రభావము!

తెలుపునాటక రాజము. వెల 0-10-0 అణాలు. చందాదారులకు 0-8-0

డి.కె.కృష్ణవలలు.

సా. ఘోషనవలలు.

(1) పరిమళ 1-0-0 (3) నీరద 0-12-0

(2) సాధన 0-12-0 (4) ఆరణ్యిక 0-12-0

(5) రజని (బంకిమచంద్రుని నవల) 1-0-0

క్రొత్తకాటకలు నిర్దేశము.

ఆంధ్ర ప్రచారిణి గ్రంథనిలయము, కాకినాడ.

గోదావరీమండలసభ

దేశభక్త కొండ వేంకటప్పయ్యగారు

సృజనము

“ఈసభ కష్టత వహించిన వాడు నరహరణులు నాయకుగారి అంత్యోపన్యాసమున కొన్ని వాక్యములు నాకు చాలవంతగా కనపడినవి. ఆసహాయముల కందరికి నమ్రత తో నమస్సును. ‘ఆసహాయమునందు సంపూర్ణ విశ్వాసము కలదు’ అనుతీర్మానము నన్నట్లునే (నాయకుగారి) యుపసాదించుటచే నాయకుగారికి ప్రధానమయములందు భిన్నాభిప్రాయము లేని స్పష్టము కాకమానదు. ‘బహిష్కారము ముఖ్యమైనది. వానిని గూర్చి మనము తలపెట్టుచుండుటయే యుద్ధము’ అని నాయకుగారు కడపట నునువుచుచే నదిపై తీర్మానమునకు విరుద్ధమని తోచుచున్నది. సంస్కృతములో చూచి నచో నీయూడు బహిష్కరణమును విధిలమయ్యెననియే తెలుపవలసి వచ్చును గాని ప్రభుత్వ సంబంధము గల న్యాయస్థాన విద్యాలయ, కాన్సల్టెంట్ల పరిశీలన మిథ్యాగౌరవమును యాభిమానులలో నమ్మకము పనిజరిగవచ్చునెవ్వరైనను. చాలమంది సమస్యలు కాన్సల్టెంట్లను పూర్తిగా బహిష్కరించిరి. కాంగ్రెసుసభా రమణులను గూర్చి కొందరు వరకును వెళ్లగొడువలెనను వెళ్లలేదు క్రియముగా నెహ్రూ దాసుగార్లవంటి సుప్రసిద్ధ న్యాయవాదులు మున్నగువారు వెళ్లకుండునని న్యాయవాదసృష్టిని మానివేసిరి. చాలమంది ఉపాధ్యాయులును విద్యార్థులునుగూడ మానివేసిరి. ఇప్పటికిగూడ ఉద్యమమునందు మహాత్ముని నాయకత్వమునందును సంపూర్ణమగు నమ్మకముతో పనిచేయుచున్నవారెందరో కలరు పారిసేవలన దేశీయులలో రాజకీయ విజ్ఞానమును దేశభక్తియును త్యాగదీక్షయును చాలప్రబలము. దొరతనమువారి కి కఠినములే నిర్బంధించుచున్నను గూడ వీరు దేశసేవను వలలెదరు.

ఆసహాయమునందు యితరవక్తముల నాయకుల భావములలో గూడ చాలమార్పు కలిగెను.

ఆసహాయమునందు సంపూర్ణముగా సాగించుట సాధ్యపడదు. సత్యాగ్రహమే శరణ్యమని గూడ నాయకుగారు తెలిపిన వింటిని. మనజీవితసమస్యలన్నిటిలోను దొరతనమును పూర్తిగా బహిష్కరించుట అసాధ్యమేగాని కొన్ని ముఖ్యవిషయములలో మాత్రము సులభముగానే బహిష్కారము సాధ్యమగును వ్యక్తుల విషయమున నది బాగుగా నెరవేరినదని యిదివరకే వెల్లడియైనది. తీవ్రముగ ప్రచారము చేసినచో జనసామాన్యమునందుగూడ నది సాధ్యముకాకపోదు 1920 లో జరిగిన కాన్సల్టెంట్ల ఎన్నికలకు ఓట్లనిచ్చిన వారిసంఖ్య అత్యల్పముగా నుండుటయే అందులకు నిదర్శనము

ఈవిషయములను నాయకుగారు ప్రారంభోపన్యాసమునందే తెలిపియున్నచో, భిన్నాభిప్రాయములుగలవారు తమ యభిప్రాయముల నాసభలో వెల్లడించుట కవకాశము కలిగియుండెడిది. ” అని దేశభక్తుడు ప్రకటించెను.

(స్వకీయ: విలేఖరి)

ఏలూరు గోరక్షణసభ

ప్రథమ వార్షికోత్సవము యీనెల 14వ తేదీని జరుగును

ఏలూరు గోరక్షణసభ ప్రథమవార్షికోత్సవము యీనెల 14వ తేదీ బుధవారమునాడు సాయంకాలము 5 గంటలకు ఏలూరు పురమందిరమున బ్రహ్మశ్రీ కాశీభట్ల బ్రహ్మయ్యశాస్త్రి (కాకినాడ) గారి అధ్యక్షతక్రింద జరుగునని కార్యదర్శి క్రియ తలపన వెంకయ్యగారు తంతివార్త నంపిరి.

ఆంధ్ర పత్రిక

1924 వ సం॥ మే నెల 12 వ తేదీ

సోమవారము

మహాత్ముని కోల్పోయెదమా?

క్రొత్తసంచేశముల కొరకును, క్రొత్త ప్రజలు నల కొరకును, ఎప్పుటికప్పుడే జరుగూచుచు, ఉద్రేకాత్మాహములు గలుగలేదా? చింతిల్లుచు, మహాత్ముడొక్కొక్కతడయినను దెలుపలేదని ఒకప్పుడెందుచు ప్రజలు కాలము గడుపుకొనియు, స్వరాజ్యలక్ష్యే జూరకుండు జనులకుండు వింతగాదు. సుప్రకృష్టనాయకుల ప్రతిమను నడుచు మోపురిక తలచాలరు. సూక్ష్మతయముగ శాశ్వత సత్యము నొకటానిని గనుఁజూచి భూర్జము జూపెదరు. దార్జన్యరహిత సహాయనిరాకరితో ద్వయమును మహాత్ముడు ప్రారంభించెను. ఈ యద్యమమునకు అహింస ప్రాణమునంటి దని దెలిపెను. నిరాకరిణముతో బాటు, నిర్మాణము జరుగవలయు నని సూచించెను. అన్నిటిలోను కద్దకు నిర్మాణము ప్రధానమని వెలిబుచ్చెను. కద్దకు స్వరాజ్యము నిచ్చుననియు, కద్దకు నిర్మాణమే స్వరాజ్యమనియు, కార్యాహమునకుబోక ముందెట్లుల ఘంటాశథముగ చాటెనో, కారాగృహవిమలకులయినవిమలగుడ మహాత్ముడెట్లులనే చాటుచున్నాడు. ఇంకిను సందియమునకు తావే? నూతనప్రజలనల నాశి పనేల? మహాత్ముడు ప్రతిపాదించిన మూలసూత్రముల ననుసరించి, ఎవరికి వారు తమవిధిని నిర్ణయించుకొని కృషిసలుపుటయే, అవసర కర్తవ్యము.

అందుకుమారుగ, చీటికినిమాటికిని మహాత్ముని యభిప్రాయమేమియని యడుగుచు జూగునేయుట కన్న వ్యర్థకార్యమింకొకటుండబోదు. అహింస నవలంబించుట మయమై భేదాభిప్రాయముండ నచ్చును. కొందరికి యసత్యంబులచింతకబోవచ్చును. కొందరు దానిని రాజకీయస్వేచ్ఛను సహించుటకుమాత్ర మంగీకరింపవచ్చును. మరి కొందరు దీనిని జీవితధర్మముగ వేగవేగించవచ్చును. పూర్ణమగు భిన్నాభిప్రాయము గలవాడ, మహాత్ముని యనుసరింపక బోక చున్నది. మౌనముగా గొల్తెమగు నభిప్రాయభేదమును వినిపించుటలో మహాత్ముని మించినవా రింకొకరు గనుపించును. అట్టివానిని బలవంతపెట్టుటకు, మహాత్ముడెన్నడును బూచుకొనడు. అహింసను రాజకీయ నవలంబించినను, మహాత్మునకు సమ్యక్తమే. కాని దాని నవలంబించు సంతవరకు, నిష్కర్మగ నవలంబింపవలయుననియు విడనాడవలచిన నావిషయమును బహిరంగముగ ప్రకటించుట భావ్యమనియు, మహాత్ముడుహితమునగుచున్నాడు. అహింసాశ్రయమును రాజకీయస్వాతంత్ర్యముకొరకు మూత్రమేగాక, ఆస్థానాధిపత్యముకొర కవలంబింప నెంచువారు, మనోవాక్కాయ కర్మలందు దీనిని విడనాడవలదని కోరుచున్నాడు. అహింసాపరమితి సూక్ష్మ నిజముగు సందేహము గలుగుచో, సందియమును నివారించుటకు మహాత్ముడెల్లప్పుడును సంసిద్ధుడగు నుండుననుటకు సందియములేదు.

“ప్రమాదోధినుతాపి” యను న్యాయము ననుసరించి, మహాత్ముడు పొరబడవచ్చును. నిజ సందర్భములు కేవలముక, సరియగు నిర్ణయము

గావింపకబోవచ్చును. అట్టి సమయములయందు మనస్సాక్షికి పూర్తిగ వ్యతిరేకముగ ప్రవర్తించవలయునని ఎవ్వరును కోరజాలరు. కాని అట్టి సమయములు చాలకొలదియని తలంపవలెను. సామాన్యపరిస్థితులలో, అహింసాధర్మమున కెట్టి హద్దులుగలవో, మహాత్ముడు గ్రహించినంత తేటగ నిజరులు గ్రహింపజాలకుండుట వింతగాదు. మహాత్ముని సాధనసంపద, ఆమూల్యమయినది. శత్రువులయెడ నెల్లలప్రవర్తించవలయునో, మహాత్మునికి దర్పణమువలె గనుపించుచుండును. అహింసాధర్మ సాధనాచార్యుని యుపదేశములను నిష్కర్మగ ననుసరించుట యవసరమని ప్రతిపాదించవలయునా? స్వరాజ్యమును సంపాదించుట మఖ్యముగాని, సాధనములసూక్ష్మ యంతగవిచారించ నవసరములేదనువారి వాదము, మహాత్ముని సిద్ధాంతమునకు విరుద్ధము. చోరచోరా దురంతములు బద్ధోల్లీనిగ యమునకు కారణములయ్యెను. సార్వజనిక సమష్టి శాసనోల్లంఘనకు ఎట్టిపరిమితి గలవో, వీని నియమము లేవియో బద్ధోల్లీనిగ యము ప్రపంచమున కెరుక పరుచుచున్నది.

ఈ సంగతిని గ్రహించక, బద్ధోల్లీనిగ యమును ఖండించుటకు కలుపు రాయత్తు లగుచుండును. గోదావరిమండల సభయందు డాక్టరు వందరాజులు నాయకుగారు బద్ధోల్లీ నిర్ణయమును నిరసించిరి. ఇటులనే వైకం సత్యాగ్రహమును ఆచరింపవలసిన మార్గ మేమియో మహాత్ముడు దెలుపగ, నియమములు కలువరకు రుచింపకున్నవి. హిందువులే నీ సత్యాగ్రహము నవలంబింపవలయుననియు, వెలుపలివారి సహాయము బడయగూడదనియు, ప్రాచీనాచార పరాయణులను ప్రేమచే నాకర్షింపవలెను గాని నిర్బంధించవలదనియు, మహాత్ముడు దెలుపుట కొందరి యత్యాహమునకు భంగకరముగ నున్నది. ఈ సమయమున గాంధీమహాత్మునయిన అనుసరింపవలయును. శత బిన్నమార్గము నయినను ద్రోక్కవలయును. ప్రజలందరును తమ ననుసరింపవలయునని మహాత్ముడు కోరుటలేదు. భారతీయులలో నధిక సంఖ్యాకులు వారై విశేషకారవము జూపుచు నార్యాచరణ విషయమునమాత్రము సందిగ్ధమౌనము జూపుట, అట్టికి సంకరాముగ నున్నది. తమ సావరించిన చిక్కులను మహాత్ముడు యీధారిపు యందుగొడియూ పత్రికలో ప్రధానవ్యాసమున చర్చించియుండెను. దాని కలించెడిదికి, మిగుల విపాదము గలుగకమానదు. మహాత్ముడెవరిపైనను నలుక వహించుటలేదు. స్వధర్మమునుగూర్చియే, యోచించుచున్నాడు.

ప్రతినాటికిని ప్రజలు తమయభిప్రాయముకొరకెరుకజూచుచుండును, మహాత్ముడు కేంతయు కష్టముగ దోచుచున్నది. ఇంతకన్నను తాను కారాగృహములో నిష్పంధకాలమునంతను పూర్తిగ గడిపిన బాధుండెడిదనియు, యీధారిపుగ భారతవర్షము స్థిరమగు భారతయ కార్యక్రమము మొదలని నవలంబింపకలదనియు, మహాత్ముడు విచారించుచున్నాడు. నేడు కాంగ్రెసు కార్యక్రమమేమియో తిన్నగ తెలియకున్నది. మహాత్ముని కార్యక్రమము నందు సమృద్ధములేనివారు బయల్పడలుటచే, నిట్టి సంగతిని జనించుట వింతగాదు. దేశక్షేమముకొరకు బహిరంగసంచలనమును విరమించి, తమ కర్తవ్యత ప్రతిమమగు చూలువడకు నేతనేయు పనులకై తమ కాలమునంతను వినియోగించి, సత్యాగ్రహశ్రమ వాసులతోజేరి సంతోషముగ కాలముగడుపుచో లాభకరముగనుండుననుప్రశ్న, మహాత్మునిమనస్సు నిపుడు వేధించుచున్నది. స్వరాజ్యము నిడివరకే

గడించిన మహాత్ముడు, ఆత్మసాధనముకొరకై స్వధర్మము ననుష్ఠింపగలడు. తమనాయకత్వము వలన దేశము స్వరాభివృద్ధి గాంచుట కడ్డుగలుగుచో, మహాత్ముడు విశ్రమించుట కేమాత్రము వెనుదీయడు.

నాయకత్వమువలన గలిగెడి కలుకుబడితో గాని, గొప్పతనముతోగాని, మహాత్మునకు నిమిత్తము లేదు. మహాత్ముడు తమయభిమతిను నీతీరున దెలుపుట, అని సాధారణాహిత్యమునకు ప్రబల నిదర్శనము. అతని మాహాత్మ్యమున కిది వన్నెదెచ్చుచున్నది. కాని ప్రజలు మహాత్ముని కోల్పోవగలరా? మానవశ్రేష్ఠుని యుపదేశలాభమును విడనాడగలరా? ఇట్టి యమూల్యావకాశమును పోగొట్టుకొనుట వివేకమా? ఈ ప్రశ్నలసూక్ష్మ దూర మూల చించుటకు తరుణతా సన్నమయినది. ఎట్టి సందేహములు ప్రబలియున్నచో, మహాత్ముడు బోధించిన నిర్మాణకార్యక్రమ మత్యవసరమని, అన్నిపక్షముల జూగును అంగీకరించుచునే యున్నారు. దార్జన్యరహితము నవలంబింపక తీరదనియు, ఎల్లరంగీకరించుచునే యున్నారు అట్టితరీ, గాంధీమహాత్ముడు దేశమును నడుపవలసిన యవసర మింకను గలదనుటకు సందియము లేదు. సత్వీరస్వరాజ్యసిద్ధికి పేరొక ఫలప్రదమగు మార్గము గనుపించదు. ఈ సందర్భములలో మహాత్మునిపై దేశము విశ్వాసము గను కలుపవలసిన యవసర మంతయేని గలదు. మహాత్ముని సహజేచ్ఛ ఎటులున్నను, దేశ నాయకత్వమును విడనాడవలదని వారిని కోరవలసిన యావశ్యకత గలదు. ఇటుల గోరుచో ప్రజాభిలాషలను మహాత్ముడు నిరాకరించునని నమ్మజాలము.

మహాత్ముని నాయకత్వము సంగీకరించునెడల బాధ్యతలు మిక్కిలుముగ గలవని మాత్రము గ్రహింపవలయును. నిరాకరిణ నిర్మాణ కార్యక్రమములు గమ్యస్థానమునకు రావలెనను జూపుచున్నను, కష్టసాధ్యములను నిశ్చయము. ఇక ముందు జరుగవలసినది కార్యాచరణముగాని, జయ జయ ధ్యానములుగావు. సంతతి కార్యోత్సాహము గాని బుద్ధిప్రాయముగు సుద్రేకాతీయముగాదు. నిర్మాణము సఫలమగు కొలదియు, దాని విలువ గోచరించుచుండును. స్వరాజ్యసాధనము జరుగుచుండును. ప్రజాశక్తి విజృంభించుచుండును. స్వశక్తి నృద్ధియగుచుండును. నిర్మాణకార్యక్రమము చక్కనిదని యనుకొనునంత కాలము, దానిమహిమ దెలియనేరదు. దాని నాస్వాదించిన గాని, యవయోగము గోచరింపదు. “ఏబదివేల మంది కపటులు, సోమరలు, విశ్వాసహీతులగు ప్రచారకుల కన్నను, స్వార్థహిత ప్రచారకులయింపుగు రయినచు మేలను” గాంధీమహాత్ముడు లిఖించుటజూడ, కార్యాచరణ విషయమై అతడెట్టి పట్టుడల జూపుచున్నాడో కనుగొనవచ్చును. ఇతర రాష్ట్రము లేరితని మెలగినను, మహాత్ముని నామ కర్తవ్యమై తమ కర్తవ్యవిశ్వాసము గలదని, ఆంధ్ర రాష్ట్రము వెంటనే ప్రకటించుట ధర్మము.

రాజకీయ నిర్బంధితులు

రాజకీయ నిర్బంధితులను సామాన్యనేరకుల వలె బాడవలదని, ప్రజలంతగ విన్నవించినచో, అధికారవర్గము పెడచెవిని తెట్టుచుండెను. ఎర్రవాడా జయింపుకు, బొంబాయి గవర్నరుగు జారి లాచుడు గారు వెడలినపుడు, ఖయిదీలను తరగితులక్రింద నిభజించుటకు వీలులేదని గాంధీమహాత్మునితో వీరు ప్రగర్హముగ బలికిరి. నాగరికదేశములందరి ట్టి విభాగము గనుపించుచున్నను,

ఆంధ్రుల గాంధీ మహాత్మని పూజానిధి

లక్షరూపాయలు సమర్పింపవలెను

12.5-24

యథా శక్తి ని తోడ్పడుడు

Table with 2 columns: Donor Name, Amount. Includes entries like 'ఇదివరకు 24690-8-10', 'పశ్చిమకృష్ణ గంపలగూడెము గ్రామములో వసూలయినది 15-0-0'.

Table with 2 columns: Donor Name, Amount. Includes entries like 'ఇదివరకు 11296-5-5', 'రంజారోజన మహమ్మదీయ సాదరులవద్ద ప్రొద్దుటూరులో వసూలయినది 1-10-0'.

పూజానిధికి సొమ్మునుబంపు చిరానామా: కా. నాగేశ్వరరావు, నెం 7 తంబుకెట్టిపేటి, మద్రాసు

లనమున కొనగంట, వారిమహాదాదార్యమునకు నిదర్శనము. వంద రాజులు నాయుడుగారు జూపిన మార్గము, ఆంధ్రులకు మార్గదర్శకముగ నుండు ననియు, శారదాని కేతనము తిన్నదనాభివృద్ధిగాంచి జాతీయ వికాసమునకు తోడ్పడుననియు, విశ్వ సింహదము.

హిందూ దేశమున మాత్రమిది పనికిరాదు పోనీ, యావిషయమున నయినను అధికారులు చెప్పినరీతిని బ్రవర్తించుచున్నారా? ఖయీదీల టికెట్లపై "రాజకీయ" అనుపదము చేర్చబడుచుండెనట. ఇదియేమియని మహాత్ముడు ప్రశ్నింపగ, అది రహస్యమనియు, అధికారులకు దెలియుటకు మాత్రమిటుల జేయబడెననియు, సూపరింటెండెంటుగారు దెలిపిరి. ఇతరకన్నను అసంగతచర్య యందునా? హిందూ దేశమునం దిట్టిచర్యలు సాధ్యమగుచున్నవి. కారాగృహములందు, మహాత్మునకు సహజమాన వత్తముగనుపించుట తేడు. అంతయు యంత్రమువలె జరిగిపోవుచున్నది. నిర్బంధితుల నడవనిగాని, ఆచారవ్యవహారాలనుగాని, జీవితాశయములను గాని, అధికారులు క్రమగోనుటలేదు. శాసన దృష్టిలో ఖయీదీలందరును ఒక్కటియేయని చాటుట, కేవల మనభ్య ము గ్రహింపబడుచు. అధికారులు లెబులభావింపనను, ప్రజలటుల భావించుటలేదు. రాజకీయ నిర్బంధితులు వీరులనియు, దేశభక్తులనియు నాగు భావించుటచే, పాలకుల యభిప్రాయమునకును పాలితుల యభిప్రాయమునకును తీవ్రవిభేదము పొడముచున్నది. కాని మహాత్ముడు దెలిపినటుల, దేశభక్తులిట్టివివర్తింపకనిగూర్చి విచారించుభారు. వారియెడ నిధికారులు తిన్నగ ప్రవర్తించిన సరియె. లేకున్నను, విచారింప నగత్యము లేదు. కరిపాలనావిధానము మారినగాని, ఒరిసితిరులు మారిజాలవు.

శారదాని కేతనము, గుంటూరు గుంటూరు శారదాని కేతనము, స్త్రీల యుద్ధరణకై సలుపుచున్నకృషి నిరుపమానమని, ఎల్లడల కీర్తిగాంచినది. ఇట్టిజాతీయ విద్యాప్రతిష్ఠాపనకు ప్రహేళికయుజేయవలసిన బాధ్యత ముఖ్యముగ నాంధ్రులపై నిలిచియున్నది. నిర్మాణకార్యక్రమమును శ్రద్ధతో నిర్వహింపవలసిన యీ సమయమున, శారదాని కేతనమును పోషించుట ఎంతయవసరమో దెలుప నక్కర లేదు. లక్ష్మీనారాయణదండతుల స్వార్థరహిత కృషి, సఫలమగుగాక. తమిళ దేశ శాంధ్ర ప్రముఖులును, ప్రసిద్ధ నాయకులు నగు డాక్టరు వరదరాజులు నాయుడుగారు వేయిరూపాయల విరాళమును శారదానికే

లనమున కొనగంట, వారిమహాదాదార్యమునకు నిదర్శనము. వంద రాజులు నాయుడుగారు జూపిన మార్గము, ఆంధ్రులకు మార్గదర్శకముగ నుండు ననియు, శారదాని కేతనము తిన్నదనాభివృద్ధిగాంచి జాతీయ వికాసమునకు తోడ్పడుననియు, విశ్వ సింహదము.

స్వరాజ్యవిధానమును తయారుజేయుట స్వరాజ్యవిధానములను ప్రకటించి ప్రయోజనముండదు. స్వయంనిర్ణయ స్వాతంత్ర్యము, స్వరాజ్యమునకు మూలాధారమనిజెప్ప నవసరము లేదు. అట్టి స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించినపిమ్మట స్వరాజ్యవిధానములను తయారుజేయుట సులభ సాధ్యము. అయినను బాబు భగవాన్ దాసుబోలు ప్రముఖులు స్వరాజ్యవిధానమును ముందుగ తయారుజేయుట ముఖ్యమని చాలకాలమునుండి ఆందోళన జరుపుచున్నాడు. వీరు జూపెడిఆశురము వలన, విశేషలాభము తెలుస్తును, గాంధీ మహాత్ముడు పీఠికోర్కె ననుసరించి తన స్వరాజ్యవిధానమును త్వరలో ప్రచురించవలసి తెలుపుచున్నాడు. ఇయ్యది లోకమున కాదర్శకముగ నుండునని భావించెదము. ధర్మముపై నాధారపడునని దలచెదము. ఇయ్యది హిందూ దేశమునకే గాక ప్రపంచమున కంతకును నూతనమార్గము జూపుగాక!

కాంగ్రెసు : మృణాళినిలు ఎన్నికిలు మద్రాసు కార్పొరేషను స్థానముల నాక్రమించుటకు కాంగ్రెసు సభ్యులు ప్రయత్నింపవలెనని హెచ్చరించుటకును, వోటరుల నిండుకు తోడ్పడవలయు ననియు ప్రోద్బలవరుచుట కును, కాంగ్రెసుపెద్దలు నిన్నటిదినము పెరంబూరులో సమావేశమయి ఈవిషయమై స్వరాజ్యపక్షమునకును తదితర పక్షమునకును ఎట్టి యభిప్రాయ భేదము లేదు. ఇట్టి స్థితిలో కాంగ్రెసుసంఘము వారే ఇక్కార్యము చేకట్టుట మిగుల సంభావ్యముగ నున్నది. కాంగ్రెసుసభ్యులు స్థానికసంఘములలో ప్రవేశించుటలో ముఖ్యోద్దేశ మేమియో గ్రహించి, అదర్శమును మరువకుండుట యావశ్యకము. కాంగ్రెసుసభ్యుల ప్రయత్నములు విజయముగాంచు గాక!

హిందూ దేశమున: అండను తెచ్చునట్రిక హిందూ దేశస్థితిని వర్ణించి, అండను తెచ్చు పత్రిక ప్రభుత్వమువారికి మామూలుసలహా నిచ్చుచున్నది. సంస్కరణములను మాన్పుకొనవీలు లేదట. పార్లమెంటరీ విచారణసంఘము నేర్పరుచుటకువీలు లేదనియు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారి డిపార్టుమెంటులు విచారణ సరిపోవుననియు, నిశ్చలబుద్ధితో ప్రవర్తించుట ప్రభుత్వధర్మమనియు, తెచ్చుపత్రిక హెచ్చరించుట వింతగాదు. తెచ్చుపత్రిక యభిప్రాయము మాన్పు జెందుట దుర్లభము. అయినను తెచ్చుపత్రిక కొరకయినను కాలప్రవాహ ముగిసినదని నమ్మెదము.

గాంధీ పూజానిధి:

శ్రీ కా కు శం శ్రీ గంగా భాగీరథీ సమానురాలుయిన తిమ్మరాజు లేటు నూర్యనారాయణ పంతులుగారిభార్య మహాలక్ష్మమ్మగారు ఆమె భర్త ఆజ్ఞానుసారం దత్తత చేసుకున్నారు. ఆరోజున అనగా 6-5-24 న గాంధీ పూజానిధికి ఆమె సమర్పించినవి రూ. 15-0-0

Table with 2 columns: Donor Name, Amount. Includes entries like 'రాచర్ల మంగమ్మగారు దెండులూరు 5.0-0', 'యాడ్సుగంటి నారాయణ గారు గంగన గూడెం గృహప్రవేశ సందర్భమున 1.0-0'.

Table with 2 columns: Donor Name, Amount. Includes entries like 'పశ్చిమకృష్ణ గంపలగూడెము గ్రామములో వసూలయిన గాంధీ పూజానిధి 10-0-0', 'కోటగిరి గోపాలరావుగారు 10-0-0'.

శారదా ని కేతనం-గుంటూరు భూరివిరాళము

సుప్రసిద్ధ దేశభక్తులగున డాక్టరు పి. వరద రాజులనాయకుగారు శ్రీ శారదా ని కేతనమునకు రూ 100-0-0 వేయి రూపాయలు విరాళ మొసగి స్త్రీవిద్యయును లెరుకుగల ఆదరణను కల్పింపిరి. వున్నవ లక్ష్మీనారాయణ, సహాయకార్యదర్శి.

వాత్స్యాయన కామసూత్రములు పోలీసుసోదా

గ్రంథకర్తయిల్లు పోలీసునారు సోదామాచి ఆయనను జామీనుమీద వదలివేసిరి

శనివారము ప్రొద్దుటూరువేళ వాత్స్యాయనకామ సూత్రములను ఆంధ్రకరించి ప్రకటించిన శ్రీ పంచాంగుల ఆది నారాయణశాస్త్రిగారి యింటిని, పోలీసువారు సర్పి అరెస్టు వారంట్లతో నచ్చి, సోదామాచి ఆగ్రంథమునకు సంబంధించిన కాగితములు మున్నగునవి తీసికొని పోయిరి. శాస్త్రిగారిని జామీనుమీద వదలివేసిరి.

సానిక వార్తలు

నౌకా గమనము:—నోవరాయనవావలండునుం డి ప్రయాణికులలో 14 వ తేదిన చెన్నపురి రానున్నది.

ఇంజినిరులు సినిమా:—లివనలిక్వేజి ఇంజినిరులు, సినిమాలో ఈజిప్షియన్ స్త్రీలనాట్యము చూపబడును.

తంతివార్త ప్రకటన:—రంగూను, కలకత్తా మద రానున్నవార్త తంతివార్తలు మరల యధాప్రకారము నడచు మున్నవి.

పాకీవాండు:—చెన్న పట్టణములో పనిజేయు పాకీవాండు రూపాయికి 4 పడులు తెలిగొట్టకుండు కొలుచుటకును, ప్రస్తుతము అందరకును జీతములలో ఒక రూపాయిని హెచ్చుజేసి ఇచ్చుటకును 15 రూపాయల జీతమువరకు సాలు 1 కి 0.8.0 చొప్పున సభివృద్ధి జేయుటకును పాకీవాండుసంఘము తాలూకుకార్యనిర్వాహకసంఘమువారు, సలహాను కార్పొరేషను అధికారులు పనివాండును తొలగించుటలోను జరిమానాజేయుటలోను ఇచ్చుటకులను ఏర్పాటులను జేయుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. ఈ సంగతులను ఆలోచించెద మని కమిషనరు తిరుమలస్వర్గము జెప్పిరి: 20 తేదీని కార్పొరేషనుసభవారికి తెలియజేసెద మనిరి. ఈలోపుగ సమ్మెగలుగదని పాకీవాండు సంఘాధ్యక్షుడు కార్పొరేషనుకమిషనరు కథయమొనగెను.

రాకపోకలు:—శనివారమురాత్రి మెట్టుపాలెయ్యము మెయిలులో కర్నూలు గ్రామస్థులుగారు పి. వెంకటరమణరావు గారు పి. సి. దత్తుగారు జె. ఆర్ క్రీష్ణప్పగారు చెన్నపురి వీడిపోయిరి.

ఎక్స్కాంట్లంటు జనరలుజె. ఏఫ్. మిచలుగారు శనివారమునాడుకు నీలగిరిబోయిరి. వై యం. సి.ఎ. కార్యదర్శి కె.టి. పాలుగారు కలకత్తా బోయిరి.

పి.ఆర్.గార్లెండుగారు కొంభావోమీదుగా ఇంగ్లాండునకు శనివారము ఉదయం చెన్నపురివచ్చి ఆరాత్రియే కొలంబోకు బోయిరి.

అమెరికను ప్రయాణికులు శనివారం ఉదయం చెన్నపురి వచ్చి ఆరాత్రియే కొలంబోకు బోయిరి.

ఎస్. బి రైల్వే మెడికలుఆఫీసరు డా॥ నార్సనుగారు ఆంగ్లస్వామిగారు నెల్లూరు కడపజిల్లాలలో పర్యటన మొనర్చుటకు శనివారము రాత్రి పయనమైరి.

టి జాన్సన్, రాయపురం ప్రేషను మాస్టరు నెంట్రీలు ప్రేషను నూపర్నెంటుగా నియమింపబడెను.

ఎ. శివరామమీసను వజీలుగారు డా॥ యు. రామారావు గారు ఆదివారమునాడు తిరిగి చెన్నపురి వచ్చిరి.

రా. బి. వి. టి. క్రీష్ణమాచారిగారు, లాశాఖ కార్యదర్శి ఆదివారమునాడు మెట్టుపాలెయ్యము మెయిలులో విచ్చేసిరి.

మదరాసు పాకీవాండుసభ:—కమిషనరుగారి రొసంగిన ప్రత్యుత్తరమునందలి మరతులనుగూర్చి విచారించుటకై నిన్నసాయంకాలము మదరాసు పాకీవాండు సేషియరుపార్కువద్ద సభగావించిరి. వి. ఎల్. శాస్త్రి రంగయ్యనాయుడు శ్రీరాములునాయుడుగార్లు వచ్చియుండిరి. వి. ఎల్. శాస్త్రిగారు యూనియను కార్యదర్శులతో కమిషనరుగారితోను అధ్యక్షునితోను రెండుదినములక్రిందట ప్రదిచినసంగతి దెలిసిరి.

కార్పొరేషనువారు పాకీవాండు రూపాయికి 4 నిండుపడులుబియ్యము చొప్పున ప్రతి ఒకనికి రూ 4 బియ్యము విక్రయింపవలెననియు, ప్రస్తుతము వారికి 1 రూ వేతనాభివృద్ధిజేయవలెననియు, సాలునకు 8 అకాలు చొ॥ 5 రూపానులగువరకు వేతనాభివృద్ధి జేయవలెననియు, పాకీవాండుసంఘము కార్యనిర్వాహక వర్గమువారే పనివాండును పనినుండి తొలగించువిషయములలో కమిషనరు గారికి అధ్యక్షునకు సలహాసంగం సంఘముగా నెవ్వరుచూపవలెననియు, యివియే వారుకొరు అధ్యయమువరకులని యూనియను అధికారులు కమిషనరుగారికి దెలిసియుండిరి. వీటినిగూర్చి బాగుగా నాలోచించి 20 వ తేదిన జరుగు సభలో ప్రవేశపెట్టెదమని అధ్యక్షుడు, కమిషనరుగారుకూడ వాగ్దానము జేయుండిరి. ఆజేదీలోపున పనివారు సమ్మెగట్టరని శాస్త్రిగారు అధ్యక్షునకు మాట యిచ్చెను. వారి నూచలు సుహృద్భావముతో విచారింపబడి అనుమాలుగనే పరిష్కరింపబడగలవని శాస్త్రిగారు జెప్పిరి. పనివారందరు శంతపించి తమయధ్యక్షుడు దెలిసినటుగా నిర్వర్తించుటకంగీకరించిరి. అంతటితో సభముగి నెను.

మునిసిపలు ఎన్నికలు-కాంగ్రెసు సభ్యులు

సానికసంఘముల నా కమించుకొనుట జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘమువారి యాజమాన్యమున నిన్న సాయంకాలము పెరంబూరులో రానున్న మదరాసు కార్పొరేషను ఎన్నికలలో ఓటరుల బాధ్యతనుగూర్చి చర్చించుటకు బహిరంగసభ జరిగెను.

కాంగ్రెసుసంఘకార్యదర్శి కె. ఎం. ఆదికేశవులనాయకుగారు సభాధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనబడిరి. అధ్యక్షుడు ప్రారంభోపన్యాసమునందు కార్పొరేషనుస్థానములను కాంగ్రెసు సభ్యులు ఆక్రమించుకొనవలసిన ఆవశ్యకతను దెలిపి బొంబాయి, కలకత్తా అలహాబాదు నగరముల కార్పొరేషనులు స్వాధీనమైన తీరిని చూచించెను. అందులపై చెన్నపురిపాటుల సహాయము జేయవలెనని గోరెను.

వి. ఎల్. రాస్త్రిగారు

కాంగ్రెసుసభ్యులు కార్పొరేషనుసభలో ప్రవేశించినవో లేదు నెల్లూరు గలలాభమును వి. ఎల్. శాస్త్రిగారు వ్యక్తికరించిరి. కాంగ్రెసువారు ప్రజలవిశ్వాసమును బడసిరి. అందుచేతనే ప్రభుత్వమువారు వేలంబడి కాంగ్రెసు ప్రచారకులను నిర్బంధించిరి. కాంగ్రెసు కార్యక్రమము పురపాలక సంఘముల స్థానికసంఘముల ద్వారా యెక్కువగా జరుగవలసియున్నది. అందుకై వాటిని కాంగ్రెసు సభ్యులు వశపరచుకొనుట ఆవశ్యకము. అహమదాబాదులోవలె ప్రాథమిక ప్రైవేటీకరణకాలను జాతీయవిద్యాలయములుగా మార్చి నూలువడకుట ఆవశ్యకవిద్యగా నేర్పవచ్చును. ఇతర పురపాలక సంఘముల నిర్మయ అభివృద్ధి మార్గములను జాతీయవిధానముల ననుసరించుచుండ, మదరాసు యొకను వెనుకబడియున్నది. చాలవిషయములలో కార్పొరేషనువారు కాంగ్రెసుకార్యక్రమము రూపమున వెలువడిన ప్రజాభిప్రాయముననువృత్తిరేకముగా నాచరించుచున్నారు. హిందూజాతీయతలో యువరాజుగారి రాక బహిష్కరింపబడగా మదరాసు కార్పొరేషనువారు ప్రజాభిప్రాయములకు విరుద్ధముగా ఆహ్వానపుర్రెమొసంగిరి. కార్పొరేషను సభ్యులు కాంగ్రెసు సభద్వారా దెలిపిన ప్రజాభిప్రాయమునకు విరుద్ధముగా ఆచరించుచున్నారనుటకు యీ నిదర్శయొక్కటియే బాలును.

ఎం. ఎస్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు యెవరు ప్రజాశ్రేయమునకు పాలుబుడెదరని నమ్ముచుందురో అట్టివారినే కార్పొరేషను సభ్యులుగా నెన్నుకొనవలెనని ఓటరులకు దెలిసిరి. రానున్న యెన్నికలలో పెరంబూరునకు ప్రతినిధిగా కాంగ్రెసుసభ్యుని యెన్నుకొనవలెనని దెలిపెను.

శ్రీనివాసయ్యంగారు

ప్రజలయొక్క ఆజ్ఞలను నిర్వర్తించుటకే తామందరు అచ్చటకు వచ్చియుంటిమని ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు దెలిసిరి. కాంగ్రెసు సభ్యులు పురపాలక సంఘములను వశపరచుకొనవలెనని ప్రజలు ఆజ్ఞాపించినచో వారల్లు చేయగలుగుదురు. కాని మన స్థితిరముచేసికొననిది, ఊరక అనుజ్ఞనిచ్చినచో లాభముండదు. ఇదివరకు కాంగ్రెసు సభ్యులలో యెన్నిభేదాభిప్రాయములున్నను, ప్రజల సహాయము బడసి పురపాలక సంఘములను వశపరచుకొనుటను, గూర్చి అందరను యేకాభిప్రాయము గలిగియున్నారు. ఇన్నాల్లు మరుగుపడియుండిన ప్రజాభిలాషను పురపాలకసంఘములలో వ్యక్తీరించుటకు కార్పొరేషనుసభను స్వాధీనము జేసికొననున్నారు. కాంగ్రెసుసభ్యులు రంగస్థలమునకు వచ్చినచో ఎన్నికల పవిత్రత నిలచియుండును. ప్రస్తుత కార్పొరేషను పరిపాలనావిధానమునందలి లోపములను స్పష్టీకరించి, పేదప్రజలసౌఖ్యము పాటించుట లేదనియు, కాంగ్రెసుసభ్యులు అధికారమునందుండినచో జనబాహుళ్యము యొక్క సౌఖ్యముకొరకే పాలుబుడెదరు గాని, కొలదిమందికి మూత్రమే లాభముజేయుటకు పూనుకొనరని దెలిసిరి.

పి. భక్తవల్సేలునాయుడుగారు, కార్పొరేషనుసభ్యుడు, తాను కాంగ్రెసుసభ్యుడు, గాకపోయినను పేదవారలకొరకే పాలుబుడితినని జెప్పెను. కాంగ్రెసుసభ్యులు ఎన్నికలకు నీలమచున్నారనుటకు సంతసము దెలిపెను. అధ్యక్షుని ఉపన్యాసముతో సభ ముగి నెను.

పూనామద్యపాననిషేధపు కేసు

ఎస్. జి. వాటిగారిపైని కేసుకొట్టివేయబడెను

పూనా మ్యునిసిపాలిటీ వైసువైసిడెంటు ఎస్. జి. లవాటిగారు కల్లుదుకాణముల బహిష్కరణ ప్రచారమును నడిపించుచున్నారని ఆయనపైని పోలీసువారు కేసు చేయగా యీనెల 10 వ తేదీని సిటిమేజన్రీటు రాజ్యర్నగారు కేసుకొట్టివేసెను. (అ. ప్రె)

వంగరాష్ట్రమున ఖద్దరు ప్రచారము

ఆచార్య పుట్టలచంద్రయ్యగారు

ఆచార్య ప్రపుల్లచంద్రయ్యగారు డాక్టరు ఇంద్రనారాయణునెను, సతీశచంద్రదాసుగూర్లతో గూడ బోగ్రామండుల, మున సంచారము చేయుచున్నారు. మున్సిరుడు వరదల నలునను నిరుడు అ నా వృషి వల న ను మరుసగాపంటలకు నష్టము కలుగుటకే ప్రజల దురవస్థ దుర్భరముగా నున్నది. ఈ ప్రాంతమున కొన్నిగ్రామములలో కొన్ని నెలలక్రితము 280 రాట్టములకు పంచిపెట్టిరి. రాట్టము లెన్ని నూలువడకుచున్నగా మముల వాటికి తక్కిన గామములవారిస్థితి కంటె చాల బాగుగా నున్నది. 250 మైళ్ల చతురముగల ప్రదేశమున స్త్రీలు రాట్టములపై నూలు వడకుచున్నారు పురుషులు చేతిమగ్గుములపై బట్టలు నేయుచున్నారు. నూలువడకుట వలననే వారమునకు వారికి 650 రూపాయలు ఆదాయము వచ్చుచున్నది. నేతపనివలనగూడ నింతకు తక్కువగాని ఆదాయమే వచ్చుచున్నది. ఈపనిలో స్త్రీలే హెచ్చుగా పనిచేయుచున్నారు. అందువలన వారికొకటము వలన దురవస్థలేకుండుపోయినది. రాట్టముపై నూలువడకుటవలన కోజుకు 200 రూపాయలు వారికొకటము వచ్చుచున్నది. పెట్టుబడికధికముగా ధనముండినచో యొకను హెచ్చుమందికి రాట్టములను వారియగలిగియుండును. ఇప్పుడు వారమునకు 12 ముఠులు అన 1000 పౌనులనూలు తెయ్యగలుగుచున్నది. 600 ధోవతల చాపులకు కావలసినంతనూలు తెయ్యగలుగుచున్నది. నూలువడకుటతోపాటు నేతపనగూడ చురుకుగా జరుగుచున్నదని ధరెందనాధదత్తగారు ఆత్రాయినండి తంతివార్తనంపిరి.

ఆంధ్ర అస్పృశ్యతా నివారణసభ

గుడివాడలో 24,25,26 తేదీలలో జరుగును

శ్రీశ్రీధానందస్వామి అధ్యక్షతక్రింద ఆంధ్ర అస్పృశ్యతానివారణసభ యీనెల 24,25,6 తేదీలలో జరుగును (అ. ప్రె)

గురుద్వారముల విచారణసంఘము

విచారణ యెప్పుడు ప్రారంభమగునో తెలియదు

బరడుపురుసంఘమువారు యీనెల 12 వ తేదీని విచారణ ప్రారంభించు రునవారేనిరాధారము. అది ఎప్పుడు ప్రారంభమగునదియును ముందు ప్రకటింపబడును. (అ. ప్రె)

బందరు

దొప్పకుస్తీ

ఆంధ్రజాతీయ ప్రభాతిగన్న వీరాస్వామిగారిని, రంగయ్యగారిని ఈ నెల 4 వ తేదీ ఆదివారమున దొప్పకుస్తీ 28గన. అందురంగయ్యగారు వీరాస్వామిగారి సోదీపిరి. దాదాపు నాల్గు వాడులనుండి ముచాలమంది జను లుత్తుల్పానముతో దీనికై ఎరువుచూచుచుండిరి. వ.బాబుగండియ్యు హైదరాబాదునుండి ముద్రులగు వనాదులను కచ్చి వీరికి తియ్యవచ్చిరి. ఈకుస్తీకు 2000 ల పండును తేలిగిరి. కుస్తీరిగిన ఇయివారి రంగయ్యగారి కొడుకు: రంగవరకమమిగి గారెంబడి: వారిచుంపుగారికి ఒక బంగారుగొలుగు బహుమతి యొగబడెను (జి.వి.తేలిరి)

బొంబాయి మెయిలు స్టీమరు

బొ.బాయి, మే 10:—గరిమాసము 26 తేదీ బొంబాయినుండి రవానతో బయలుదేరి: పి. ఆండ్రె. మెయిలుస్టీమరు మాసిడోనియా అనునది 9 వ తేదీన మార్సెయిల్కు వచ్చెను. పి. ఆండ్రె. పి. ప్రత్యేక రవాణుబండిలో పోవుత్రయాణికులు లండనుకు శనివార ముదమునకు బయ్యరు. తిపాలు లండనునగరమున ఆదివార ముదమున బయ్యరా జేయబడును. (అ. ప్రె.)

బొ.బాయి, మే 10:—గరిమాసము 19 వ తేదీ బొంబాయినుండి బయలుదేరిన యస్. యస్. మహాబా అనుస్టీమరు లండనునగరమునకు నిన్నవచ్చెను. ఇంటికిపోవుమున్న సింధి యో అనుస్టీమరు గురువారమునాడు నూజిబాదు వచ్చెను. మన్యుఖం చెట్టిగారు యం. యల్. ఏ. (చెన్నపురి)

వీరుకేషన్ కన్వెన్షను ప్రతినిధులలో సభ్యులుగా "మాటునా" అను స్టీమరులో యింగ్లాండుకు పోవుచున్నారు. (అ. ప్రె)

జీవించుట - జీవి పనిచేయు

హిందూ మహమ్మదీయుల మధ్య సరిహద్దు సమాధి మహమ్మదాలీ జిన్నా గార్హస్థ్యము

జూలై 12 వే: - "బ్రతుకుడు, బ్రతుకనిండు" అను నూత్రముపై హిందూ మహమ్మదీయుల మధ్య సరిహద్దు సమాధి పడియుండలేనని జిన్నా గారి ముఖ్య ప్రాధాన్యము. భారతేశాన సభ్యులను, అఖిల భారతమునీల సమావేశమున కెక్కువైన బడిన అధ్యక్షుడును అగు మహమ్మదాలీ జిన్నా గారిని అన్వేషి యేమెట్లు ప్రతినిధిత్వమున ప్రస్తుత పరిస్థితులనుగురించి ప్రశ్నించెను.

లీగయొక్క ఆదర్శములు

రాజ్ పుత్రిమల్లీగు సమావేశము యొక్క ఆదర్శముల ను గురించి ప్రశ్నింపగా జిన్నా గారిట్లు నుండిరి (1) భారత ప్రభుత్వవిరాధిత్వమును సవరించుటకు గురించును (2) కొన్ని అత్యల్పములగు కారణములచే హిందూ మహమ్మదీయులందు పరస్పరముగొప్పగొప్ప వివాదములకు గల్గిన పరిణామములను వర్జ్యమున అన్వేషణమును నెలకొల్పుట(3) 1916 సం॥ లక్ష్యమును వలె ముగ్గురు లీగువారి ద్వారా హిందూ మహమ్మదీయులకు సరిహద్దునుగుర్చుటకు మహమ్మదీయ ముఖ్య ప్రాధాన్యమునకును ప్రోత్సహించి ప్రయత్నించుట ఈ సమావేశము యొక్క ఆదర్శము.

ఈసభవారు నాకు దోచినంతవరకు జాతీయమహాసభ వారికి ని. భిలా ఫతు సంగు ముల వారికి ని జమయితుల్ ఉలేమావారికి ప్రతికూలముగ విధానముగాని, కార్యక్రమముగాని ఆవలంబింపదు. మహమ్మదీయ సంఘము వారి ప్రయోజనముల మరణముడ దేశీయభివృద్ధి కరములగు పద్ధతుల నవలంబించెదరు.

మహమ్మదీయ దోషనరక కారణము

మహమ్మదీయులలో వ్యాపించియున్న ఆందోళనకు ముఖ్య కారణములు రెండని జిన్నా గారు నడిచిరి.

అవి రెండు కాసనసభలలోను పునఃపాలకసంఘములలోను స్థానిక సంఘములందును, జనసంఖ్యను బట్టి ప్రాతినిధ్యము (2) ఉద్యోగశాఖలలో ప్రాతినిధ్యము.

"ఇచ్చి పుచ్చుకొ"ను అన్వేషణముతో వర్తించిననే ఈ సమస్యలందు పరిష్కారము సాధ్యమగును. అందుకుగాను, ఇరుపక్షములవారిలోను, అన్వేషణమును, వ్యాఖ్యముని వ్యాపింపజేయవలెను. దురదృష్టవశమున నిజీలనుద్ధి, సంకరాను మొదలగువారివలన గోవాత్మ్య, మసీదుల యెదుట దాద్యములపండ్లమున గల్గిన పరస్పర ద్వేషములే, ప్రస్తుత క్షిప్తముచి వ్నాము. ఈసందర్భమున నిరుపక్షములవారిలో, ద్వేష భావములనుతొలగించి, "బ్రతుకుడు, బ్రతుకనిచ్చు" భావమును కలిగించుటకు ప్రయత్నించెదము.

దీనినంతను సాధించుచువిధము

దీనినంతను ఎట్లు సాధించెదదని ప్రశ్నింపగా జిన్నా గారిట్లు ప్రత్యుత్తర మొసగిరి. ఇదివరకువలె దేశమున ద్విప్రాంతములందు మహాభిల నేర్పరచి తిరిగి అఖిల భారత మస్లిము లీగును పునరుద్ధరించుచువల నిది యెంతయు సాధ్యమగును. అప్పుడే నాయకులు బలముతో మాటలాడగలిగి మహమ్మదీయ ప్రజల కంగీకార యోగ్యులగు పరిష్కారము నేర్పరచ గలుగుదురు. కాంగ్రెసు హిందూ మహాసభ మొదలగు సంఘములతో సంప్రదించుటకు ననుమతి ము లీగు వారు కొన్ని ఉపసంఘముల నియమింపవలసి వచ్చును.

అంగీకరణలు - మహమ్మదీయులు

భారత ప్రభుత్వేశానము యెడల మహమ్మదీయుల దేఖిని గురించి జిన్నా గారిట్లు నడిచిరి. భారత ప్రభుత్వేశానము ను పూర్తి గామాల్చి భారత దేశమున అధిని వేళ స్వపరిపాలన ను స్థాపించుటకు నెంటు నేచర్య దీనికొనవలెనను విషయము మహమ్మదీయులేమాత్రమును నెనుకాదులేదు. కేంద్ర చట్టవిరాధిత్వమును భారతేశాన సభలోని మహమ్మదీయ ప్రతినిధులు హిందువులవలెనే భారతేశానసభను ప్రజాప్రతినిధులసభ యనిగాని భారతదేశపు పార్లమెంటునిగాని పిలుచుటకు చాల ముఖ్యమగు బాధ్యతల నింకను నొసగవలసియున్నదనియు ప్రస్తుత కాసనములోని లోపములను విచారించి వానినిమాత్రమే సవరించి నిబంధనల నొసగ్య అధికారమును హెచ్చించినంతమాత్రమున నది సాధ్యము గాదనియు, అందుకు 1919 సం॥ పు భారత ప్రభుత్వేశానము నంతను సవరింపవలెననియు దృఢముగా నమ్ముచున్నాను.

హిందూ మహమ్మదీయ సఖ్యత

హిందూ మహమ్మదీయ సఖ్యతనుగురించి జిన్నా గారిట్లునిరి: "హిందూ మహమ్మదీయ సమస్య, రాజకీయములపై నాధారపడి యున్నది. 1916 సం॥ నందువలెనే దీనిని సాధింపవచ్చును. హిందూ మహమ్మదీయ కలకాములపై నాధారపడియుండు మతప్రతిపక్షముల అధికారములతోనే మాతాశులగుగుర్చనమునాన్నాను. ఇటీవల నీసమస్యనుదగ్గమున గావించిన కృత్రిమమును తొలగించుటకు ఇరుపక్షములవారును పనిజేయవలెను.

భిలా ఫతు సమస్య

తరువాత భిలా ఫతు సమస్యకును, మస్లిములీగునకును గల సంబంధమును గురించి జిన్నా గారిట్లు నుండిరి: "భిలా ఫతు సమస్య చాల చిత్తులలో పడినదనుటకు సందేహములేదు. భిలా ఫతు, మహమ్మదీయ మతమునం దొకభాగము ఇది రాజ్యవైకాల్పవిషయము గాదు. మహమ్మదీయ న్యాయశాస్త్రమునం దెక్కువజ్ఞానముగల మహమ్మదీయ పండితు లీవిషయమున ప్రపంచమహమ్మదీయసభ జరిగినప్పుడు చర్చించి నిర్ణయించుటకు ఈవిషయము రాజ్ పుత్రిమల్లీగు సమావేశము వారు చర్చించెదరు."

మగింపును జిన్నా గారిట్లునిరి: "కొత్తసంస్కరణలు, హిందూ మహమ్మదీయ సమస్యలకు, వేర్వేరు మహమ్మదీయ సాంఘిక సమస్యలను చర్చింపజేసి సమయమున అఖిల భారత మస్లిములీగు సమస్యలలో ప్రతివారును లాభోదయాలని ఆలోచింపవలెను. కిది సరియగు కాలము గాకపోయినను అచ్చటికి వచ్చి సమావేశమున సాల్పాననైన దని గోచరున్నాను. లీగునందు సమస్యలైనను కాకపోయిననుగూడ వచ్చి తమతమ సలహాల నొసగి సహాయ మొనర్చునోదయన్నాను. (అ. వె.)

ఆహ్వాన సంఘము

లాహోరు మే 11 - ముస్లిము లీగు ఆహ్వానసంఘము వారు ఇదివరకు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడుగ పని జేసిన ఆగా మహమ్మదు ఖదర్ ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడుగను, సర్దారు హబీబుల్లా గారు కార్యదర్శిగను ఎన్నుకొనబడిరి. (అ. వె.)

రు 20 వేల ఇస్కారుడు జాబులు

మాయమగుట

ఎట్టి ఆచూకీయు దెలియలేదు

పూనా జైవరలు సోస్టాఫీసువారికి ప్రకటన

పూనా 10 వే: - రు 20 వేల ఇస్కారుడు జాబులకు తపాలాసంబంధము లే గాన్నియటలేదు పూనా జైవరలు సోస్టాఫీసు వారు దెలిపిరి. ఈస 9 ఏప్రిల్ 23 లేదీ 24 తాతి పూనా నండి పంపబడిన. వరుసగా దుదాకాను మొయిలు రైలుబడి పోలాపురు. తు వచ్చినపుడు ఇస్కారుడు జాబులంది గాన్నించు లేదు. 20 నుకూరూ పాము పోట్లయొక్క నెంబర్ల మాక్రెమె దెలియను, మిగిలినపోట్ల కంబర్ల పూహించుటకు మాక్రెమెల కన. మొదట కాసంచి మరేముకట్టేనునకు పంపబడుయోచిని యెంచి అన్ని పేషనులవారిని ఆడిరి. కాని ఎక్కడ అకుచచ్చిలేదు. (అ. వె.)

ఆఫ్ఘనుస్తానములో తీవ్రమగు

పోరాటము

గిల్గాయిల వైఖరినిగురించి అనుమానము

క్రభుత్వపటాలముల విజయములు

అలహాబాదు మే 10: - ఆఫ్ఘనుస్తానములో జరుగుచున్న తిరుగుబాటు శాలితీరమునందేని పయినిశక్తిక దెలుపుతుండెను. ఒకప్పుడు దానివలన తీవ్రమగు ఫలితములు గలుగునట్లు దోచెను. సరిహద్దు ప్రాంతములందు ఆ నేకేధములకు నడుంబెట్టబడినందువల్ల నిజమగు వివరములు దెలిసికొనుటకు అధికారిలు ఎట్టికటకు నల నొనర్చుట లేదు. ఏ ప్రెలు రెండవవారమున కోనాటు లోని తిరుగుబాటు దారులు గొప్పవిజయముల నందినట్లు గాన్నించుచు న్నది. కాని గతమాసము తుదిభాగమున, మసీదులు ఆఫ్ఘను ప్రభుత్వపటాలముల కనుమలయొక మారెను. గతకొలదిదినములలోను సరిహద్దు ప్రాంతవార్తలవలన కాబూలునందలి ఆందోళన విపరీతమైనది. పటాలముల విజయములన గిల్గాటు మొట్టు ఎక్కువగా సానునది దోచుచున్నది. ఈసందర్భమున గిల్గాటైఖరిని బాలకాగ్రతతో గమనించుచున్నాను. ముందుముందు గిల్గాటు పరిస్థితులు చాలవరకు వీరివైఖరిపై బాధాకరపడియు న్నది. (అ. వె.)

నెలకట్టకమిటి నిబంధనలు

స్తాండింగ్ ఆర్డర్లలో మార్పులు

కోరము లేనప్పుడు అనలంబించవలసిన పద్ధతి

సిద్ధా మే 10: - స్టేటుకాన్సిలు స్టాండింగ్ ఆర్డర్లలోని నీకండిషన్లు (పంటింబడిన.

నెం 89 క స్టాండింగ్ ఆర్డర్లకువలెనాక నీకండిషన్లకును జేసినవలెను. 89 (ఎ) (1) స్టేటుకాన్సిలువారు నెలకట్టకమిటిని నియమించినపుడు ఆమిటివారు కార్యక్రమమును సాగించుటకు ఈకండిషన్లను సభ్యుల కనివ్రసంఖ్యనుబాదె నిర్ణయించెదరు.

2. అట్టిమిటి సమావేశ మేర్పరచబడిన దినమునకుగాని సంఘకార్యక్రమము జరుగుచున్నప్పుడుగాని నిర్ణీత కనివ్రసంఖ్య క సభ్యులు హాజరు లేయెడల, అధ్యక్షుడు మరేయొక దినమునకుగాని, అదినముననే మరేయొక సమావేశమునకుగాని కార్యక్రమమును ఆపి యుంచవలెను. అట్టి క్లిష్టది మగిసినతరువాతబాదె కనివ్రసంఖ్య క సభ్యులు హాజరు లేయెడల, సమావేశమును మరేయొక దినమునకు ఏర్పరచవలెను. (3) 2వ వివరంబుదిన 2 వ నలు అర్జును ననుసరించి కార్యక్రమము మూడు పర్యావాయలు వేర్వేరు దినములలో జరుగగా, కనివ్రసంఖ్య క సభ్యులు హాజరుగాని యెడల అధ్యక్షుడు కార్యక్రమమును వాసివేసి అందులకు కారణమును కాన్సిలువారి కెరిగింపవలెను. (అ. వె.)

సి ఇ రామారావు గారు, బి. ఏ.

రిజిస్ట్రారు జైవరలు

బెంగళూరు, మే 11: - రిజిస్ట్రారు జైవరలు గానున్న సి ఇ రామారావు బియేగారు రాజమహర్ సి. జేకరాజ్ శర్మ గారి వివాహసంబంధమున ప్రత్యేకించి నియమించబడిరి.

కూనూరు వార్తలు

మే 9: - పితాపురు రాజాగారును రాణీగారును నేడిచ్చటికి వచ్చిరి.

శీషాశద్ధ రివర్యుయిన్స్టిట్యూటు గానున్న డి.వి.వి జమ్మగారు రెండు నెలలనెలపుమీద నిర్వృత్తు ఉన్నాను. వీరురక్తమును పీల్చు యీ లుకు ఉరించి నివేదికమును తియూరు చేయుచున్నాడు.

లెఫ్టెనెంటు డొయిసీకి బర్మాగవర్షుల పంపిన

సందేశము

రంగూను, మే 1: - లెఫ్టెనెంటు డొయిసీ రంగూను చేరినప్పుడు యాదిగుర సంశేషము గవర్షుల 56 వరులొప్పు బర్షులనుండి ఆయానకు గొంపోబడిన. గవర్షుల గారు తామిచ్చుట లేకపోవుటచే మిమ్ములు కలిసికొనబా నందుకు విచారించుచున్నాను. కాని మిరిక్కిడికి నుభుమగా రాగలిగినందుకు మిమ్ముభిందించుచు మీరజేయు ఆలోచనములలో యిగతముండు మీకు జాము కలుగవలె నని గోచరుచున్నాను. (అ. వె.)

భూమి, సముద్రపుసుంకముల ఆదాయము

కలకత్తా, మే 10: - ఉప్పుమీదవచ్చు ఆదాయము గాక యిండియా భూమి, సముద్రపుసుంకముల ఆదాయము ఏప్రిల్ 1 ను 888 లక్షలయ్యెను. ఈ యాదాయము 1928 ఏప్రిల్ 1 ను 828 లక్షలు మాత్రమే. ప్రభుత్వపుస్తకముపై ఏప్రిల్ మొదటి లేదీమిండి తన్ను విధింపబడింది. (అ. వె.)

జపానుయొక్క కృతజ్ఞత

సిద్ధా మే 10: - జపాను కాకానూ జె రణ విజేతగా క కార్యదర్శిగను ప్రేగారికి ఒక జాబుల్రాయము నూతనముగా జపానులో భూకంపము గల్గిన సంబంధమున రాజప్రతినిధి జూపిన నదభిప్రాయమునకును, సాధుభూతికిని జపాను ప్రభుత్వ మయొక్కయు జపాను ప్రజలయొక్కయు సంపూర్ణ కృతజ్ఞతను దెలుపుచున్నాడు. (అ. వె.)

బీహారులో కలరా

పాట్నా, మే 10: - బీహారు రాష్ట్రములోని పాట్నా జిల్లాలో కలరా అంటువ్యాధి తగ్గుతుండగా అది పర్షియా చాంపన్ జిల్లాలో వ్యాపించుచున్నదని ఆలోచ్యకాభాధి కారి చెప్పుచున్నాడు. చాంపన్ జిల్లాలో దినమునకు చాచాపు 200 మంది చనిపోవుచున్నార. కాని దర్భంగ, ముజఫర్ పూరు, నవాబాద్ జిల్లాలో మరణములసంఖ్య తగ్గుచున్నది. బీహారు రాష్ట్రమునందంతటకు కలిపిమాచినట్లయిన గతవారమునకంటె యావారములో మరణములసంఖ్య కొంత తగ్గివది. తీవ్రమైన అంటువ్యాధి ప్రబలమయ్యెననియు, అందువలన ప్రజలును, జిల్లా మ్యానిసిటరు బోర్డువారును ముంతే కరుణాగ్రత తీసికొనవలెననియు ఆలోచ్యకాభాధి కారి నూచించుచున్నాడు.

నోటిసు.

తిరుమల తిరుపతివగయిరా దేవస్థానములకు 1334 ఫసలికి యిక్కడి వివరించిన మేలురకం వస్తువులు సూఫా చేయటకు నెయ్యి నూనె (మినహా) యితరద్రవ్యములను చూచిరినా సహా సీలు చేయబడిన కవర్లలో తెుండ్లు అడుగున పెరిగియు చేసివారికి 1924 సం॥రం మే నెల 21 తేది లోపున చేరునట్లు చేపుకోవలయును.

వస్తువులపేర్లు

- అంబాజాగా ఒక సం॥త్వమునకు కావలసిన సరుకు మొత్తం (1) నెల్లూబియ్యం (పాతది) నూకలు రాట్లు మట్టి వగ యిరా యేమి కత్తిలేందా బాగుచేసిని. (మాదిరి అకేరుపంప వలెను. 150000 కేర్లు (కొలత) కేరు 1-కి (80 తులం.) (2) తెనాలిబియ్యం. డిటా 57000 డిటా (3) మంచికలపటం లేని నూగులునూనె. (దేవస్థానం కచ్చేరిలో గానిగ అడిసిది.) 34000 కేర్లు లేక 825 మణుగులు. (4) మంచి కలపటంలేని అవులేక యెనుమునెయ్యి (కెమి కల్ డెట్టుకు లోబడినది.) 86000 కేర్లు లేక 2150 మణుగులు. (5) మేలురకం కుంకుమపువ్వు. విలాసం నమూనాపరచ వలెను. రకం 1 కి మాదిరి 1 తులం పంపవలెను. 100 కేర్లు (కేరు 1-కి 24 తులం.) (6) మేలురకం పచ్చకర్పూరం డిటా. రకం 1 కి మాదిరి 1 తులం పంపవలెను. 190 కేర్లు డిటా (7) మేలురకం కన్నూరి. మాదిరి 1 గగ యెత్తుపంపవలెను. 170 గగ యెత్తు.

తెండ్ల యొక్క మరత్తులు

ప్రతి తెండరు 100-0-0 రూపాయలు ఖరావత్తుతో పంప వలెను. తెండరు అంగీకరించబడినదను అర్జరు దేవస్థానం కచ్చేరి నంది తెండరు చేసినవారికి చేరిన 10 దినములలోగా మొదట చెల్లించి యుండు డిపాజిట్టు మొత్తం 100 రూపాయలుగాక నెలవత్తరమునకు నరఖరాచేయుటకు వొప్పకొనిన వృజ్ఞాయిపు పరిమాణం సామానులయొక్క కిక్కుతునై 100 కి రు 5 వంతున యేర్పడు మొత్తం మొదట డిపాజిట్టుతో సహా సరిపాడ్యేట్టు మొత్తమున్న నెల్లూబియ్యం నెయ్యి యీసరుకులనుమాత్రం నకుకు 1 కి తెండరుతో యిచ్చిన రు 100 గాక రు 400 పెరిగి రు 500/- ప్రారంభ డిపాజిట్టుగా చెల్లించి తరువాత ప్రతి నెలకు సర్వచేయబోవు సరుకులకు క్రియమునకు బిల్లుచేసుకొనె వైకము లో రు 100 కి 5 రూపాయలు చొప్పున ప్రారంభ డిపాజిట్టు సహా రు 2000/- అయ్యేవరకు ప్రతి నెల దేవస్థానమునకు డిపా జిట్టును ధరావత్తుగా చెల్లించి స్టాంపు కాగితములతో మరత్తుల ప్రకారం సర్వచేయుటకు అంగీకరించబడిన ధరల ప్రకారం ఖరారు నామా వ్రాసి యియ్యవలయును. వైచెప్పిన మరత్తుల వివరం దేవ స్థానం కచ్చేరిలో అడిగి తెలుసుకొనవచ్చును.

ధరావత్తు సామాను వడ్డీయివ్వబడజాలదు

కంట్రాక్టు పనులు తృప్తికముగా జరిపి కంట్రాక్టు కాలం పూర్తి అయిన తరువాత కంట్రాక్టరుగల్గ యే విధ మైన బాకీ దేవస్థానమునకు తేనంతట ధరావత్తు వాపను యివ్వ బడును. అంగీకరింపబడని తెండర్లయొక్క ధరావత్తు తెండర్లు వైసలాతి అయినవెంటనే దేవస్థానం కచ్చేరిగద్ద వాపనుయివ్వ బడును. యే తెండరును కారణము తెలుపకనే మంజూరుచేయు టకుగాని తోసివేయుటకుగాని శ్రీవిచారణకర్తలవారికి అధి కారము కద్దు. నెం య్ నూనె మినహా తక్కిన సామానులయొక్క అంగీకరింపబడిన మాదిరిలు దేవస్థానం కచ్చేరిలో వుంచబడును. అంగీకరింపబడని మాదిరిలు దేవస్థానం కచ్చేరినుండి తెం దరు వైసలాతి అయిన నెలవోజులలోపున వాపను తీసుకొనంతట దేవస్థానమునకు చేర్చుకోవడును.

2/- దేవస్థానమునకు 1334 ఫసలికి కావలసిన అడుగున వివరించిన మేలురకం సామానులను ధరావ చేయునాళ్ళను 1924 సం॥రం మే నెల 21 తేది వధ్యాపన్నమున్న అవెంబడి రోజులలోనున్న దేవస్థానం కచ్చేరిగద్ద యాలా వేయబడును.

యాలంకాలంలో పాటపెట్టువారు కొల్లరకంజినులకు రకం 1 కి అర్థ కేరున్న తూకంజినులకు ఒక పలము చొప్పున హాజరు చేయవలెను.

సామానుల వివరం

- అంబాజాగా ఒక సం॥త్వమునకు కావలసిన మొత్తం (1) యేనుగు ముతకబియ్యం { 86500 కొలత కేర్లు (కే 1 కి 80 తులం చొ) (2) పచ్చినెనలు 124.0 డిటా (3) కనగలు 8700 డిటా (4) కనగపప్పు 15 0 డిటా () వుద్దులు 8600 డిటా (6) వులము (నల్లవి కల్లి లేనిది) 61.00 డిటా (7) పాలు బూరాచక్కర { 25.01 తూనిక కేర్లు (కే 1 కి 24 తులం చొ) (8) బిలపండు 18.01 డిటా (9) చెల్లా 66.00 డిటా (10) పునుకచట్టం 100 డిటా (11) కిరసనాయిలు (కోతిమార్పు) 400 డబ్బాలు (12) కనగనూనె 400.0 తూనిక కేర్లు

యింకను యితర చిల్లర సామానులు వీటయొక్క కి వరం యాలంకాలములో తెలుపబడును.

యాలంకాలములు

యాలంలో సవాలుచేయుటకు తాము అర్హులకుటకు గాను సవాలుచేయుకోరువారు నఫసు 1 కి రు 10 డిపాజిట్టు చెల్లిం కలెను. యాల లో అంగీకరింపబడిన సవాల్ దాల్లయొక్క ధరావత్తు మొత్తమును యాలం మంజూరు అయిన తరువాత వాప యివ్వబడును. యాలంలో పాటచేయనివారు డిపాజిట్టు మొత్త మును యాల మంగింపు అయినతోడనే వాపను యివ్వబడును. యాలంలో కడపటికవాలను తోసివేయుటకును లేక వరు యేలంవేయటకును, శ్రీవిచారణకర్తలవారికి అధి కారముకద్దు. యాలా మంజూరుచేయబడిన పాటదాల్ల యాలం మంజూరు వుత్తరవును తెలియచేసిన 10 దినముల లోగా తాము మొదట చెల్లించిన డిపాజిట్టు రు 1.00 గాక సంవత్సరమునకు నఫసా చేయుటకు వొప్పకొనిన వృజ్ఞాయిపు పరిమాణం సామానుల యొక్క కిక్కుతునై 100 కి రు 5/- వంతున యేర్పడే మొత్తం మొదటి డిపాజిట్టుతో సహా సరిపాడ్యేట్టు మొత్తమును ధరా వత్తుగా చెల్లించవలసివడి నరఖరా చేయుటకు వొప్పకొన్నందు కు యాలంకాలములో వదిలి వినిపించు అగ్రిమెంటు వ మత్తుల ప్రకారం స్టాంపు కాగితముమీద అంగీకరింపబడిన ధరలు నమూదు చేసి ఖరారునామా వ్రాసి యివ్వవలె. పె చెప్పిన మరత్తుల వరం దేవస్థానం కచ్చేరిలోను అడిగి తెలుసుకోవచ్చును

శ్రీమహాంతు ప్రయాగ దాసుజీవారి,

విచారణకర్త.

గ్రహణి మాత్రలు

20 మూలల డబ్బీ 1-కి రు. 0-8-0

రక్తచేదనములు, బంకవిరేచనములు, జిగురురేచనము లు, అజీర్ణవిరేచనములు, నీటివిరేచనములు, మొదలగునవి ఈ మాత్రలను మూడుపూటలు సేవించిన తోడనే నిలిచిపోవును. పి టిని పిల్లలకుకూడ వాడవచ్చును. పెంబునే గణ విచ్చును.

తేలుమందు

వెల సీసా 1-కి రూ. 0-8-0. వి. పి. సహా 0-12-0. తేలుకాటువలన అపాదము లేదుగాని విశేషబాధ గలదు తేలు కాటువలన విషము నెత్తురులో ప్రవేశించదు. బాధ నరములవెంట పెద్దనరము దగ్గరనుండి లాగుట ప్రారంభించును. కుట్టినచోటను బండపారునటులు చేసిన బాధ తగ్గును. ఇది మిగుల ఘాటు గలిగి నీటివల నుండును. కుట్టినచోట కొంచము మందు పోసిన బాధ మాయ మగును. మందును గలిగియున్న తాము బాధపడక నితరులకు పుణ్యము గట్టుకొనవచ్చును. ప్రతియింట నుండదగినది.

కపహారి

సీసా 1-కి రూ. 1-0-0 వి. పి. సహా రూ 1-6-0 దగ్గు క్యాసకోశములందు బలహీనతలన ఏర్పడును. ఇది అశేషవిధములు వైత్యములన ఏర్పడిన దగ్గు. శీతకాలమున ప్రబలింపు దగ్గు. క్యాసకోశముల నూత్న నాళములందు ఏర్పడుదగ్గు. ఉబ్బునము, త్రయగద్గు దగ్గుతో సేవించవలసిన మందు దగ్గు విధమును బట్టి యుండును. అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - జొంబాయి.

వాతావరణ ప్రితి

1924 సం॥ మే నెల 12-వ తేది సోమవారము

Table with 6 columns: జిల్లా ముఖ్య నగరములు, గత 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షము, గత 24 గంటలలో అత్యల్ప వర్షము, గత 24 గంటలలో వర్షము, వర్షము 1 వ తేదినండి వర్షము, వర్షము 1 వ తేదినండి వానానవరము. Rows include గోపాలపురం, కోరాపుట్, విశాఖపట్టణము, కాకినాడ, మచిలీపట్టణము, గంటూరు, కర్నూలు, బళ్లారి, ఆనంతపురం, కడప, నెల్లూరు, మద్రాసు, కడపూరు, తెలూరు, నేలము, కోయంబత్తూరు, తిరుచినాపల్లి, నాగపట్టణము, పుదుకోట, మధుర, పాంబన్, తిరునల్వేలి, తిరువేండ్రము, కొచ్చిన్, కాకికట్టు, మంగళూరు, బెంగళూరు, హాస్సాన్, మేర్ కార, రైచూరు, మైసూరు, కార్వార్, రత్నగిరి, బొంబాయి, హాలాపూరు, కొడైకనాల్, ఉదకమండలము.

సర్కారులు:—ఆ కాశము మేఘాచ్ఛాదితి మే యున్నది. మచిలీపట్టు నులో పగటివేడిమి 4.2 డిగ్రీలు తక్కువ. రాత్రి వేడిమి ఇరవీడు విశాఖపట్టు నులోను 2.7 డిగ్రీలు ఎక్కువ. దక్కణ:—కడపలో 0.29" వర్షము కురిసెను. ఆక సము కొంచెము మేఘావృతంబైయున్నది. కడపలో అర్ధరేక ఎక్కువ. పగటివేడిమి 3 నుండి 3 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ. రాత్రి వేడిమి 5 నుండి 5 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ. కర్నాటకము:—ఆకసము ఒక మోఘరగ మేఘ ములతో గూడుకొన్నది. అర్ధరేక ఎక్కువ. పగటివేడిమి 4 1/2 నుండి 5 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ. వాతావరణము అస్థిరముగనున్నది. స్థానికచినుకులు పడ వచ్చును.

ఎస్. ఆర్. సావూరు, వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

రంగూను హార్బరు కూలీలసమ్మె

1 రంగూను, మే 10:— రంగూను హార్బరు కూలీల సమ్మె పరిశీలనలో పెట్టిమార్పులను గలగ లేదు ఈ సాక్షిం ప్రకటించి. వి. వి. ఎస్. కూలీలలో 5 గార్డులనుబాదు రాత్రికి జరిగి ప్రారంభించిరి. శాశ్వతముగా ఈ కాలమున బాణీపారకత్తి డి అధికముగ నుండునని నుడువుచున్నది. ఈడికమున పిప్పింగు ఏకైకము సమాజేమై నాకలబాదు అవలంబించిన పద్ధతిని ఆచరించిరి. (బి. పి.)

విదేశవారలు

మహాత్మాగాంధీ

వైది పత్రికాభిప్రాయము

భారతదేశోద్ధారకుడు

పార్థివములలో ప్రకటించబడు 'లీమిడి' పత్రిక గాంధీగారి విడుదలను గూర్చి ఇటులు వ్రాయుచున్నది:—'భారతదేశోద్ధారకుని చారిత్రను గూర్చి రోమియో రోలండుగారు క్రొత్త గ వ్రాసిన గ్రంథానుబంధమున గాంధీగారు చెఱసాలయందు చనిపోవుదురని ట్రిటిఫువారు భయపడిరియ్య దానివలన 1865 లో జరిగిన విప్లవముకంటె ఎక్కువ ఉపద్రవకరమగు విప్లవము గల్గునని తలంచెరియ్య (1857?) తెలియ జేసిరి. సాత్విక నిరోధ మొక్కటి మాత్రమే న్యాయమైనట్టియు లాభించునట్టి విధానమని గాంధీగారికి ఆయన రెండేండ్ల ఏకాంత వాసమున చెఱసాలయందు జేసిన ధ్యానముచే నచ్చినది. అట్టి త తి భా ర తీ యు లు సా యు ధు లై తి రు గు బా టా న ర్చి య న్న చో గాంధీగారి అహింసాతత్వమునకు భంగమును గలుగజేసి యుండెడివారు. గ్రేటుబ్రిటను ఇకమిడట స్వలాభార్థము భారతీయులను తన ఊడిగముల నిమిత్తము వినియోగించుకొని వారిని నాశనము జేయుట గాంధీగారికి ఇష్టములేదు. కాని భారతీయులుగూడ మాంచెట్టరు పరిశ్రమలనుగాని ట్రిటిఫువ ర్తకమునుగాని పాడు జేయుటకు ఒప్పుకొనడు, అదిలో క్రొత్తపులు మతావేకాపమలై ప్రవర్తించినట్లుల స్వాతంత్ర్యము, ధర్మము, శాంతిమనస్థితియు కంకణముదాల్చినాడు. ఉభయుల తేమమునుగోరినవాడగుటచేయ తనప్రతిపక్షులతో నిజస్థితులను జెప్పి వారియభిప్రాయము నర గోరుచున్నాడు. చాలకానమునుండి ట్రిటిఫువారుసాగించుచున్న తమవిధానమునకు గాంధీగారివిధానము ఉపద్రవకరమని ట్రిటిఫు వారు గ్రహించవారంభించిరి. ఐర్లండులో బలహీనులెట్లు బలవంతులుగ పరిణమించిరో ట్రిటిఫువారు తెలుసుకొనిరి. సికాగోను ఉద్యమము ప్రారంభమున యథార్థముగ సాత్విక విరోధముగనే జేయబడెను. పన్నుల నిరాకరణము, అభోజన ప్రత్యేకము, ఇటీవలజరిగిన ప్రజాయుద్ధముకంటె (సివిలువార్) ఐర్లండు స్వాతంత్ర్యమును గడించుటకు ఎక్కువ తోడ్పడినది. దీనికి విరుద్ధముగ జర్మనీయుద్ధమువలె పశుబలము నుపయోగించు చున్నారయ్య, 'బోల్షివిజం' 'ప్యాసిజం' పద్ధతులను క్రొత్తగ ప్రవేశజేయుచున్నారని దృష్టాంతరముగ సాత్విక నిరోధమునకు వీటికిని గల వ్యత్యాసమును జూపుచున్నది.

ఈ రెండు సిద్ధాంతములకు నడుమ అన్నిజాతువారు సహకార మొనర్చుటకును ప్రవంచనంతకును ఉపయోగించు నట్లు జాతీయ నిర్వాణమునకును అవకాశ ముండవలె నను చున్నది.

జర్మనీ-అర్థికనిపుణుల విధానములు

లండన్, మే 9:— రాత్రి 11 - 5 గంటలు: జర్మను జాతీయపత్రికలు వారు ఎన్నికలవలన బయలుదేరిన పరిస్థితులను నేడు చర్చించిరి:—కార్యక్రమమంతయు రహస్యముగ నుంచ బడెను. కాని తెల్లెనుండి ట్రెయిన్పత్రికా విలేఖరి ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు; ఆర్థికనిపుణుల విధానముపట్ల కొంతవైఖరి మారి నదనుకొనుటకు తగినంతకారణము గన్పించుచున్నది. ఎన్నికల కాలములోగూడ వీరిలోకొందరు నుముఖముగ నుండునట్లుల ప్రయత్నించెదరు. వెనుకటి ప్రభుత్వమువారు సాగించిన విజ్ఞాన కాంగ విధానమును జాతీయపత్రికలుచూపు ప్రాతిగ నిరాకరించి రనరాదు. నిపుణుల నివేదికము నంగీకరించుటకు ఎక్కువమంది ఆమోదమును సంపాదించుట చాల కష్టమనుచున్నారు. కాని దానిని నిరాకరించుటకుగూడ ఎక్కువమందిని జేకూర్చుట చాల కష్టమనుచున్నారు. రీచిస్ట్రాగనభ సమావేశమునకు ముందు ఈపత్రికలులో మరల అందరును సంప్రదించుకొని నిదానముతో ప్రవర్తించుటకు చాల అవకాశమున్నది. ఇంతవరకు ఏపత్రికలు వారిని ప్రభుత్వము నేర్పాటు జేయుడని అభ్యర్థనలైన ఎటువై గారడుగ లేదు.

ఓడ్వయరు మాననప్రభుదావా

పంజాబులో సైనికసమావేశము

లండన్, మే 9:—ఓడ్వయరు మాననప్రభుదావా మరల విచారణ ప్రారంభమైనది. అధికారులదగ్గరకు అయోగ్యమును ఫిర్యాదులతో పంజాబుప్రజలు ప్రతినిమిషము పరుగెత్తుట సహజమైనదని గిబ్బర్నాగారు రిపోర్ట్ చేసిరి. కాని ఈవిషయములలో తటస్థిం చెనని ఆనగొన్న సంగతులనుగూర్చి తనతో ఎవరును ఫిర్యాదు జేయలేదనిరి.

పంజాబులో ఎల్లప్పుడు ప్రతీక్షలు ఏర్పడుటచే ఇట్టి ఫిర్యాదులతో పంజాబుప్రజలు అధికారులదగ్గరకు పరుగెత్తుటకు కారణమని న్యాయమూర్తి మకార్డిగారికి గిబ్బర్నాగారు ప్రత్యుత్తరమునొప్పరి.

ఈక్షతులతో ప్రజలుపైసలను సమావేశముజేయవలసినిరోధముజూపి పాడుకేయుటచే తీవ్రమైనచర్చను దీనుకొనవలసినట్టె నని గిబ్బర్నాగారు హ్యుబ్బిగారికి బదులొసగిరి. ఒక కక్షదాతులు నైస్యములోజేరుడని ప్రజలను ప్రోత్సహించుటయు కండ్లవక్ర దారులు జేరవలనని నిరుత్సాహపరుచుచుండెడి వారనిరి. నైస్యములోజేరుడని ప్రోత్సహించువారిపేర్లను 'తెల్లగ్రంథములోను (వైటుబుక్) జేరకుండ అడ్డువచ్చినవారిని నిరుత్సాహపరిచిన వారిని'నల్ల పుస్తకములందును (బ్లాక్బుక్) వ్రాసెరిని గిబ్బర్నాగారు హ్యుబ్బిగారికి దానికి ప్రత్యుత్తరము నిచ్చుచు ఒప్పుకొనిరి.

తెల్లగ్రంథములలో నమోదుచేయ బడిన వారి యందు అధికారులు అభిమానమును జూపిరియు, నల్లపుస్తకములందు జేర్చబడిన వారివీరదులును తీసివేయుటయు వారిని నేరములు జేయు జాతులక్రింద జూచుటయు ముఖ్యముగ ప్రజలను నైస్యములో జేరకుండ జేసిన వారిని ఇట్లు జూచుచుండెడివారనియు హ్యుబ్బిగారునుడివిరి.

ఆయు తరపును ఎన్నడును ఆములులో బెట్టలేదని గెబ్బర్నాగారు జెప్పిరి. దానినిప్రవేశజేర్చినవెంటనేమృతకాసనమాయెననిరి.

యుద్ధకాలము కడపటిదశలయందు నూటికి 80 మంది హతమౌజులలో, ఆజిల్లాను నైస్యములో జేరినవారు వదలిపోయి రనిరి. తక్కినవారలందరూ నైస్యమునుండి పరాతిరియినవారు నిమ్న జాతులనుండి జేర్చబడిన వారనిరి.

జలంధరు జిల్లాలో సైనిక సమావేశమునకు నియమింప బడిన మేజరు ఫులిగారు ప్రజలు తామే మహాపూర్వకముగ జేరి రనిరి. నిర్బంధముజేసి నైస్యములో జేర్చించవలెనని ఎవరైన జెప్పిన ఆసంగతిని ఓడ్వయరుగారు నిరాకరించి రనిరి. నూటికి 80 మంది నైస్యమునుండి పారిపోయిరిని అధికారులు తెలియజేసిన రెక్కలు ఎక్కువగ జూపబడెననియు ఒక పటాలములో జేరుడని సంపబడినవారు ఇంకొక పటాలము ముంచిన నుటచే అందులో జేరిరనియు దీనివలననే అంతగా రెక్కలేదన దనిరి. మరికొందరు నైస్యములో జేరి 'బోనసు'ను దీనుకొని పారిపోయిరిని, ఇట్లు ఆనేక పర్యాయములు జరిగెను. అందుచే ఇంత విస్తారముగ రెక్కలేదనిరి. దానివలన వారికి మంచిజీవ నము గల్గెననిరి. (నవ్వు)

నైస్యములో ప్రజలకు వారి ఇష్టము ననుసరించి జేర్చవలెనని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరిని పంజాబులోనున్న సహాయ కార్యదర్శిలూ యీ ప్రభావిగారు తెలియజేసిరి. నైస్యములో ప్రజలకు జేర్చుటకు చాలమంది నియమించుటచే ఆపుడ పుడు తప్పలు జరిగి యుండవచ్చుననిరి.

ప్రాంకుధరపడుట

ఈ కారణము జర్మను ఎన్నికలు, ప్రాంసురాజకీయ పరిస్థితులనియు ఆనుకొనుచున్నాడు. కాని పార్థివ పత్రికలు ప్రాంకువడి పోవుటకు జర్మనుల ఆర్థిక ఎత్తులనుచున్నవి.

ఇరాకులో పోరాటము

100 మంది చనిపోవుట

లండన్, మే 9:—'లెవీ'దశము తాలూకువారు ఆయుధములను దీనుకొని అధికారులు వలనని వారింపినను నైస్యము నుండి తప్పించుకొనినచ్చి తమవారిలో ముగ్గురిని దుకాణందారులు కొట్టిరిని కలబడిరి. 100 మంది చనిపోయిరనియు కొంతదనుక సక్రమపరిస్థితులు ఏర్పడినవనియు తెలియుచున్నది.

ప్రధానామాత్యుల సమావేశము

లీక్చర్లు, మే 9:—విశ్రమించుకొని అందరును గలిసి సమావేశ మగుట జరుగదు గాని రాంసే మన్మోహల్లు పోయింకేరుగార్లు దగ్గరలో కలుసుకొనవచ్చును. సోమవారమునాడు ప్రెంచి ఎన్నికలు జరుగును. ఆపుడు లండనుకు వచ్చేవారము బయలుదేరుటకు పోయింకేరుగారు ఏర్పడుచుకొనెద రనుచున్నారు.

పోయింకేరుగారు

మన్మోహల్లుగారి సమావేశము ఎంతయు లాభించుటకు అతిశయ్యతగ ప్రయత్నములను జరుపవలె ననుచున్నారు.

పోయింకేరుగారు మన్మోహల్లుగారి యాహ్వాన మంగీకరించి 20 తేదీని బేకర్సుబురోయి అచట ఒకరాత్రి ఆగెదరు.

అధినివేశ భారతీయ సంఘము

అధినివేశ భారతీయుల పరిస్థితులనుగూర్చి విచారించుట కేర్పరచబడిన సంఘమువారు ప్రతిదినము లండనులో ఇంకను సమావేశమగుచున్నారు. భారతీయుల పరిస్థితులనుగూర్చి విచారించి సంగతులన్నిటిని తయారుజేసి అధినివేశమువారికి సమర్పించ నున్నారు. కన్యాలో సుప్రసిద్ధులగు భారతీయుడైన జీజ్కాజీ గారితో పరిస్థితులనుగూర్చి సంఘమువారు చర్చించిరి.

జర్మనీ-సోవియటు

బెర్లినులో జరిగిన సంగతి-దానివైఖరిలము

ఒక కమ్యూనిస్టుని బెదరింపు

లండన్, మే 9:—రాత్రి 10-40 జర్మన్ పోలిసువారు సోవియటు వర్తక రాయబారి కార్యాలయమును సోదా జేసినదానిని గొప్ప అంతర్రాజ్యతీయవిషయముగ సోవియటు ప్రభుత్వమువారుజేసిరి. జర్మనీ ప్రభుత్వమువారు సోవియటు ప్రభుత్వ సామ్రాజ్యాధికారముల నుల్లంఘించిరిని 'ఇజ్వెస్టియా' పత్రిక పుటలలోనిది వ్రాయుచున్నది. జర్మనులు గర్హిస్తున్న మసలుచున్నారనుచున్నది. జర్మను సామ్రాజ్యాధికారమును నీట్రొక్కి జర్మన్ కమ్యూనిస్టు కేంద్రసంఘమువారిని యుద్ధమునకు దిగుడని జిన్సోవిపుగారు వ్రాసిరి. ఈసంగతి నే ప్రతిపుటయందు ఇజ్వెస్టియాపత్రిక ప్రకటించుచున్నది.

పార్లమెంటు ఎన్నికలు ఏవిషయమును జేల్చలేదని జిన్సోవిపుగారునిరి. పెట్టుబడిదారులకును, కమ్యూనిస్టులకును తగవు సివిలు యుద్ధముచేతనే, ప్రజలు ఒకరితో నొకరు పోరాడుటచేతనే పరిష్కారము కావలెననిరి. పనివాండ్రును యుద్ధము నకు గొంపోవు సమయము నాకు ఆసన్నమగుచున్నదనిరి.

ప్రెంచి ఎన్నికలుగూడ కమ్యూనిజం బలమును చూపించుచున్నవనిరి.

జర్మనులు ఇంత సిగ్గుపడిన పనిని సోవియటు ప్రభుత్వముపట్ల జేసినందులకు తమపక్షము జెప్పి ముందెన్నడును ఇట్లు ప్రవర్తించమని అభయ మీయవలెనని యిజ్వెస్టియా పత్రిక ప్రధానవాగ్దానమున వ్రాయుచున్నది.

యునైటెడ్ స్టేట్సు వలసచట్టము

సెనెటరులు కూలిడిగారిపర్యటన

అంగీకరింపకుండుట

వాషింగ్టన్, మే 9:—సెనెటరులో నేడు వలసచట్టమునుగూర్చి తీవ్రమగుచర్చ బయలుదేరెను. వచ్చే మార్చివరకు చట్టమును ఆములులో బెట్టుకుండేర్పాటుజేయుటకై ఉభయపక్షము వారును ఖండించిరి. వలసవిషయము మనకొక్కరికే సంబంధించినవిషయమని దానికి ఒడంబడికరాయబారులతో సంబంధములేదని సెనెటరు బోరా, జాక్ సోగార్లు తెలియజేసిరి. ప్రతి నిధిసభవారు అభ్యర్థులను కూలిడిగారి తీర్మానమును జపానును ఆమెరికాకు వలసరాకుండ జేయుచట్టమును వచ్చే మార్చివరకు ఆములులో బెట్టుకూడదని తీర్మానమును నిరాకరించిరి.

దక్షిణఆఫ్రికా యూనియన్ పార్లమెంటు సెల్లిసేసిరి. ఎన్నికలు జూన్ 17 తేదీని జరుగును.

గనులపనివాండ్రవేతనములు

ఎక్కువ గావలెననుట

ప్రభుత్వమువారు గనులపనివాండ్రవేతనములను గూర్చి విచారించుట కేర్పరిచిన సంఘము వారు తమనివేదికమును కార్మికమంత్రికి అందజేసిరి. మూడేండ్లక్రితము బొగ్గయజమానులతో జేసికొన్న ఒకపట్టిక ప్రకారము యుద్ధమునకు పూర్వమున్న వేతనముకంటె చాలతక్కువగా తీసికొనుచున్నారనియు, ఆపూటకు నియమింపబడు పనివాండ్రకు గూడ చాలమందికి తక్కువగానే వేతనము ముట్టుచున్నదనియు, యుద్ధమునకు పూర్వమున్న లాభముకంటె ఎక్కువలాభమును బొగ్గయజమానులు గ్రహించుటకు ఒకపట్టిక బహుశామనుష్యులనియు ఇట్లు కొన్ని గనులయందు ఒకపట్టిక అమలులో నున్నదనియు- లాభములను పంచుకొనుటకు ముందు తమకు కనీసపు వేతనమును నిర్ణయించవలెననుట న్యాయమనియు, కాని ఏమరతుల ప్రకారము కనీసపువేతనముల నేర్పాటుజేయవలెనో జెప్పబలమనియు, గనుల పనివాండ్రును బొగ్గయజమానులను మరల రాయబారమును పార్లమెంటువేతనముల ఒకపట్టికను తక్షణము సాధ్యముగ జూర ఏర్పాటుజేయుటకు పిలువననుచున్నారు. ఇప్పుడు పారిశ్రామికపరిస్థితులజూడ కొన్ని జిల్లాలలో బొగ్గయజమానుల చేపట్టులాభముల పనివాండ్ర కొక్కెలను పూర్తిగానే వేర్పాటుచు చాలుటలేదనియు విచారణసంఘమువారు తేలికచేసిరి.

స్కాట్లండు హోంరూలుచట్టము

కామన్సునభిలో కల్లోలము

లండన్, మే 9:—కామన్సునభిలో స్కాట్లండు హోంరూలు చట్టమును ప్రవేశపెట్టి ఆలోచించుటకు అవకాశము నీయకుండ వక్ర జేసినవి కల్లోల ముదయించెను. స్కాట్లండు సభ్యులకు ఎక్కడలేని కోపమువచ్చెను. స్కాట్లండులో ఒక్క పార్లమెంటుసభను నియమించి 148 సభ్యులను నియమింపవలెనని (సింగిలచ్యాంబరు) 'యునైటెడ్ కింగ్డం'లో 'జనరలు డివల్యూషన్ విధానము' నేర్పరచువరకు కామన్సు సభలో స్కాట్లండు ప్రాతినిధ్యముండవలెననియు కోరిరి.

కామన్సుసభలో సభ్యుల సంఖ్యను దగ్గించుటకు స్కాట్లండు చివరకు ఏకగ్రీవముగ ఈ బిల్లు నామోదించుచున్నారని కార్మిక సభ్యుడు కానక్ గారునుడివిరి.

కానక్ గారు అనుమతించుచు ఈ బిల్లును నిరాకరింపవలెననిరి.

ఇంతటితో ఈవిషయమై చర్చ నాపుడేయుటకు చాలమంది స్కాట్లండు సభ్యులు ప్రయత్నించిరి. కాని వక్ర అంగీకరించలేదు. అందుచే సభ అంతయు కేకలతో నిండిపోయెను. ఒకగోల బయలుదేరెను. కార్మిక సభ్యులందు స్థానములనుండి ర్యూడ్ మున్నగువారు కోపముతో చప్పులులొట్టిరి. వక్రతీర్మానము న్యాయము గాదనిరి. ఈసమాజేతములో ప్రయత్నింపబడిన ఇంతటితో చర్చను ఆపుజేయుడని గోరన నిరాకరింపబడిన ప్రయత్నింపబడిన ఇదియే మొదటిదనిరి.

ఎంత గోలపెట్టినను వక్ర వారీకోర్కె సంగీకరించలేదు. ఇంతటితో సభ ఆపుజేయబడెను. లిబరలుసభ్యుడు హగ్గెగారు వక్రతీర్మానపు నుల్లంఘించి ప్రవర్తింప సభనుండి వెడలగొట్టుచుని వెదరించిరి.

రూరసమస్య

బెల్జియంపరిస్థితులు

లండన్, మే 9:—రాత్రి. రూరస వదులుటకు గూర్చినను గారి కెంతయు సంతసముననుట అందరకును తెలియును. రూర ఆక్రమణ కార్యసాధనముగ వెంచరిమిగాని కాశ్యతముగ నాక్రమించుకొనలేదని ఎన్నిసార్లు జెప్పిరి. వప్తసరిహారపరిష్కారము అంత్యముగ జరిగితిరవలె ననుచున్నారు. రూరవిధానము బెల్జియమునంత్రికి ఇవ్వబడెను. కాని ఆయన అధికారతీత్యా ఆక్రమణను అనుసరింపవలసివచ్చెను. దీనికంతకును తరుణోపాయము బెల్జియంజేతిలో నున్నది. బెల్జియం క్యాథలికులు సాంఘికవాదులు ఏకమగుచో గూర్చిన ప్రభుత్వమును లొంగించి ప్రాత్రప్రభుత్వము నేర్పాటుజేసి బెల్జియం ఇబ్బతి ప్రభుత్వముతో సహకారమును సల్పుచు న్యవహరించును. అప్పుడు ప్రాంతాంశ ఒక్కటగును. ఇందుల కెంతమాత్రము పరాసులు అంగీకరించరు. ఒంటరిగ నుండుటను వారికి భయంకరము.

ఫిఫరెన్సు విధానము

కార్మికవత్సమువారు - మేకన్నా పన్నులు

బాల్విక్ గారు

మేకన్నా పన్నులు, ఇంపీరియలు ఫిఫరెన్సు విషయములలో ప్రభుత్వమువారు తెలివిగ ప్రవర్తింపలేదు. వారికెట్టి యూహాయలేదు. ఇది చాలచి చారకరము. ఇంత అసమంజసముగ ప్రవర్తించుట సంతాపకరము. సామాజ్య విశ్వరూపంతయు ఒకేవిధముగ ఏర్పడును. ఒకభాగమునుమనము పాడుకేసితిమేని తక్కినభాగమునకుగూడ నష్టమురాకుండ జేయుటకు పిలువెద. వర్తకములో మనము బొమినియనులతో సహకారమును సల్పనిచో వారు ఇతరులతో సహకారమొనర్చక తప్పదు. మరల దానిమీద రివెన్యూ రాజకాలమున ఉత్తరఅమెరికా అధినివేతముల విషయములో జరిగిన తప్పులే అభివృద్ధిములు 20 వ శతాబ్దమున ప్రభావాన్నిపాలనమును చేరుకొను మనదేశమునకు అదేవిధముగా వాటిల్లునని బాల్విక్ గారు కీర్తిస్తూ హెలుతురు ఉపన్యసించిరి.

పోర్చుగీసు వైమానికులు

ఇండియా కేగిన వైమానికుల సంచారమును పూర్తిజేయుటకు ఇంకొకవిమానమును బంపెన మని పోర్చుగీసు అధికారులన్నటుల తెలియుచున్నది.

సామాజ్య వాయువార్తాప్రచారము

లండన్, మే 7:—గురువారమో శుక్రవారమో ప్రభుత్వమువారు వాయువార్తా ప్రచారమునుగూర్చి తమ నిశ్చయమును చెలియజేసెదరట.

బోల్షినికులకు ట్రే కేసు

మహేంద్రనాథరాయగారికి వారంటు పంపబడెను
మహేంద్రనాథరాయ అనునతనిపూర్వీకేసు మహేంద్రనాథగారికి. అతని నరెట్టుచేయుటకు వారంటునియ్యవలెనని 10 వ తేదీన కలలుకాయా; రాసుఅలస్టరుగారు కామన్సు జిల్లా మేజిస్ట్రేటును కోరగా అతడు వారంటును(వాసి కాయా) గారికిచ్చెను. దానినమలుజరుపుటకుఆంగ్లదేశమునకు పంపెదరు. (అ.ప్రె)

జయతో సత్యాగ్రహము

ఆరవసాహిదీజత

500 మంది ఆకాలిలు ఆరవజతగా 10 వ తేదీ సాయం కాలము అమృతసభ అలరకకువద్దనుండి బయలుదేరిరి. వేలకొలదిగా సిక్కులను యితరులు నడుచు చేరిరి. మామూలుప్రకారము పులిదులనుజరిపిరి. దౌర్జన్యపరిత్యాగప్రమాణము చేసిరి. జతాదారును యితరులు నువన్యసించిరి. వారిలోగూడ గ్రంథసాహెబును పాలిలోనుంచి తీసికొని కెట్టుచున్నారు. వాయక్రొత్త దారిని అన్యతసరు జిల్లావిడుగా వెళ్లెదరు. (అ.ప్రె)

మౌలానా తిబ్బులుకలాం

అజమీరు గారు

పాసుకొట్టుచుగూర్చి యింకను జవాబురాలేదు
“దొరతనమువారు మౌలానా అజదుగారికి పాసుపాట్లు నియమింపిరి” అని ఫార్వర్డుపత్రికలో వ్రాసిరి. అది నిడుటిసంగతి. ఆరోగ్యము సరిలేదని యివీడు అజదుగారు మరల పాసు పాట్లను కోరిరి. ఆరోగ్యకారణమున లాలా లజపతిరాయగారికి పాసుపాట్లునిచ్చిరి గాన అజదుగారికిమాడ నిచ్చెదరనియే తోచుచున్నది. ఆరోగ్యముకొరకుగూడ పాసుపాట్లు నియమింపలేదనుచో నందులకు ప్రజలకారణ ముండవలెనని అశఫాలిగారు వ్రాసిరి. (అ.ప్రె)

మతకలహము

హహమ్మద్ యుల దౌర్జన్యము

సంయుక్తరాష్ట్రములలో హహమ్మద్ జిల్లాలో హగంజిలో యీనెల 8 వ తేదీన రాజాబాదులో నొకపెండ్లి మామటకుపొందువులు కల్లగా హహమ్మద్ యులు త్తులు, యీనెలు, తుపాకులు, కర్రలు మున్నగువానినిగిరించి అచటికివచ్చి దుకాణములను దోచుకొని చాలమంది స్త్రీలను పురుషులను గాయపరచిరి. పోలీసువారు విచారణ చేయించున్నారు. పొందువులు గవర్నరుకు తంలివార్తసంపిరి. (అ.ప్రె)

వైకం సత్యాగ్రహము

ఆర్యసమాజకులను నిరోధించుట

ఆర్యసమాజదీక్షను బూనినవాకు పులయాలైనచో వారినిగూడ దేవాలయవిధులవెంట నడువనియ్యరని ఉద్యోగులు తెలుపగా నది చాల అక్రమమని శ్రద్ధానందస్వామి, బుషిరాంగార్లు కలసి యొక ప్రకటనముచేసిరి. “ఈదీక్ష ఏరాష్ట్రమునందును లేదు. ఆర్యసమాజమున కంతకునుగూడ యిది అవమానకరము కైస్తవ మహమ్మదీయ మతములవారివలె ఆర్యసమాజమువారుగూడ అన్నివర్ణములవారికిని ఆర్యదీక్ష యిచ్చెదరు. ఆర్యదీక్షను స్వీకరించినవారిలో నెట్టి తారతమ్యమునులేదు. హిందూమతమునం దున్నంతకాలము నిమ్మజాతులకు సంఘగౌరవ మెన్నిటికిని లభించవనియు వారన్నమతము నవలంబించినచో వారికిసాంఘికగౌరవము వెంటనే లభించవనియు సంస్థానమువారి చర్యలవలన స్పష్టముననున్నది. ఇది హిందూమతమునకు గొడ్డలివ్రేయవంటిది. కాన హిందువులు వెంటనే శ్రద్ధబూజవలెనని” వారు ప్రకటించిరి. “భారత శాసనసభలోని చర్చలగంటె అస్పృశ్యతానివారణ మతిముఖ్యము గాన మీరు వెంటనే యిచటికి రావలెనని” శ్రద్ధానంద స్వామి పండిత మనమోహనమాలవ్యాగారి ప్రత్యేకముగా కోరెను.

సత్యాగ్రహము

నిన్న 11 వ తేదీ ఆదివారమునకు సత్యాగ్రహము జరుగలేదు. శుక్రవారమునాడు దెబ్బలు తగిలినవారింటిరు లింకను వైద్యశాలలోనే యున్నారు. పోలీసువారు వాకబు చేయుచున్నారు. “సత్యాగ్రహిలు ఫిర్యాదుచేయుటకు పోలీసువారు విచారణను ప్రారంభింపబిలులేదు. కొందరు పోలీసువారుగూడ గంపులో నున్నారనువార్త నిరాధారము. అది నిజమైనచో వారిని గుర్తించునెడల వారిని తగినరీతిని శిక్షించెదము” అని పోలీసు నూపర్మెంటు తెలిపెను. దెబ్బలుగొట్టిన స్థలములో స్వేచ్ఛలుపోలీసువారి నుంచిరి. అచట కాపురమున్నవారినిగూడ చాలమందరించిరి.

మరివెళ్లమాతూగారిని 10 వ తేదీని ఆరెత్తుచేసి కొట్టాల్సి తీసికొని వెళ్లిరి. అచట విచారణ జరుగును. వరాకాలములో పోలీసువారు నిలుచుటకు నాలుగు పీఠులలోను ఉద్యోగులు పాకలు వేయించుచున్నారు. “సత్యాగ్రహ సంఘమువారి ఉత్తరువు లేకుండ నెవ్వరు నాజ్ఞోల్లంఘనము చేయరాదు. డాక్టరు ఇం. ఎం. నాయుడు, శంకు విశ్వగార్ల కిష్టమున్న ఆజ్ఞోల్లంఘనము చేయవచ్చును. మాధవనాయకు, నీలకంఠనంబుద్రిగార్లుజహూనుపాయి ఫితిగతులను మహాత్మునకు తెలుపవలెను” అశతీర్థానములు అస్పృశ్యతా నివారణసంఘసభలో నామోదంపబడెను. ఆప్రకారము వారిద్దరుజహూనువెళ్లిరి. శివతానవిశ్వగారు వైకంలో నాయకత్వము వహించిరి. అబ్దులరహిం గారుకొలను త్రివేండ్రములలో నువ్వనింపబోగా నుద్యోగల నిరోధించుటచే ఆజన ఆరెత్తు వెళ్లెను. అచట నాజ్ఞోల్లంఘన మొనగించును. సి. ఎన్. రంగయ్యకు (ఎం. ఎన్. ఏ) శ్రీమతి భారతి, పరూరు రినరెండుచార్లెసు బి. హిలు గార్లు వైకంకువచ్చిరి. (అ.ప్రె)

బొంబాయి కార్పొరేషను

మహాత్మునకు సన్మానపత్రము

మహాత్మునకు సన్మానపత్రమును సమర్పింపవలెనని కార్పొరేషనువారు తీర్మానించిరి. దానిని వ్రాముటకా ఉపసంఘము నేర్పరచిరి. వారు మహాత్ముని నేవను ప్రశంసించుచు అనుమాలుగా నొక చిత్తు వ్రాసిరి. డాక్టరు సుకియా గారికొకచిత్తు వ్రాసిరి. దానిలో మహాత్ముని నిరంజనుచు చాల వాక్యములు వ్రాయబడెను. ముందు జరుగనున్న సభలో యీరెండు చిత్తులు నుపపాదించబడునని యివినింగు న్యాయు పత్రిక ప్రకటించెను. (అ.ప్రె.)

బొంబాయి రాష్ట్రము

కాంగ్రెసు సంఘము

స్వంతభవనమును కొనిరి.

బొంబాయినగరమున ప్రొక్కరు రోడ్డులో నున్న నొక భవనమును సంఘమువారు 2,85,000రూపాయలకు కొనిరి. ఇంకను 1½ లక్షల రూపాయలు వెచ్చించి పురావస్తు చేయింపవలచిరి. అందులోపదివేలమంది కూర్చుండుటకు తావుకలను. దానివలన నెలకు 800 రూపాయలు బాడుగవచ్చును. ఒక కార్య నిర్వాహకసంఘ మేర్పరపబడును. (అ.ప్రె.)

జూబులు

యరనకొండ్రి శ్రీపంచాక్షరి సప్తహము

ఈసప్తహము మహానీయులగు రాయసాహెబ్ యం. హంపయ్యగారు తపఃవనంబున స్వంత నిర్మిత బంగళాయందు గత సెల 21 మొదలు 28 వ తేది ప్రాతఃకాలమువరకు నిర్విఘ్నంబుగ నెఱవేర్చిరి. లోకమందనేకులు సప్తహములు చేయువా రుండురు గాని అన్నివిధములైన సౌకర్యము లుండుటయు, దైవనిర్మిత వనంబున తద్రక్షణల చల్లని నీడలును తాను శ్రద్ధించిన బావి శ్రేయ జలసమృద్ధియు స్వయముగ నిర్మించిన విడిదిగృహ గుడార ముండువా మంటపంబులును అచ్చట చేరిన భోగలు త్యాగలు మహాపురుషులు పండిత పామర సామాన్యు లిందు విందు ఆరు వేల జనంబుల కన్ని విధముల సౌకర్యము లిచ్చుట జూడ యా మహాశయుని పూర్వజన్మముకృత పుణ్యంబునె గాక ఆయన యభేదభావంబున నిర్మలగుణోపేతంబైన యుదారత్వంబున నేనోళ్ల నెల్లడి యగుచుండెను. అన్నివర్ణంబుల వారికి భోజన మజ్జనాది సౌకర్యంబులకు తగిన యేర్పాటులు గావించియుండిరి. శ్రీపంచాక్షరీసప్తహయనుసానంబులు శాస్త్రోక్తముగ నిర్వహించిరి. శ్రవణమందిరమున వేద పురాణ, సంగీత కవిత్య యుపన్యాసంబులు కొందరు యతులు పండితులు సారాణికులు వారి శక్తి లిది సభ్యుల నానందపరచుటలం గావించిరి. ఏడవ దినము రాత్రి 9 గంటలకు శ్రవణానంతము మహానీయులగు యం.హంపయ్యగారి నిర్మలయుదారభక్తియు క్తంబులగు గుణగణంబుల తెలియజేయు గంభీరోపన్యాసంబులతోను జయజయస్వనలతోను, కరతాళ ధ్వనులు బాండాది వాద్యంబులు విన్నుముట్టు మండువా మారు మ్రోగెను. ఈ మహాత్మాస్వరూపునకు తానొక్కఁడు కర్తవ్యమి యు తనది సంతర్పన మాత్రమనియు కుటుంబములోని వారాది నిర్వహించిన వారందరు కార్యకలమునకు సమాన హక్కుగల వారినియు తన నిర్వర్త నిష్కల్మషత్వమును నెల్లడిజేసి కొన్ని శాస్త్రోక్తలతో తన యుపన్యాసమును ముగించుట తోడనే సభ చాలించిరి.

జ. నారాయణపు గంధకర్

గూడూరు

ఈపురంబున బోర్డు ఉన్నత పాఠశాలాధ్వనమున పాఠశాల ఉపాధ్యాయులు 1924 సం|| మేసెల 4 తేదిరాత్రి విజయనగర సామ్రాజ్య వివాళమున నాటకమును ప్రదర్శించిరి. ఈ నాటకమునందు యెరుగుడుపాటి హనుమంతు రావు బి. వి. గారు పతానుపాత్రమును ధరించి ప్రేక్షకుల ప్రశంసకు పాత్రులైరి. మొదట విద్యానగరరాజవీధులలో జంగముకళ జెప్పమం దినబిచ్చగాండురామరాజప్రతాపము నుగడింప వినవచ్చు డిత నిభావనికాసము అపూర్వముగనుండెను. అచట నిర్వాహరమా ననవిశ్రాంతి తగ్గినయించుచు రామరాజప్రతాపము నాలకించి హిందువుల యందు ఈర్వ్యనురావుగారు తనముఖభావమున చక్క గప్పదర్శించిరి. ఆనాటికి సభాపరాధనము జరిగినపుడు తురమ్మశ్రీ పరాధనము సహింపజాలక నాతనికరకు కరవాలమున నాగిరి యొకింతదూసి తనపరిధికులగు రైటింగ్ గౌరలో నాక త్తినితోనివై చెను. ఇప్పట్లున హనుమంతరావుగారు ప్రకటించిన యభినయము ప్రేక్షకుల నెంతయు మెప్పించినది. ఆనాటితో నుద్ధాననమున ప్రవేశించినపుడు సుందర శ్రీపందర్యమునగులుగా కామోద్యోగము సేగాక విజయనగరము నప్రవేశించినదిమొదలు పతానుకేర్పడిన హిందూరాజ్యవివాళ సంకల్పముగూడ ముఖభావమున ప్రదర్శించుచుండెను. రామరాజు తన తండ్రియనుమాట తన తల్లివలనవిని అంతటనుండిలా యమానమానసాంతరంగుండై నేయియు దోషక పితృవాత్సల్యము, ప్రభుభక్తి, మాతృనిర్దేశము, ఆనాటి, వీజ పూరు సుల్తానులకు తాను చేసిన వాగ్దానము, ఆనాటి సభాపరాధనము మొదలైన భావపరంపరలను, మాటల బడిమి చేతను, అభినయ కాళలము చేతను, ముఖలక్షణముల ముదించి, నయనప్రచారమున ప్రకటించి, ప్రేక్షకులను రసభావనిపరీత పరివర్తనములతో నూగించివై చెను. రామరాజు వధానంతము కడపటి రంగమున రక్తసిక్త మైన దేహముతో ప్రవేశించిన పతానుని యాకారము చూప రలకు ఆశ్చర్యము కలుగజేసెను. ఇప్పట్లున పతాను పితృమర రణమున కెంతయు శోకించి వివరీతభీదత్వ, భవార్ణవగర్భ వీ చికలలో, మునుగుమి, దేలుచు, నున్నట్లునివలె నటించి హను మంతరావుగారు చక్కగ పాత్రపోషణ మొనర్చెను. రావుగారిని సంగీతము శ్రీ గంట చూచిపోయినను, వా గ్గోరణియందేమి, అభినయకాళలమునందేమి మిక్కిలి సమర్థులని చెప్పవచ్చును.

నాటకాభిలాషి.

అస్పృశ్యతానివారణ

తే|| గీ|| ఆర్యవరులార! యాంధ్ర మహాత్ములార!
మీరెఱుంగనిధర్మములో వేరే లేవు
మనుజుడెప్పుడుకూడ డనుబులో మనకుగలుగు
హాని భరింపరయ్య! యీ యచనునందు.
తే|| గీ|| హైందవులసంఖ్య వృద్ధిని జెందడగునో
లేక నాశనమున దిక్కులేక పోవ
వలయునో మూరవృష్టితోఁ దలఁపరయ్య
తెలచి యస్పృశ్యతనుదీ దాటరయ్య.
తే|| గీ|| ఇతరదేశీయు లనియెడి యెత్తిసామువు
లెంతవాడిగ నున్నదో యెంచరయ్య
యెంచి యస్పృశ్యతను దొల. గించరయ్య
కాలవాహిని నేకంబుఁ గాంచరయ్య.
తే|| గీ|| నీదుమతమున నన్నిటి నీకునేన
కుడను రాత్రియుఁజనునఁగూడ నిన్నె
కొలుతునకుండుచుగ భక్తి కోలఁదిననెడి
వాని యస్పృశ్యుడగుటకుఁ బూనుచునె.
తే|| గీ|| తెలివితక్కువ బిడ్డలు గలిగిరేని
దిద్దుకొందు ప్రముముగాఁ జెవిగలుగ
సంతియేగాని మెడవట్టి యవలకరుగు
మనుచుఁబోనాడ నవ్వంబు మనకుగాదే?
తే|| గీ|| దొంగపని వేరవనికాదు దోషమనఁగ
దోషిమనుజుని హక్కునుఁ దొలఁగవండు
నిలిసియుంచుటలో నొప్పు నీతిగలదు
దైవమా మెచ్చు దేశ దుర్దశయుఁ దొలఁగు.
తే|| గీ|| కోటిరూప్యంబులైనను సాటిరావు
నునుజు నొక్కనితో నని యనరే! బుగులు
వలయు నెఱిగినచారి కీమాట తెలియు
నితరజనులకుఁ జెయదు యేమనందు.
తే|| గీ|| అన్యవృత్తులలోనికి యాదిమాంధ్రు
లెంద రెందరుపోయి? యెంచరెల!
కారణంబున శ్రద్ధతో గణననీయ
మనయుదాసీనతయె సుడి మాన్యులార.
తే|| గీ|| అఖిలభారత సభవారి యజ్ఞజూచి
శంకరాచార్యుడనైన శాస్త్రములఁజూచి
మనమహాత్ముని దివ్యభాసనము జూచి
యాదిమాంధ్రుల స్మృతియింపుడభయ మిచ్చి.
(రాజనుపేంద్రనరము) కొన్నిడి శేషవేదకటకాశీపతి.

కృష్ణామండల విద్యార్థిసభ

ఈ సభ బందరుపురములో జరుప ప్రయత్నించుచున్న టులను అందుకు కొంత ధనమును సహాయములను ఆహ్వాన సంఘకార్యదర్శులగు శ్రీయుత వల్లూర రామారావు గారివలన తెలియుచున్నది ఇదివరకట్టి విద్యార్థిసభ యొకటియు, తదితర సభ లనేకములు బందరుపురమున జరిగియున్న వనియు, విద్యా ర్థులందరు సమావేశ మగుటకు చాలా దూప్రదేశ మనియు; కొంద రూహించుచున్నారు. ఆసభ జనుప్రథముగా జరుపుట కును, భోజనవసతు లేర్పాట్లు చేయుటకును, తగిన ధనము స మకూర్చబడినవో ఏలూరుపురంబున జరుపుటకు ప్రయత్నము లు గల్గుగలము. నూ యభ్యంతర మేమియు నుండును. కాని ప్ర స్తుతము మా విద్యాలయము వేసంగి సెలవులకు మూయబడినందు న జూకానెలఖరునకు గాని సభ జరుపుట కరకాశముండను. అ ప్పడు మా విద్యాలయ విద్యార్థి సంఘప్రథమవార్షికోత్సవము ను కూడ జరుప యత్నించుచున్నారము. ఈసెలలోనే సభజరు ప ప్రయత్నింపదలచినవో కొత్తూరు రన్ని విధముల యుత్తమము. ఇప్పుడచ్చట అనేకవేల యతిథులతోను, అన్నదానములతో శ్రీరామ సప్తహములు జరుగుచున్నది ఆంధ్రసారస్వతసభలు గ్రంథాలయ వార్షికోత్సవ సభ, ఉపాధ్యాయసభ, స్వచ్ఛంద సేవక శిక్షణము మున్నగునవి జరుగనై యున్నవి. నాయకులు కొందరుకూడ అచ్చటనే సమావేశమగురు. అట్టి యనుకూల స మ య ము న యీ వి ద్యార్థి స భ జరుపుట కెల్లరును, కొత్తూరు విద్యార్థి సోదరులు శ్రీయుత వల్లూరు రామారావుగారును ప్రయత్నించి జయప్రద మ గునటలతోడృఢదత్తు గాక. ఆచార్య పార్వతీశం గారు, శ్రీ గంపలగూడెం కుమారరాజుగారు, శ్రీయుత దండు నారాయణరాజుగారు మున్నగు విద్యార్థికుల యాజమాన్యమున యీ సభ గావించి, విద్యార్థుల కర్తవ్యమును నిరూపించి, ఆంధ్ర

విద్యార్థిప్రపంచమును తిరిగి మేల్కొల్పి ఉత్సాహవంతముగ నొనర్చెదరు గాక. ఈ సభావిషయమును గురించి వారివారి యభిప్రాయములను పత్రికా-ముఖంబున ప్రకటించి శీఘ్రకాల ములో యీ సభ జనుప్రథముగ కొనసాగించెదరు గాక!

కొత్త పల్లి వెంకటాచల లక్ష్మీ
నారాయణ శర్మ
అఖిలభారత, ఆంధ్రరాష్ట్రీయ విద్యార్థి సంఘసభ్యుడు.
మిలూరు }
9-5-24 }

కూడ్లగి 1-5-24
నిన్నటిసా జంకాలము 6 గంటలకుండి 8 గంటలవరకు రాజీధరములో రాత్రి|| మహ్మద్ గుడి || స్వయూర్తి అశ్వుడు గాని పాటకచేరిజరిగెను. వీరు కీర్తిశేఖరైక రామబాద్ ఆ సానపు సంగీత విద్వాంసులగు పూది శ్రీనివాసశ్యాంకారి శిష్యు లు. వీరు నశుమున చిన్నివారైనను విద్యజుండు కడుగుపుటా ది చెప్పుటకు సందేహములేదు. వీరిగానము శర్లగసా శురము. ని క్కముగా వివదగింది. వీరి మాతృభాష ఆగమైనప్పటిని తెలు గు కన్నడముండుగల పాటలను మిక్కిలి ధుధురముగాను శాస్త్రి ముగాను కొంద మైనను అర్థమని గాకుండ పాడిరి. వీరికి మిక్కిలి గం భీరమైన కారీరము గలదు. ఇతలోనే వీరు ఆహ్వామైన నైపుణ్యము బొంది గురువుకుమిందిన పండితులయందు మామూ గా టి. కొట్రబసప్ప.

ప్రధమికోపాధ్యాయుల వేతనములు
బొ.బాయి మే 9:— ప్రధమికోపాధ్యాయుల వేత నములకు టి. తిరిగి గురుబాటు చేయుటకురూపు బొంబాయి ప్ర భుత్వమువారికి గలహాజెప్పులకై ముగ్గురు ఉద్యోగులను 4 గురు అనుద్యోగులను కలిగిన బి.కె.మిటి ఏ గ్నాటు చేయబడి నది. (అ. వె.)

తైర్తికరక్షకును
బొ.బాయి మే 9:— బొంబాయి ప్రభుత్వమువారిచే ని ప్పు డు ప్ర క టిం ప బ డిన తైర్తిక ర క్ష కు ను నిలిపివేతములో హాజీజుచేయు (కూ) కార్యములను వానినం డి కప్పించుకొనుటకై చేసినపనిపూనుటలను జూచి, అ|| వె||

రంగూనులో అనుమానపుచునుప్పులు పట్టుకొన బడుట

పోలీసువారు కాల్యబడుట
రంగూను మే 9:— తూర్పు భాగమునందు పోలీసువారు రాత్రి 1 గంటకుండి తెల్లకారుటకు తిరిగి అనుమానముగాను న్ను 24 గురు చునుప్పులను పట్టుకొని ఆరెచ్చుచేసిరి. తెల్లవారు కునుమున మరియుగ్గురు ఆకమానపు మకప్పులను వెంబడించు విండ పోలీసువాని తెడుపర్యాయములు తుసాకులు పేర్చి బడిను రెండుదెప్పులను తప్పిపోయెను. మనుప్పులు పోలిపో యిరి. ఆరెచ్చుచే తలదీస చునుప్పులు విచారింపబడు కై వైచు లో నుండుటదిరి (అ|| వె||)

వేపచెట్టుయొక్క మంచి
గుణములు గలిగిన టాయిలెట్
అందు ఔషధసంబంధమైన వస్తువులు

వర్గోన్మయ్య:— కార్పాక్ ఇతః ఔషధసంబంధమైన నబ్బులన్నిటికంటెను శ్రేష్ఠమైనది. చర్యమును తినివేయుదు. మి క్కిలి మున్నితముగా వానినచేర్చబడినది. 8 బిల్లెలుగల పెట్టె 1 కి ధర రూ 0.12-0.
వర్గోన్మయ్యను వ తియ్యము:— తేకపులలతో దం తభావనము చేయుట అ దరిగిని తెలిసి:చివయ మే. బ్రహ్మతో మ ర్గోన్మయ్యను వర్తమాన్యము చేర్చి దం తభావ న ము జే సి కొనుట కాలమంచిది. వేపచెట్టుయొక్క మంచిగుణము లన్ని యు నిందులో గలవు.
బుడి 1 0.6-0; చిన్నపాటలు 1 కి 0.2-0.
మర్గో సాటాయిలెట్ పిండి యాభిమానకు, చర్యమునకు, వేనామునకు తగి:పిండి.
డబ్బా 1 కి రూ 0.10-0; ప్యాకెట్టు 1 కి 0.8-0.
హిందూశత్రుమునందు హిందూదేశపు పరిశ్రమము, ధనము వే తయారుచేయబడినది.
SRI KRISHNA BROTHER, 123 Tambu Chetty Street, MADRAS.
Mr. V. V. KRISHNA IYER Palghat

అమృతాంజనము

కొలదివ్రతులు మాత్రమేయున్నవి, త్వరపడు ?

మహర్షిదేవేంద్ర నాథ తాకూర్ గారి స్వీయచరిత్రము

(గ్రంథకర్త: మొక్కపాటి రామమూర్తి గారు)

ప్రతివ్యక్తియు ముఖ్యముగా చదువ తగినది. 214 పేజీలు
నిండుకాల్చికొబైండు ఫెదర్ వైటుకాగితములు

ధర రు 2 8 0
పోస్టాభివృద్ధులు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము

తపాలవెట్టె నెం 212,

6, 7 త-బుకెట్టిపీఠి మద్రాసు.

అమృతధృతి

శిరస్సు మొదలు కాలచిటికెనవ్రేలువరకు

సంభవించు

అన్ని విధములైన రోగములను

బాధలను పోగొట్టగలిగిన

దివ్యోపధము

ప్రతిబాట్టు మందును అమృతమై యున్నది.

80 మోతాదుల గల బుడ్డి 1-కి రు 2-0-0 లు

వి. పి. రు 0-8-0 లు

ప్రతి

అమృతధృతి

తోపంపబడు

రు 100-0-0

బహుమతి టిక్కెట్టు

పోగొట్టుకొనక

యుంచుకొనుడు.

కానుగో ఆంధు కంపెనీ,

పా రే ల్

బొంబాయి.

KANUGO & Co., Patel, Bombay.

వాడితిరా? వాడకుండిన తెప్పించి వాడితక్షణమే సంతోషింపుడు !!

ఈ ఆయుర్వేదమైన కానుగో వారి కస్తూరిమూర్తి మొదటి రకం కస్తూరి, కంకణపువ్వు, కన్నకర్పూరము, అమృతమైన విషమాలికాచేర్చి తయారుచేయబడినది. ఈవిధమగు ఆయుర్వేదములేమియులేదు. పిన్నలు పెద్దలు, ముసలివారు, బాలింతలు మొదలగు వారందరూ అనుభవభేదముతో అన్ని వ్యాధులను వాడగలిగినది. 250-800 మాత్రలగుల బుడ్డి 1-కి ధర రు 0-4-0 బుడ్డు 5-కి 1-4-0 పోస్టాభివృద్ధులకు.

ఈ దిగువ తెలుగుబడినవిషయములు తప్పక గుంచి గుణ మిచ్చును.

తాపా పనోద్ధిని:—సాధారణమైన ద్వారములు, చలిబ్రహ్మణ్యము, మలేరియా మున్నగువాటికి మంచి గుణమిచ్చును. (64 పొట్టులులు గల) ప్యాకెట్టు 1-కి రు 1-0-0.

శివకాంతి తైలము:—లిడ్లు పెద్దలు కాఫీలో చక్కెరలో అతిసులభముగా వారి వారి రుచి నుగురించి కొన్ని బొట్లు తీసుకొని గుళిచూగా విరచనమగును. కష్టము లేదు. సుకటము, అసహ్యము వుండదు. బుడ్డి 1-కి ధర 0-8-0.

సర్వాంగ బలకారి:—(కాపి, టీ, కోకో మున్నగు పానీయముల శేషశాశ్వతము చేయుటకు గాక ఆసేక వ్యాధులకు కారణమగును. అట్లు లేక శేషమునందు వ్యాధులను పోగొట్టి ముఖాధ్యక్షమును, లేక ఇర్రెవ్యాధులను తానియక అటంకపరచును. అనేక వేల డబ్బాలు ఖర్చుచేయును.) డబ్బా 1-కి ధర 0-7-0.

మహా సాధాగ్య శింఠి:—(బాలింతల పాలిటికి రుగ్రహనాదము కంటిది. కనిపింపును, తరువాత వారికి సరియైన కొవడములు యివ్వవలయునని వారికి కలుగు వ్యాధులన్నిటిని యిది తప్పుకొనుచున్నది. 20 కులం బుడ్డి 1-కి ధర రు 1-0-0

(3) పాశ్చాత్య వేంకటాచల వండితులు, శ్రీ శీతారామవైద్యశాల, మైసూరు.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

ఈ అపూర్వగ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగవృష్టి వాస్తవమును, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము మంత్రకాస్త్రము, భూతవైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లపేక తమాషాలు విచిత్ర విశోదశ్యము గలవు. ఇంగ్లీషు గాక మనుష్యుని మానవుడేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో సమాధియగుట శరీరము లేని తలకాయచేత మాంసలాడించుట భూమిపైన గజముయెత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథములు చదివిన ఆత్మదృఢులగు మేజిక్ చేయగలరని గాగ్లెంటీ యిచ్చును. పేరి వెల 4-0-0 లు (211888-6 పి. ఆర్. జనార్దనం వాయుడు, బెంగళూ, గంటూరుజిల్లా.

రత్నపురుషలేఖ్యం

ఈకవచమును తప్పక తగ్గించు. బలహీనతపోగొట్టి, బలము కలిగించును. కుష్టమేహమువల్ల వచ్చినదగ్గు, మూత రోగములు ముదా యీమందులకు తగ్గును. ఈభవ్యాధులకులన చెడినరక్తమును బాగుచేరును. శేరు 2-4-0. ఇ

శగలేఖ్యం

విశాఖగల్గిన తగ్గించు ఆయురమందు. కష్టములేదు. పట్టు 1-8-0 లు.

పట్టాభిరామవైద్యశాల

కాయవల్లం గోదావరిజిల్లా.

వెండికి బంగారు

బహుమానము

లాటరీ లేకున్న-అదృష్టమునకు మార్గము లేదు

మోసము లేదు

ఏదైన రాకపోవుటలేదు

పగటి వెలుగువలె స్పష్టమైనది

ఒక రూపాయను ఖర్చుచేసి 82 అక. 32 గరూ మూలములను కొనుడు. బలహీనము, అజీర్ణము, ముసలి కారీ సంబంధమైన వ్యాధులన్నియు పటాశుచలై పోవును. దానిని వివరించుచు వారు "దాతయొక్క విజయ బంగారము" అను పుస్తకమును తెలుపుచున్నది.

పూర్తి కళాకలాపము గ్రాయుడు

ఆతంక నిగ్రహ బోషధశాల,

26 బ్రాడ్వే మదరాసు.

మోహినీ తైలము

5 తు|| నూనెగల సీసా 1-కి రూ. 0-12-0

శ్రీపురుషులు వాడుటకు యోగమైనది.

ఇదిమనోహరము జేయు విద్యాత్ములు, స్త్రీద్వైతము, గ్రంథము మొదలగువారికి సుఖనిద్ర, విశ్రాంతిచ్చును. సుందరుల మోహలావణ్యములకు ప్రాపగు కురులును మనోహరముగ చేయి కాపాడును. ఈతైలమునందుకల రమణీయముగు సువాసన చెప్పులవికాదు. తలవరాచి దువ్వుకొనిన ఇసుగు పొరుగు వారలకుడ పరిమళము వ్యాపించును తలలోచుండును పుట్టనివ్వదు. దీనియందు మనోహరముగు సువాసన ద్రవ్యములను చేర్చి తయారుచేయించి వేలకొలది సీసాల విక్రయించి మెప్పుబడసి యున్నాము. శేయేలకసాపరికిలించిన నిజము తెలియగలదు అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.